

Grozījumi:

03.08.2000. likums / LV, 298/299, 23.08.2000. / Stājas spēkā 03.08.2000.
10.05.2001. likums / LV, 83, 30.05.2001.; Ziņotājs, 12, 21.06.2001. / Stājas spēkā 01.06.2001.
17.03.2005. likums / LV, 52, 01.04.2005.; Ziņotājs, 8, 28.04.2005. / Stājas spēkā 15.04.2005.
26.05.2005. likums / LV, 94, 15.06.2005.; Ziņotājs, 13, 14.07.2005. / Stājas spēkā 29.06.2005.
05.06.2008. likums / LV, 96, 20.06.2008.; Ziņotājs, 14, 24.07.2008. / Stājas spēkā 04.07.2008.
04.12.2008. likums / LV, 200, 23.12.2008.; Ziņotājs, 2, 29.01.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
12.06.2009. likums / LV, 96, 19.06.2009.; Ziņotājs, 14, 23.07.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
13.05.2010. likums / LV, 82, 26.05.2010. / Stājas spēkā 09.06.2010.
17.06.2010. likums / LV, 106, 07.07.2010. / Stājas spēkā 08.07.2010.
17.02.2011. likums / LV, 36, 04.03.2011. / Stājas spēkā 18.03.2011.
22.09.2011. likums / LV, 161, 12.10.2011. / Stājas spēkā 26.10.2011.
08.11.2012. likums / LV, 186, 27.11.2012. / Stājas spēkā 11.12.2012.
13.03.2014. likums / LV, 60, 25.03.2014. / Stājas spēkā 26.03.2014.
11.02.2016. likums / LV, 37, 23.02.2016. / Stājas spēkā 08.03.2016.
11.02.2016. likums / LV, 37, 23.02.2016. / Stājas spēkā 08.03.2016.
03.03.2016. likums / LV, 52, 15.03.2016. / Stājas spēkā 29.03.2016.
12.04.2018. likums / LV, 76, 17.04.2018. / Stājas spēkā 18.04.2018.
03.10.2019. likums / LV, 212, 18.10.2019. / Stājas spēkā 01.11.2019.
17.10.2019. likums / LV, 214, 22.10.2019. / Stājas spēkā 23.10.2019.
14.11.2019. likums / LV, 240, 28.11.2019. / Stājas spēkā 01.01.2020.
21.01.2021. likums / LV, 22, 02.02.2021. / Stājas spēkā 16.02.2021.
21.04.2022. likums / LV, 78A, 22.04.2022. / Stājas spēkā 23.04.2022.
14.07.2022. likums / LV, 137A, 19.07.2022. / Stājas spēkā 01.01.2023.
14.07.2022. likums / LV, 144, 28.07.2022. / Stājas spēkā 11.08.2022.
14.07.2022. likums / LV, 144, 28.07.2022. / Stājas spēkā 11.08.2022.
23.11.2023. likums / LV, 231, 29.11.2023. / Stājas spēkā 01.01.2024.
07.12.2023. likums / LV, 247, 21.12.2023. / Stājas spēkā 01.01.2024.
21.03.2024. likums / LV, 67, 05.04.2024. / Stājas spēkā 06.04.2024.
13.06.2024. likums / LV, 124, 28.06.2024. / Stājas spēkā 15.07.2024.
12.09.2024. likums / LV, 181A, 17.09.2024. / Stājas spēkā 01.10.2024.
28.11.2024. likums / LV, 242, 12.12.2024. / Stājas spēkā 26.12.2024.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Enerģētikas likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants

(1) Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **atbalsta shēma** — instruments vai mehānisms komercdarbības atbalsta ietvaros, ko piemēro, lai veicinātu

atjaunīgās enerģijas ražošanu, pārvadi, sadali un izmantošanu, samazinot šādas enerģijas izmaksas, palielinot tās pārdošanas cenu vai iegādes apjomu;

1¹) **atjaunīgā enerģija** — no atjaunīgajiem energoresursiem ražota enerģija;

1²) **atjaunīgie energoresursi** — tādi nefosilas izcelsmes energoresursi kā:

a) vēja enerģija,

b) saules enerģija,

c) ģeotermālā enerģija (zemes dzīļu siltuma enerģija),

d) hidrotermālā enerģija — siltumenerģija, kura atrodas virszemes ūdeņos vai pazemes ūdeņos,

e) osmozes enerģija — enerģija, ko dabiski rada sāls koncentrācijas atšķirība starp diviem šķidrumiem (parasti starp saldūdeni un sālsūdeni),

f) apkārtējās vides enerģija — dabā sastopama siltumenerģija, siltumenerģija, kas uzkrājas gaisā, kā arī norobežotā vidē uzkrāta enerģija, kas var uzkrāties apkārtējā gaisā (izņemot izplūdes gāzes), virszemes ūdeņos vai notekūdeņos,

g) plūdmaiņu, viļņu un cita jūras enerģija,

h) hidroenerģija,

i) ķīmiskās sintēzes procesā iegūts nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgais kurināmais,

j) biometāns — no atkritumu poligonu gāzes, notekūdeņu attīrīšanas stacijas gāzes vai no citas biogāzes iegūts biomasas kurināmais, kura sastāvā ir vismaz 90 procenti (masas procenti) no biomasas ražota metāna,

k) biomasas (arī atkritumu biomasas frakcija),

l) notekūdeņu organiskās vielas;

1³) **atlikumi** — materiāls, kas nav ražošanas procesā tieši iegūts vēlamais galaprodukts. To ieguve nav ražošanas procesa pamatmērķis, un process nav apzināti modificēts to ražošanai;

1⁴) **atlikumauksts** — auksts, kas kā blakusprodukts nenovēršami radies rūpnieciskās iekārtās, elektrostacijās vai terciārajā sektorā (komercpakalpojumu un sabiedrisko pakalpojumu sektorā) izmantotajās iekārtās, kurās tiek vai tiks izmantots koģenerācijas process (arī ja koģenerācijas procesa izmantošana nav iespējama vai koģenerācijas iekārtu uzstādīšanas izmaksas pārsniedz koģenerācijas iekārtas izmantošanas ieguvumus), un kas bez pieejas centralizētas aukstumapgādes sistēmai neizmantots zustu gaisā vai ūdenī;

1⁵) **atlikumsiltums** — siltumenerģija, kas kā blakusprodukts nenovēršami radies rūpnieciskās iekārtās, elektrostacijās vai terciārajā sektorā (komercpakalpojumu un sabiedrisko pakalpojumu sektorā) izmantotajās iekārtās, vai ja tiek vai tiks izmantots koģenerācijas process (arī ja koģenerācijas procesa izmantošana nav iespējama vai koģenerācijas iekārtu uzstādīšanas izmaksas pārsniedz koģenerācijas iekārtas izmantošanas ieguvumus), un kas bez pieejas centralizētas siltumapgādes sistēmai neizmantota zustu gaisā vai ūdenī;

2) **autonomais ražotājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kas nav energoapgādes komersants un ražo siltumenerģiju vai dzesēšanai nepieciešamo enerģiju nolūkā patērēt to paša vajadzībām vai individuālajā siltumapgādē;

2¹) **aviācijas nozares komersanti** — Latvijas Republikā reģistrētas juridiskās personas, kas Latvijas Republikā realizē vai patērē aviācijas degvielu;

2²) **aviācijas nozares uzturētās drošības rezerves** — naftas produkti noteiktā apjomā, ko aviācijas nozares komersanti uztur kā rezervi, lai enerģētiskās krīzes laikā Latvijas Republikā nodrošinātu apgādi ar naftas

produktiem vai Starptautiskās Enerģētikas aģentūras aktivizētu koordinētu ārkārtas reaģēšanas pasākumu gadījumā novērstu nopietnus piegādes traucējumus, kas ietekmē pasaules naftas tirgu;

3) **balansēšana** — sistēmas operatora organizēts process, kas nodrošina ikbrīža līdzsvaru starp sistēmā ievadīto enerģiju un no sistēmas izvadīto enerģiju;

3¹) **biogāze** — no biomasas ražots gāzveida kurināmais, tai skaitā atkritumu poligonu gāze un notekūdeņu dūņu gāze;

3²) **biomasa** — lauksaimniecības, mežsaimniecības un saistīto nozaru, arī zvejniecības un akvakultūras, produktu, atkritumu un atlikumu bioloģiski noārdāmā frakcija, tai skaitā augu un dzīvnieku izcelsmes vielas, kā arī ražošanas un sadzīves atkritumu bioloģiski noārdāmā frakcija;

3³) **biomasas kurināmais** — gāzveida vai cietais kurināmais, kas saražots no biomasas;

3⁴) **brīvprātīgā shēma** — shēma, kuras ietvaros tiek apliecināta bioloģiskā šķidrā kurināmā, biomasas kurināmā vai biogāzes atbilstība ilgtspējas kritērijiem un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem un attiecībā uz kuru Eiropas Komisija ir pieņēmusi lēmumu par tās atbilstību ticamības, paredzamības un neatkarīga audita standartiem, kā arī tās ietvaros izmantotās metodikas atbilstību Eiropas Savienības tiesību aktiem;

4) **bioloģiskais šķidrā kurināmais** — no biomasas iegūts šķidrā kurināmais, ko izmanto elektroenerģijas, siltumenerģijas vai aukstumenerģijas ražošanai;

4¹) **biometāns** — gāzveida kurināmais, kura sastāvā ir vismaz 90 procenti (masas procenti) no biomasas ražota metāna;

4²) **centralizētā aukstumapgādes sistēma** — aukstuma avotu, pārvades un sadales aukstumapgādes tīklu un dzesēšanai nepieciešamās enerģijas lietotāju kopums, kas saskaņoti ražo, pārveido, pārvada, sadala un patērē dzesēšanai nepieciešamo enerģiju;

4³) **centralizētā siltumapgādes sistēma** — vienotā sistēmā savstarpēji savienotu siltumavotu, pārvades un sadales siltumtīklu un tiem pieslēgto ēku siltummezglu sistēma, kas saskaņoti ražo, pārveido, pārvada, sadala un patērē siltumenerģiju;

5) **dabasgāzes krātuve** — virszemes vai pazemes objekts, kuru izmanto dabasgāzes (tostarp sašķidrinātās dabasgāzes) uzglabāšanai, izņemot ražošanā izmantotās daļas un iekārtas, ko izmanto tikai pārvades sistēmu operatori;

5¹) **dabasgāzes ražotājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kura iegūst dabasgāzi, izņemot sašķidrināto dabasgāzi, lai to ievadītu nacionālajā dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā, izmantojot pieslēgumu sistēmai vai dabasgāzes pārvades sistēmas ieejas punktu no atjaunīgajiem energoresursiem saražotā vai iegūtā gāzveida kurināmā un mazoglekļa gāzveida kurināmā (tostarp ūdeņraža) ievadīšanai dabasgāzes pārvades sistēmā;

5²) **dabasgāzes stratēģiskās rezerves** — dabasgāzes daudzums, ko Latvija uztur noteiktā apjomā saskaņā ar šā likuma 64. panta pirmās daļas 3. punktā noteikto kārtību;

6) **drošības rezerves** — valsts īpašumā esošie naftas produkti noteiktā apjomā, ko uztur kā rezervi, lai enerģētiskās krīzes laikā Latvijas Republikā nodrošinātu apgādi ar naftas produktiem vai Starptautiskās Enerģētikas aģentūras aktivizētu koordinētu ārkārtas reaģēšanas pasākumu gadījumā novērstu nopietnus piegādes traucējumus, kas ietekmē pasaules naftas tirgu;

6¹) **efektīva aukstumapgāde** — aukstumapgādes risinājums, kas salīdzinājumā ar esošo aukstumapgādes darbību izmaksu efektīvā veidā izmērāmi samazina primārās enerģijas daudzumu, kas nepieciešams vienas enerģijas vienības piegādei attiecīgās aukstumapgādes sistēmas robežās, ņemot vērā ieguvei, pārveidei, transportēšanai un sadalei nepieciešamo enerģiju;

6²) **efektīva siltumapgāde** — siltumapgādes risinājums, kas salīdzinājumā ar esošo siltumapgādes darbību izmaksu efektīvā veidā izmērāmi samazina primārās enerģijas daudzumu, kas nepieciešams vienas enerģijas vienības piegādei attiecīgās siltumapgādes sistēmas robežās, ņemot vērā ieguvei, pārveidei, transportēšanai un sadalei nepieciešamo enerģiju;

6³) **ekonomiski pamatots pieprasījums** — pieprasījums, kas nepārsniedz siltumapgādes vai aukstumapgādes vajadzības un ko pretējā gadījumā atbilstoši tirgus nosacījumiem apmierinātu, izmantojot enerģijas ražošanas metodes (izņemot koģenerāciju);

7) **energoapgāde** — enerģētikas jomā veicama komercdarbība, kuru nepieciešams licencēt vai reģistrēt un kura ietver elektroenerģijas vai siltumenerģijas ražošanu, dabasgāzes ieguvu, elektroenerģijas, siltumenerģijas vai dabasgāzes iepirkšanu, pārveidi, uzglabāšanu, pārvadi, sadali vai tirdzniecību;

7¹) **energoapgādes drošuma rezerves** — dabasgāzes rezerves, kas ir valsts īpašums un ko Latvija uztur noteiktā apjomā Inčukalna pazemes gāzes krātuvē saskaņā ar šā likuma 82.¹ panta prasībām, lai nodrošinātu nepārtrauktu apgādi ar dabasgāzi un novērstu enerģētikas krīzes iestāšanos;

8) **energoapgādes komersanta objekts** — energoapgādes komersantam piederoša vai tā lietošanā esoša manta (ēkas, būves, stacijas, iekārtas, ierīces, ietaises, tīkli, līnijas, cauruļvadu sistēma, cauruļvadi un to piederumi), kuru tieši izmanto energoapgādei;

9) **energoapgādes komersants** — licencēts vai reģistrēts komersants, kas nodarbojas ar energoapgādi;

10) **energoresursi** — apzinātie kurināmā krājumi un enerģijas avoti, kurus var izmantot tiešai lietošanai vai enerģijas iegūšanai;

10¹) **enerģētiskā nabadzība** — mājāsaimniecības lietotāja nespēja uzturēt mājoklī atbilstošu temperatūru vai izmantot energoapgādes komersantu sniegtos pakalpojumus, vai norēķināties par tiem zemas energoefektivitātes dēļ vai tādēļ, ka maksai par šiem pakalpojumiem ir augsts īpatsvars mājāsaimniecības ienākumos;

11) **enerģija** — prece ar noteiktu vērtību:

a) iegūtā elektroenerģija,

b) iegūtā siltumenerģija,

c) iegūtā aukstumenerģija,

d) dabasgāze (arī sašķidrinātā dabasgāze un cita veida gāzveida kurināmais, tostarp no atjaunīgajiem energoresursiem saražots vai iegūts, ciktāl attiecīgo gāzveida kurināmo var droši ievadīt nacionālajā dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā vai uzglabāt dabasgāzes krātuvē);

11¹) **enerģijas bruto galapatēriņš**:

a) energoresursi, ko enerģijas izmantošanas vajadzībām piegādā rūpniecības nozarei, transporta nozarei, mājāsaimniecībām, pakalpojumu, arī publisko pakalpojumu, lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarei,

b) elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņš enerģētikas nozarē elektroenerģijas, siltumenerģijas un degvielu ražošanai,

c) elektroenerģijas un siltumenerģijas zudumi sadales un pārvades laikā;

12) **enerģijas lietotājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kas no energoapgādes komersantiem pērk un savām vajadzībām patērē konkrētā veida enerģiju vai kurināmo vai lieto to energoapgādē vai cita veida komercdarbībā;

13) **enerģijas pārvade** — energoapgādes veids, kas ietver enerģijas transportēšanu pa augsta sprieguma tīkliem vai augsta spiediena cauruļvadiem (izņemot transportēšanu pa sūkumposma cauruļvadiem), lai piegādātu to attiecīgai sadales sistēmai vai tieši lietotājiem, izņemot enerģijas tirdzniecību;

14) **enerģijas ražošana** — energoapgādes veids, kas ietver energoresursu pārveidošanu lietošanai nepieciešamā enerģijā un dabasgāzes (tostarp biometāna) ieguvu;

- 15) **enerģijas sadale** — energoapgādes veids, kas ietver enerģijas transportēšanu pa vidēja un zema sprieguma tīkliem vai augsta, vidēja un zema spiediena cauruļvadiem, izņemot enerģijas tirdzniecību;
- 16) **enerģijas tirdzniecība** — energoapgādes veids, kas ietver enerģijas iepirkšanu pārdošanai un pārdošanu enerģijas lietotājiem;
- 17) **fiksēta maksājuma apjoma līgums** — līgums, kurā iekļauta pircēja un pārdevēja vienošanās, ka gadījumā, ja pircējs nevēlas saņemt visu līgumā noteikto preces apjomu, tas maksā par visu līgumā noteikto preces apjomu;
- 18) **galalietotājs** — enerģijas lietotājs, kurš pērk enerģiju izlietošanai paša vajadzībām (galapatēriņam);
- 19) **gazificētā objekta īpašnieks** — persona, kura ir ieguvusi gazificētā objekta īpašuma tiesības un atbilst Civillikumā vai Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā definētajam īpašnieka jēdzienam;
- 20) **gazificēts objekts** — dabasgāzes apgādes sistēmai pieslēgta būve vai tās daļa, kā arī iekārta;
- 20¹) **gāzes izcelsmes apliecinājums** — elektronisks dokuments, kuru izmanto vienīgi kā pierādījumu, ka attiecīgais gāzes daudzums ir saražots no atjaunīgajiem energoresursiem;
- 21) **horizontālā integrācija** — viens energoapgādes komersants vai koncerns veic vismaz vienu no enerģijas ražošanas, pārvades, sadales, tirdzniecības vai dabasgāzes uzglabāšanas funkcijām un kādu darbību, kas nav saistīta ar energoapgādi;
- 22) **Inčukalna pazemes gāzes krātuve** — pazemes un virszemes objekts, kuru izmanto dabasgāzes uzglabāšanai un kurš atrodas Krimuldas, Inčukalna un Sējas novadā;
- 22¹) **individuālā aukstumapgādes sistēma** — atsevišķas ēkas aukstumapgādes sistēma, kas sastāv no dzesēšanas iekārtas, kura dzesē visu ēku, vai dzesēšanas iekārtām, kuras izmanto atsevišķu telpu dzesēšanai ēkā;
- 22²) **individuālā siltumapgādes sistēma** — atsevišķas ēkas siltumapgādes sistēma, kas sastāv no apkures iekārtas, kura apsilda visu ēku, vai apkures iekārtām, kuras izmanto atsevišķu telpu apsildīšanai ēkā;
- 22³) **koģenerācija** — tehnoloģiskais process, kurā lietderīgai izmantošanai vienlaikus ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju;
- 22⁴) **koģenerācijas iekārta** — iekārta vai iekārtu kopums, kas paredzēts vienlaicīgai elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai vienotā tehnoloģiskajā procesā. Koģenerācijas iekārtā neietilpst iekārtas, ko izmanto tikai siltumenerģijas ražošanai vai tikai elektroenerģijas ražošanai;
- 22⁵) **koģenerācijas režīmā saražotā elektroenerģija** — elektroenerģija, kas saražota procesā, kurš ir saistīts ar lietderīgās siltumenerģijas ražošanu, veicot aprēķinus saskaņā ar apstiprinātu metodiku;
- 23) **kurināmais** — no fosilajiem vai atjaunīgajiem energoresursiem iegūts ciets, šķidrums vai gāzveida degošs materiāls, kuru izmanto enerģijas iegūšanai;
- 24) **kurināmā drošības rezerve** — energoapgādes komersanta īpašumā esošs noteikts kurināmā krājums, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu enerģijas lietotāju nepārtrauktu apgādi ar attiecīgā veida enerģiju;
- 24¹) **kurināmā piegādātājs** — komersants, kurš realizē enerģijas ražošanai kurināmo, par ko maksā akcīzes nodokli, vai kuram piemēro akcīzes nodokļa atvieglojumu vai atbrīvojumu no akcīzes nodokļa likumā "Par akcīzes nodokli" noteiktajā kārtībā;
- 25) **licence** — saskaņā ar likumu izsniegta speciāla atļauja, kas nosaka energoapgādes komersanta tiesības un pienākumu nodarboties ar energoapgādi licences darbības zonā;
- 26) **licences darbības zona** — licencē noteikta teritorija, kurā ir tiesīgs darboties konkrētais energoapgādes komersants un enerģijas lietotājs;

27) *(izslēgts ar 13.06.2024. likumu);*

28) *(izslēgts ar 13.06.2024. likumu);*

29) **mājsaimniecības lietotājs** — galalietotājs, kurš pērk un izlieto enerģiju savā mājsaimniecībā paša vajadzībām (galapatēriņam), izņemot komercdarbības vai cita veida profesionālās darbības vajadzības;

29¹) **nacionālā dabasgāzes ieejas-izejas sistēma** — savstarpēji savienotas Latvijas dabasgāzes pārvades sistēmas un dabasgāzes sadales sistēmas kopums, kurā komerciālās plūsmas nav piesaistītas konkrētam fiziskās plūsmas maršrutam un kurā ietilpst ieejas punkti, izejas punkti un virtuālais tirdzniecības punkts;

30) **neatkarīgais ražotājs** — energoapgādes komersants, kas ražo elektroenerģiju vai siltumenerģiju, bet neveic tās sadali vai pārvadi sistēmā, kurā ir iekļauts;

30¹) **nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgais kurināmais** — šķidrāis vai gāzveida kurināmais, kura enerģijas saturu veido tādi atjaunīgie energoresursi, kas nav biomasa;

31) **palīgpakalpojumi** — visi pakalpojumi (tostarp balansēšana, jaukšana un inerto gāzu ievadīšana), kas nepieciešami, lai piekļūtu pārvades un sadales tīkliem vai cauruļvadu sistēmai, dabasgāzes krātuvēm, sašķidrinātās dabasgāzes iekārtām vai izmantotu tās, izņemot tādus objektus un iekārtas, kuras izmanto tikai pārvades sistēmu operatori;

31¹) **pārstrādāts oglekļa kurināmais** — šķidrāis vai gāzveida kurināmais, kuru ražo no fosilas izcelsmes šķidrājiem vai cietajiem atkritumiem, kas nav piemēroti materiālu reģenerācijai saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas normatīvajos aktos noteikto atkritumu apsaimniekošanas darbību prioritāro secību, vai no atkritumu apstrādes fosilas izcelsmes gāzes un atgāzes, kas nenovēršami un netīši rodas ražošanas procesā no rūpnieciskām iekārtām;

32) **pārvades sistēma** — enerģijas pārvades tīkls vai cauruļvadu sistēma ar visiem pārvades funkciju veikšanai nepieciešamajiem energoapgādes komersanta objektiem, kurus izmanto enerģijas transportēšanai;

33) **pārvades sistēmas īpašnieks** — komersants, kura īpašumā ir enerģijas pārvades sistēma;

34) *(izslēgts no 01.05.2023. ar 14.07.2022. likumu. Sk. pārejas noteikumu 70. punktu);*

35) **sadales sistēma** — enerģijas sadales tīkls vai cauruļvadu sistēma ar visiem sadales funkciju veikšanai nepieciešamajiem energoapgādes komersanta objektiem, kurus izmanto enerģijas transportēšanai no pārvades sistēmas līdz lietotāja energoapgādes sistēmas piederības robežai;

36) *(izslēgts no 01.05.2023. ar 14.07.2022. likumu. Sk. pārejas noteikumu 70. punktu);*

37) **saistītā kapitālsabiedrība** — kapitālsabiedrība, kurā saskaņā ar Koncernu likumu energoapgādes komersantam ir izšķirošā ietekme vai kurai ir izšķirošā ietekme energoapgādes komersantā, vai kapitālsabiedrība, kurā izšķirošā ietekme ir citai kapitālsabiedrībai, kam vienlaikus ir izšķirošā ietekme energoapgādes komersantā;

38) **sākumposma cauruļvadu sistēma** — cauruļvads vai cauruļvadu sistēma, ko izmanto dabasgāzes ražošanas projektā vai dabasgāzes transportēšanai no viena vai vairākiem šādiem projektiem uz pārstrādes uzņēmumu vai termināli, vai pēdējo piekrastes termināli;

39) **sašķidrinātās dabasgāzes iekārta** — terminālis, ko izmanto dabasgāzes šķidrināšanai vai sašķidrinātās dabasgāzes saņemšanai, izkraušanai un pārvēršanai gāzveida stāvoklī, kā arī tam piederošās iekārtas un pagaidu glabātavas, kas nepieciešamas sašķidrinātās dabasgāzes uzglabāšanai un atkārtotai pārvēršanai gāzveida stāvoklī, kā arī turpmākai piegādei uz dabasgāzes pārvades sistēmu vai enerģijas lietotājam;

40) **sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojums** — dabasgāzes šķidrināšana vai sašķidrinātās dabasgāzes saņemšana, izkraušana, uzglabāšana un pārvēršana gāzveida stāvoklī turpmākai piegādei uz dabasgāzes pārvades sistēmu vai enerģijas lietotājam;

41) *(izslēgts ar 13.06.2024. likumu);*

42) **sekundārie energoresursi** — energoresursi, kuri rodas jebkura veida tehnoloģiskajos procesos kā

blakusprodukts, arī tehnoloģiskajā procesā neizlietotā enerģija, kas ir derīga tālākai izmantošanai;

43) **sistēma** — pārvades un sadales tīkli vai cauruļvadu sistēma, dabasgāzes krātuves un sašķidrinātās dabasgāzes iekārtas, palīgobjekti, priekšmeti un cita manta, kas nepieciešama enerģijas pārvadei, uzglabāšanai un sadalei un kas ir energoapgādes komersanta īpašumā vai lietošanā (ieskaitot iekārtas, kas nepieciešamas palīgpakalpojumu sniegšanai);

44) **sistēmas lietotājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kas izmanto enerģijas pārvades vai sadales sistēmas vai dabasgāzes uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumus;

45) **sistēmas operators** — energoapgādes komersants, kas sniedz enerģijas pārvades vai sadales, dabasgāzes uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumus;

46) **starp savienojums** — dabasgāzes pārvades līnija, kas šķērso Latvijas Republikas robežu, savienojot Latvijas dabasgāzes pārvades sistēmu ar citas Eiropas Savienības dalībvalsts dabasgāzes pārvades sistēmu, vai dabasgāzes pārvades līnija starp Latvijas Republiku un trešo valsti līdz Latvijas Republikas teritorijai vai teritoriālajai jūrai;

47) **tiešā līnija** — dabasgāzes vads, kas sasaista nošķirtu dabasgāzes (tostarp biometāna) ražošanas objektu vai dabasgāzes krātuvi ar nošķirtu lietotāju;

48) **tīkls** — līniju un iekārtu kopums, kas nepieciešams elektroenerģijas transportēšanai. Ielu apgaismojuma tīkls ir atsevišķs, ar uzskaites mēraparātu tehniski nodalīts līniju vai iekārtu kopums, ko izmanto ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzētu teritoriju apgaismošanai un kas netiek izmantots elektroenerģijas transportēšanai un sadalei citiem enerģijas lietotājiem;

49) **tirgotājs** — komersants (tai skaitā ārvalsts komersanta filiāle), kura komercdarbība ir enerģijas tirdzniecība;

50) **tirgus dalībnieks** — dabasgāzes ražotājs, sistēmas operators, tirgotājs vai galalietotājs, kas darbojas dabasgāzes tirgū saskaņā ar brīvprātīgas līdzdalības principu;

50¹) **triģenerācija** — tehnoloģiskais process, kurā lietderīgai izmantošanai vienlaikus ražo elektroenerģiju, siltumenerģiju un aukstumenerģiju;

51) **universālais pakalpojums** — garantētas tiesības uz dabasgāzes piegādi noteiktā kvalitātē par viegli un skaidri salīdzināmu un pārskatāmu cenu;

52) **vertikāli integrēts komersants** — energoapgādes komersants vai koncens, kuru tieši vai netieši kontrolē viena un tā pati persona vai vienas un tās pašas personas un kurš sniedz vismaz vienu no enerģijas pārvades, sadales, dabasgāzes uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumiem un vienlaikus nodarbojas ar enerģijas ražošanu vai tirdzniecību;

53) **vietējie energoresursi** — Latvijā apzinātie atjaunīgie energoresursi un kurināmā krājumi, kurus var izmantot tiešai lietošanai vai enerģijas iegūšanai;

54) **vispārējās atļaujas noteikumi** — specifiskas enerģijas ražošanas un tirdzniecības prasības enerģijas ražotājam vai enerģijas tirgotājam;

55) **vienotā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēma** — vairākas tieši savienotas Eiropas Savienības dalībvalstu dabasgāzes pārvades sistēmas, kuru starpsavienojuma punktos netiek veikta jaudas rezervēšana.

(2) Šajā likumā termini "aktīvais lietotājs" un "pieprasījuma reakcijas pakalpojums" lietoti Elektroenerģijas tirgus likuma izpratnē.

(3) Šajā likumā termins "atkritumi" lietots Atkritumu apsaimniekošanas likuma izpratnē (izņemot vielas, kas tiši pārveidotas vai piesārņotas, lai tās uzskatītu par atkritumiem).

(11.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.03.2016., 17.10.2019., 21.01.2021., 21.04.2022., 14.07.2022., 14.07.2022., 14.07.2022., 07.12.2023., 13.06.2024. un 28.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2024. Grozījums pirmās daļas 6. punktā (par to, ka drošības rezerves var tikt izmantotas, ja Starptautiskā Enerģētikas aģentūra aktivizē koordinētu ārkārtas reaģēšanas pasākumu) stājas spēkā dienā, kad Latvijas Republika pievienojas Starptautiskajai Enerģētikas aģentūrai. Sk. pārejas noteikumu 82. punktu)

2.pants

Šis likums reglamentē enerģētiku kā tautsaimniecības nozari, kas aptver energoresursu iegūšanu un izmantošanu dažāda veida enerģijas ražošanai, enerģijas pārveidi, iegādi, uzglabāšanu, pārvadi, sadali, tirdzniecību un izmantošanu, kā arī pētījumus enerģētikas jomā par sabiedrības interesēm atbilstošu nozares attīstību.

(05.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

3.pants

Likuma mērķis ir:

- 1) veicināt ilgtspējīgas, modernas, konkurētspējīgas un sabiedrības interesēm atbilstošas enerģētikas attīstību Latvijā;
- 2) nodrošināt enerģijas lietotāju efektīvu, drošu un kvalitatīvu apgādi ar enerģiju pieprasītajā daudzumā un par pamatotām cenām, dažādojot izmantojamo energoresursu veidus, palielinot energoapgādes drošumu un ievērojot vides aizsardzības prasības;
- 3) veicināt enerģijas efektīvu izmantošanu un līdzsvarotu patēriņu;
- 4) nodrošināt enerģijas lietotāju tiesības izvēlēties patērējamās enerģijas veidu un tirgotāju;
- 5) veicināt ekonomiski pamatotu konkurenci;
- 6) noteikt pārvaldes kārtību enerģētikā un energoapgādes komersantu darbības organizēšanas un regulēšanas principus;
- 7) veicināt vietējo, atjaunojamo un sekundāro energoresursu izmantošanu;
- 8) veicināt saudzējošu enerģētikas ietekmi uz vidi un vidi saudzējošu efektīvu tehnoloģiju izmantošanu;
- 9) veicināt pētījumus enerģētikas jomā un sadarbību tādos pētījumos, kuri sniedz ieguldījumu jaunu tehnoloģiju un risinājumu, kā arī lietotāji orientētu produktu radīšanā un pakalpojumu attīstīšanā;
- 10) reglamentēt Latvijas kopējo un detalizēto atjaunīgās enerģijas datu aprēķinu veikšanas kārtību un rīcību ar atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegumu;
- 11) noteikt komercdarbības atbalsta piešķiršanas pamatprincipus atjaunīgās enerģijas jomā.

(05.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

4.pants

Enerģētikas politika ir valsts tautsaimniecības politikas sastāvdaļa, un tās pamatprincipus, mērķus un virzienus nosaka Ministru kabinets politikas plānošanas dokumentos.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

II nodaļa

Energoapgādes komersantu licencēšana, reģistrēšana un to darbība

(Nodaļas nosaukums 22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

5.pants

(1) Energoapgādes komersanti ir regulējamie komersanti, kuri nodrošina enerģijas lietotāju drošu, pastāvīgu un stabilu apgādi ar elektroenerģiju, siltumenerģiju un dabasgāzi ekonomiski pamatoti pieprasītajā daudzumā un kvalitātē. Energoapgādes komersantu darbību regulē šis likums, likums "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" un Elektroenerģijas tirgus likums.

(2) *(Izslēgta ar 17.03.2005. likumu)*

(3) Tirgus dalībnieki un dabasgāzes pārvades sistēmas operators, veicot darbības dabasgāzes vairumtirgū, ievēro Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību prasības, tostarp aizliegumu darījumos ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju, tirgus manipulāciju aizliegumu, kā arī pienākumu sniegt informāciju Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk — regulators) un Energoregulatoru sadarbības aģentūrai.

(4) Šā panta trešajā daļā minētās regulas ievērošanu uzrauga regulators tam noteiktās kompetences ietvaros.

(5) Energoapgādes komersanti sniedz regulatoram tā pieprasīto informāciju par šajā likumā noteikto pienākumu izpildi regulatora noteiktajā laikā un kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 17.03.2005., 26.05.2005., 22.09.2011., 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

6.pants

(1) Sistēmas operatoram tā licences darbības zonā un licencē noteiktajā termiņā ir pastāvīgas saistības nodrošināt sistēmas lietotājiem un pretendentiem pieeju enerģijas pārvades vai sadales sistēmām, dabasgāzes krātuvei vai sašķidrinātās dabasgāzes iekārtām. Šīs saistības sistēmas operators pilda atbilstoši tehnisko noteikumu un drošības prasībām. Šīs daļas izpratnē ar drošību saprot enerģijas piegādes drošumu un tehnisko drošību.

(1¹) Sistēmas operators septiņu darbdienu laikā informē regulatoru par katru gadījumu, kad sistēmas lietotājiem un pretendentiem atteikta pieeja sistēmai, un par pasākumiem, kas nepieciešami, lai uzlabotu sistēmu un palielinātu tās jaudu.

(1²) Lai sistēmas operators varētu izpildīt savas saistības nodrošināt sistēmas lietotājiem un pretendentiem pieeju dabasgāzes pārvades vai sadales sistēmām, dabasgāzes krātuvei vai sašķidrinātās dabasgāzes iekārtām gadījumā, kad šo saistību izpildīšanai nepieciešamā kustamā vai nekustamā manta ir valsts īpašumā un tās aizvietošana ar citu kustamu vai nekustamu mantu sistēmas operatoram objektīvi nav iespējama, valsts nodrošina sistēmas operatora tiesības izmantot minēto kustamo vai nekustamo mantu attiecīgo saistību nodrošināšanai.

(2) Sistēmas operatoram noteiktās saistības saglabājas, ja mainās kapitālsabiedrības dalībnieks (akcionārs), komercdarbības forma, tiek veikta reorganizācija vai gadījumos, kad nepieciešama jauna licence, līdz tās saņemšanai.

(3) *(Zaudējusi spēku ar 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 55. punktu)*

(3¹) Energoapgādes komersants, kas piegādā siltumenerģiju enerģijas lietotājiem, pārdod siltumenerģiju tiem nepieciešamajā vai noteiktajā kvalitātē un pieprasītajā daudzumā par regulatora noteiktajiem tarifiem vai par tarifiem, ko noteicis attiecīgais pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta regulatora atļauja, izņemot šā likuma 48. panta ceturtajā daļā un 49. panta pirmajā daļā minētos gadījumus.

(4) Strīdus par saistību izpildi, kuri izriet no saņemtā pakalpojuma samaksas pienākuma, izskata prasības kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2008., 13.03.2014., 11.02.2016., 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

7.pants

1) Licencēšanu veic regulators saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(2) Licenci elektroenerģijas, siltumenerģijas un dabasgāzes pārvadei, sadalei un dabasgāzes uzglabāšanai, sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojuma sniegšanai izsniedz uz 20 gadiem.

(3) Elektroenerģijas ražotājam vai tirgotājam, kura darbību nepieciešams regulēt saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", ir tiesības uzsākt elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ja tas Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktajā kārtībā ir reģistrēts elektroenerģijas ražotāju vai elektroenerģijas tirgotāju reģistrā. Regulators minētajā reģistrā reģistrē Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī

reģistrētu komersantu.

(4) Siltumenerģijas ražotājam vai tirgotājam, kura darbību nepieciešams regulēt saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", ir tiesības uzsākt siltumenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ja tas šajā likumā noteiktajā kārtībā ir reģistrēts siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistrā.

(5) Dabāsgāzes ražotājam vai tirgotājam, kura darbību nepieciešams regulēt saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", ir tiesības uzsākt dabāsgāzes ražošanu vai tirdzniecību, ja tas šajā likumā noteiktajā kārtībā ir reģistrēts dabāsgāzes ražotāju vai tirgotāju reģistrā. Regulators minētajā reģistrā reģistrē Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī reģistrētu komersantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 26.05.2005., 17.02.2011., 22.09.2011., 13.03.2014., 11.02.2016., 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

7.¹ pants

(1) Regulators nosaka siltumenerģijas ražošanas un siltumenerģijas tirdzniecības vispārējās atļaujas noteikumus, kas ir saistoši visiem siltumenerģijas ražotājiem un tirgotājiem, kuru darbību nepieciešams regulēt saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(2) Regulators veido siltumenerģijas ražotāju reģistru un siltumenerģijas tirgotāju reģistru un nodrošina to publisku pieejamību.

(3) Regulators nosaka siltumenerģijas ražotāju un siltumenerģijas tirgotāju reģistrā iekļaujamās ziņas, siltumenerģijas ražotāju un tirgotāju reģistrēšanas prasības un kārtību, kādā siltumenerģijas ražotājs un tirgotājs nosūta paziņojumu par reģistrāciju (turpmāk — reģistrācijas paziņojums) vai paziņojumu par darbības izbeigšanu, reģistrācijas paziņojumā vai paziņojumā par darbības izbeigšanu ietveramo informāciju, kā arī kārtību, kādā siltumenerģijas ražotāju un tirgotāju izslēdz no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra un reģistrē atkārtoti.

(4) Ja siltumenerģijas ražošanas un siltumenerģijas tirdzniecības vispārējās atļaujas noteikumi pārkāpti atkārtoti, regulators var izslēgt siltumenerģijas ražotāju un tirgotāju no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra. Siltumenerģijas ražotājam vai tirgotājam ir tiesības atsākt siltumenerģijas ražošanu vai tirdzniecību ne agrāk kā pēc 12 mēnešiem no dienas, kad siltumenerģijas ražotājs vai tirgotājs izslēgts no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra, ja tas novērsis pārkāpumu, par kuru tika izslēgts no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosūtījis regulatoram jaunu reģistrācijas paziņojumu un šajā likumā noteiktajā kārtībā atkārtoti reģistrēts siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistrā.

(22.09.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

7.² pants

(1) Ja regulators mēneša laikā no reģistrācijas paziņojuma saņemšanas dienas nav rakstveidā informējis reģistrācijas paziņojuma iesniedzēju par atteikumu to reģistrēt, uzskatāms, ka siltumenerģijas ražotājs vai tirgotājs ir reģistrēts.

(2) Reģistrācijas paziņojums uzskatāms par iesniegtu dienā, kad regulators saņēmis visu tā noteikto informāciju. Ja iesniegtajos dokumentos norādītā informācija ir nepietiekama vai neprecīza, regulators ir tiesīgs pieprasīt papildinformāciju. Laiku no papildinformācijas pieprasīšanas līdz pieprasītās informācijas saņemšanai neieskaita šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā.

(3) Siltumenerģijas ražotājs vai tirgotājs var izbeigt siltumenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ja tas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir nosūtījis regulatoram paziņojumu par darbības izbeigšanu un ir izslēgts no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra.

(22.09.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. likumu, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

8. pants

Energoapgādes komersantam izsniegtajā licencē norāda:

- 1) veicamās energoapgādes veidu un tā nodrošināšanai nepieciešamās prasības;
- 2) licences darbības zonu kā ģeogrāfisku teritoriju;
- 3) licences termiņu;
- 4) energoapgādes komersanta pienākumu nodrošināt un uzturēt savus energoapgādes veikšanai nepieciešamos objektus;
- 5) *(izslēgts ar 05.06.2008. likumu);*
- 6) *(izslēgts ar 13.05.2010. likumu);*
- 7) energoapgādes komersanta pienākumu plānveidīgi attīstīt savu darbību un piedalīties koordinētas un efektīvas energoapgādes plānošanā, nodrošināšanā un attīstīšanā;
- 8) energoapgādes komersanta pienākumu periodiski sniegt regulatoram informāciju par savu darbību un pārmaiņām energoapgādē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 05.06.2008., 13.05.2010. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

9.pants

(1) Energoapgādes komersanti nodrošina enerģētikā noteikto drošības prasību ievērošanu un darbinieku kvalifikācijas atbilstību, kā arī tehniskajiem noteikumiem, normatīvajos aktos noteiktajām kvalitātes prasībām un līgumu nosacījumiem atbilstošu enerģijas kvalitāti un savu objektu nepārtrauktu darbību un atbilstošu tehnisko stāvokli līdz savstarpēji ar enerģijas lietotāju noteiktajai savu objektu piederības robežai.

(2) Enerģijas lietotāji nodrošina to īpašumā, valdījumā vai lietojumā esošo tīklu, enerģijas izmantošanas ierīču un iekārtu tehnisko apkalpi un uzturēšanu tehniski atbilstošā un drošā stāvoklī.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

9.1 pants

(1) Koģenerācijas stacija ir tehnoloģisku iekārtu, būvju un infrastruktūras kopums, kas paredzēts vienlaicīgai elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai.

(2) Koģenerācijas stacija sastāv no vienas vai vairākām koģenerācijas iekārtām, kuru darbības nodrošināšanai tiek izmantotas palīgiekārtas un ražošanā izmantojamo energoresursu padeves, dūmgāzu aizvadīšanas, saražotās elektroenerģijas un siltumenerģijas nodošanas infrastruktūra un cita infrastruktūra.

(3) Koģenerācijas stacijā var būt uzstādītas iekārtas, kuras izmanto tikai siltumenerģijas ražošanai (piemēram, ūdenssildāmie katli, tvaika katli) vai tikai elektroenerģijas ražošanai.

(4) Koģenerācijas iekārtas, kuras izvietotas vienā adresē, uzskatāmas par vienu koģenerācijas staciju.

(5) Mazas jaudas koģenerācijas stacija ir tāda koģenerācijas stacija, kurā uzstādītā elektroenerģijas ražošanas jauda nav lielāka par vienu megavatu.

(6) Augstas efektivitātes koģenerācija ir koģenerācija, kas atbilst šādiem kritērijiem:

1) ražošana koģenerācijas režīmā koģenerācijas iekārtās nodrošina primārās enerģijas ietaupījumu vismaz 10 procentu apmērā salīdzinājumā ar primārās enerģijas patēriņu siltumenerģijas un elektroenerģijas atsevišķai ražošanai;

2) ražošana mazas jaudas koģenerācijas stacijās un mikrokoģenerācijas iekārtās, kas ļauj sasniegt jebkādu primārās enerģijas ietaupījumu.

(03.03.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

9.2 pants

(1) Lietderīgā siltumenerģija ir tāda siltumenerģija, kas koģenerācijas iekārtā saražota, lai apmierinātu ekonomiski pamatotu siltumapgādes pieprasījumu, arī siltumenerģija, ko komersants pārdod siltumenerģijas lietotājam par cenu, kas atbilst vienam no šādiem nosacījumiem:

1) ja siltumapgādes sistēmas operatora licences darbības zonā ir tikai viens siltumenerģijas ražotājs, siltumenerģijas pārdošanas cenu ir noteicis vai apstiprinājis regulators;

2) ja siltumapgādes sistēmas operatora licences darbības zonā ir vairāk nekā viens siltumenerģijas ražotājs, siltumenerģijas pārdošanas cena nav zemāka par kurināmā izmaksām vienas siltumenerģijas vienības saražošanai katlumājā, izmantojot to pašu kurināmā veidu, kuru izmanto koģenerācijas iekārtā, un katlumājas neto lietderības koeficients nav mazāks par 92 procentiem, izmantojot gāzi vai šķidro kurināmo, un nav mazāks par 80 procentiem, izmantojot cieto kurināmo.

(2) Ja komersants ir vertikāli integrēts un vienlaikus nodarbojas ar siltumenerģijas ražošanu, pārvadi un sadali, par lietderīgo siltumenerģiju atzīstama visa koģenerācijas iekārtā saražotā siltumenerģija.

(3) Lietderīgās siltumenerģijas apjomā neieskaita siltumenerģiju, kas saražota atsevišķos ūdenssildāmajos katlos vai tvaika katlos.

(03.03.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

10.pants

Energoapgādes komersanti reizi gadā sniedz regulatoram pārskatu par paveikto un plānoto darbību, kā arī nodrošina regulatoru ar informāciju saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

11.pants

(Izslēgts ar 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

12.pants

(1) Lai nodrošinātu enerģijas iepirkšanu, ražošanu, pārvadi, uzglabāšanu, sadali un tirdzniecību, energoapgādes komersanti var darboties horizontāli vai vertikāli integrēti vai atsevišķi, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos saņemot licenci katram energoapgādes veidam vai reģistrējot katru energoapgādes veidu.

(2) Energoapgādes komersants, kas darbojas horizontāli vai vertikāli integrēti, iekšējā grāmatvedībā sastāda bilanci, peļņas un zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu atsevišķi par katru energoapgādes veidu — tāpat kā tad, ja ar katru energoapgādes veidu nodarbotos atsevišķs komersants.

(2¹) Dabaszāģes apgādē ir izliēģtas šķērssubsīdijas, tas ir, darbības, ko dabaszāģes apgādes komersants veic, pārvietodams izmaksas vai citas saistības starp dabaszāģes ražošanu, iepirkšanu, sašķidrīnātās dabaszāģes pakalpojumu, uzglabāšanu vai dabaszāģes tirdzniecību un pārvadi, sadali, uzglabāšanu vai cita veida komercdarbību.

(3) Šā panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā sastādīto bilanci, peļņas un zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu energoapgādes komersants iesniedz regulatoram ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc gada pārskata apstiprināšanas Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Regulators nosaka kārtību, kādā energoapgādes komersants nodrošina lietotājiem publisku pieejamību šā panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā sastādītajai bilancei, peļņas un zaudējumu aprēķiniem, naudas plūsmas pārskatam un citai finanšu informācijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 26.05.2005., 22.09.2011., 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stāģas spēkā 08.03.2016.)

13.pants

(Izslēģts ar 26.05.2005. likumu, kas stāģas spēkā 29.06.2005.)

14.pants

(1) *(Izslēgta ar 13.03.2014. likumu)*

(2) Lai nodrošinātu savstarpēji saistītu sistēmu drošu un efektīvu darbību, energoapgādes komersanti apmainās ar nepieciešamo informāciju, vienlaikus nodrošinot komercnoslēpumu aizsardzību.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. likumu, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

15.pants

(1) Komersanti, kuru īpašumā vai valdījumā ir enerģijas pārvades, sadales objekti, dabasgāzes krātuves vai sašķidrinātās dabasgāzes iekārtas, izraugās attiecīgi pārvades sistēmas, sadales sistēmas, dabasgāzes uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatorus. Dabasgāzes apgādes komersants var veidot apvienotu dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoru.

(1¹) Sistēmas operatori sniedz pārvades, sadales un dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumus par regulatora noteiktajiem tarifiem vai par tarifiem, ko noteicis attiecīgais pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta regulatora atļauja. Sadales, pārvades un uzglabāšanas pakalpojumu tarifus pirms to stāšanās spēkā publicē regulatora noteiktajā kārtībā.

(1²) Dabasgāzes sadales sistēmas operators tarifu aprēķināšanas metodikā noteiktajā termiņā, kas nav īsāks par vienu mēnesi pirms nākamā tarifu perioda sākuma, iesniedz regulatoram jaunu tarifu projektu vai jaunu tarifu vērtību projektu esošā regulatīvā perioda ietvaros, ja kopējās dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanas prognozētās izmaksas nākamajam tarifu periodam sasniedz tarifu aprēķināšanas metodikā noteikto maksimālo tarifu vērtību novirzes līmeni.

(1³) Regulators tarifu aprēķināšanas metodikā nosaka šā panta 1.² daļā minēto maksimālo tarifu vērtību novirzes līmeni.

(2) Sistēmas operatori nodrošina, lai sistēmas darbībai un sistēmas operatora funkciju izpildei nepieciešamo palīgpakalpojumu veikšana tiktu uzticēta pretendentiem, kuri šādus palīgpakalpojumus var veikt nepieciešamā kvalitātē un par zemākām izmaksām, garantējot sistēmas darba drošumu un stabilitāti.

(3) Sistēmas operatori nav tiesīgi veikt tādas darbības, kas nav tieši saistītas ar to pienākumiem un var traucēt vai apdraudēt šo pienākumu izpildi.

(4) Sistēmas operatori nav tiesīgi izpaust komerciālu informāciju, kas tiem kļuvusi zināma, pildot savus pienākumus. Komerciālas un konfidenciālas informācijas saturu nosaka energoapgādes komersanti, saskaņojot to ar regulatoru.

(5) Dabasgāzes pārvades, sadales un uzglabāšanas, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators, kurš ir saņēmis pieprasījumu no sistēmas lietotājiem vai pretendentiem sniegt informāciju par sistēmas pieeju un lietošanu, šādu informāciju sniedz rakstveidā 30 dienu laikā. Sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt no sistēmas lietotājiem vai pretendentiem sistēmas lietošanas noteikumu izstrādei nepieciešamo informāciju.

(6) Sistēmas operators ir atbildīgs par enerģijas pārvades vai sadales sistēmas vai sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas, vai dabasgāzes krātuves darbību, apkalpošanu un drošumu, sistēmas vadību un attīstību licences darbības zonā, savienojumu ar citām sistēmām, kā arī par sistēmas ilglaicīgu spēju nodrošināt enerģijas pārvadi vai pārveidi, vai sadali vai dabasgāzes uzglabāšanu atbilstoši pieprasījumam.

(7) Regulators apstiprina dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatora izstrādātos sistēmas lietošanas noteikumus vai dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumus visiem sistēmas lietotājiem un pretendentiem, kuri pieprasa pieeju attiecīgajai sistēmai. Dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators regulatora noteiktajā laikā un apjomā iesniedz priekšlikumus regulatoram par sistēmas lietošanas noteikumiem vai dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumiem. Regulators ir tiesīgs veikt izmaiņas šajos noteikumos.

(8) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators un regulators nepiemēro šā panta septīto daļu, ja atbilstoši šā likuma 117. panta pirmajai daļai un trešās daļas 1. punktam ir izveidota vienotā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēma un regulators ir saskaņojis minētās sistēmas lietošanas noteikumus;

(9) Elektroenerģijas sistēmas operators nodrošina sistēmas dalībniekam nepieciešamo sistēmas pieslēgumu attiecīgajai elektrostacijai, kurā elektroenerģija tiek ražota, izmantojot atjaunīgos energoresursus, Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktajā kārtībā, lai sekmētu no atjaunīgajiem energoresursiem ražotas elektroenerģijas īpatsvara pieaugumu Latvijas energoresursu bilanci.

(10) Elektroenerģijas pārvades sistēmas operators nodrošina sistēmas dalībniekam nepieciešamo sistēmas pieslēgumu atomelektrostacijai Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktajā kārtībā, lai veicinātu Latvijas enerģētisko neatkarību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 13.03.2014., 11.02.2016., 17.10.2019., 14.07.2022., 14.07.2022., 23.11.2023. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

16.pants

(1) (Izslēgta ar 26.05.2005. likumu.)

(2) Autonomais ražotājs var pārdot saražotās elektroenerģijas vai siltumenerģijas pārpalikumu arī citiem enerģijas lietotājiem, par samaksu izmantojot tā sistēmas operatora pakalpojumus, kura licences darbības zonā ražotājs atrodas, vai pārdot šo enerģijas pārpalikumu pašam sistēmas operatoram.

(3) Sistēmas operators, ja to pieļauj pārvades vai sadales sistēmas tehniskās iespējas, savā licences darbības zonā nodrošina autonomajam ražotājam iespēju pārvadīt vai sadalīt saražotās elektroenerģijas vai siltumenerģijas pārpalikumu, lai to pārdotu citiem enerģijas lietotājiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

17.pants

(Izslēgts ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

II¹ nodaļa Energokopienas

(Nodaļa 14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2023.)

17.¹ pants

(1) Energokopiena ir tiesību subjekts, kurš nodarbojas ar enerģijas — galvenokārt no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtas elektroenerģijas un cita veida atjaunīgās enerģijas — ražošanu, tirdzniecību, elektroenerģijas kopīgošanu, patēriņu un uzkrāšanu, pieprasījuma reakcijas pakalpojuma nodrošināšanu, elektrisko transportlīdzekļu uzlādes pakalpojuma, energoefektivitātes pakalpojuma vai citu energopakalpojumu sniegšanu.

(2) Energokopienas darbības mērķis ir enerģijas saražošana tās biedriem vai daļu turētājiem, sniedzot ekonomiskus, sabiedriskus un ar vides kvalitātes uzlabošanu saistītus labumus tās biedriem, daļu turētājiem vai teritorijām, kurās tā darbojas. Energokopienas primārais darbības mērķis nav peļņas gūšana.

(3) Atjaunīgās enerģijas energokopiena darbojas atjaunīgās enerģijas nozarē, un tai pieder vai arī tā attīsta vai apsaimnieko ar to teritoriāli saistītas atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtas.

(4) Elektroenerģijas energokopiena darbojas elektroenerģijas nozarē.

(5) Energokopiena atbilst atjaunīgās enerģijas energokopienas vai elektroenerģijas energokopienas, vai arī vienlaikus abu šo energokopienu nosacījumiem.

(6) Energokopienas darbojas saskaņā ar šo likumu un Elektroenerģijas tirgus likumu.

(7) Energokopiena var būt biedrība, nodibinājums, kooperatīvā sabiedrība, personālsabiedrība, kapitālsabiedrība vai cita civiltiesiska sabiedrība. Ja energokopiena ir kapitālsabiedrība:

1) tās statūtos noteiktie mērķi atbilst šajā pantā minētajiem energokopienas mērķiem un tā veic šā panta pirmajā daļā minēto saimniecisko darbību;

2) tās statūtos ir noteikts, ka tā iegūto peļņu nesadala un neizmaksā dividendēs, bet iegulda statūtos noteikto mērķu sasniegšanai.

(8) Energokopienas biedri vai daļu turētāji var būt fiziskās personas, mazie un vidējie uzņēmumi, kā arī pašvaldības. Elektroenerģijas energokopienas biedri vai daļu turētāji var būt arī citas publiskas personas.

(9) Energokopienas biedri vai daļu turētāji saglabā visas tiem noteiktās enerģijas galalietotāja un aktīvā lietotāja tiesības un pienākumus un tiem netiek noteikti nepamatoti vai diskriminējoši nosacījumi vai procedūras, kas nepieļauj enerģijas galalietotāju līdzdalību energokopienā.

(10) Energokopienas biedri vai daļu turētāji piedalās tādu lēmumu pieņemšanā, kuri energokopienā nodrošina izšķirošo ietekmi vai faktisko kontroli, jo īpaši tādu lēmumu pieņemšanā, kuri attiecas uz:

1) Īpašumtiesībām vai tiesībām izmantot visus energokopienas aktīvus vai to noteicošo daļu;

2) tiesībām vai tiesiskiem darījumiem, kas piešķir izšķirošu ietekmi attiecībā uz energokopienas pārvaldes institūciju sastāvu, balsojumiem vai lēmumiem.

(11) Ministru kabinets nosaka kritērijus atjaunīgās enerģijas energokopienas teritoriālajai saistībai ar atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu, šā panta otrās daļas piemērošanas kritērijus, energokopienas statūtos obligāti nosakāmās prasības, kā arī noteikumus par attiecībām starp energokopienas biedriem un daļu turētājiem, tās pārstāvi un citiem enerģijas lietotājiem, un energoapgādes komersantiem, tai skaitā sistēmas operatoru un siltumapgādes sistēmas operatoru.

(12) Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju izstrādā un publisko vadlīnijas energokopienų veidošanai, tai skaitā ieteikumus publiskām personām par energokopienų atbalstu un līdzdalību tajās.

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

17.² pants

(1) Tiesību subjekts energokopienas statusu iegūst pēc reģistrācijas energokopienų reģistrā.

(2) Būvniecības valsts kontroles birojs ir atbildīgs par energokopienų reģistra izveidošanu, uzturēšanu, administrēšanu un pārvaldīšanu, kā arī ziņu ierakstu izdarīšanu, aktualizēšanu un publisko pieejamību.

(3) Ministru kabinets nosaka energokopienų reģistrā iekļaujamās ziņas, reģistrācijas prasības un kārtību, reģistrācijas vai darbības izbeigšanas iesniegumā ietveramo informāciju, energokopienas gada pārskatos sniedzamās ziņas, kā arī kārtību, kādā energokopienų izslēdz no energokopienų reģistra vai reģistrē atkārtoti.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2023.)

17.³ pants

(1) Ekonomikas ministrija izstrādā atbalsta programmas energokopienām, kuras izmanto tikai atjaunīgos energoresursus, ievērojot komercdarbības atbalsta nosacījumus.

(2) Ekonomikas ministrija nodrošina komercdarbības atbalsta nosacījumu piemērošanu un kontroli šā panta pirmajā daļā minēto atbalsta programmu ietvaros.

(3) Ministru kabinets nosaka komercdarbības atbalsta piešķiršanas kārtību un nosacījumus.

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

III nodaļa

Nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumi sakarā ar energoapgādes komersanta objektu atrašanos tajā

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

18.pants

Siltumenerģijas un gāzes apgādes iekārtas, kā arī elektroenerģijas apgādes instalācijas, kuras atrodas ēku un būvju iekšienē un kuras izmanto vienīgi šo ēku un būvju apgādei ar siltumenerģiju, gāzi vai elektroenerģiju, izņemot energoapgādes komersantu uzstādītus kontroles aparātus un mēraparātus, ir galveno lietu — šo ēku un būvju — blakus lietas, un visi ar tām saistītie izdevumi ir jāsedz un nastas ir jānes galvenās lietas īpašniekam vai valdītājam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

19.pants

(1) Jaunu energoapgādes komersantu objektu (izņemot enerģijas ražotāju un tirgotāju objektus) ierīkošanai energoapgādes komersantam ir tiesības izmantot jebkuru zemi par vienreizēju samaksu tās īpašniekam saskaņā ar šā likuma 24.pantu.

(1¹) Energoapgādes komersantam ir pienākums saskaņot ar zemes īpašnieku jaunu energoapgādes objektu ierīkošanas nosacījumus, kā arī tiesības saskaņošanas procedūru aizstāt ar zemes īpašnieka informēšanu gadījumos, ja zeme tiek izmantota jaunu energoapgādes komersanta objektu — iekārtu, ierīču, ietaišu, tīklu, līniju un to piederumu ierīkošanai, ja ir iestāties vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

1) energoapgādes komersanta objekta ierīkošana paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā vai detālplānojumā;

2) energoapgādes komersanta objekts tiek ierīkots sarkano līniju, publiski lietojamās ielas, tāda ceļa robežās, kam nav noteiktas sarkanās līnijas, vai šā paša energoapgādes komersanta objekta esošajā aizsargjoslā;

3) vietējā pašvaldība atzinusi, ka sabiedrības interesēs jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošana vai esošā objekta vai tā daļas izmantošana nav iespējama bez šīs zemes izmantošanas;

3¹) energoapgādes komersanta objekts tiek ierīkots esošajā energoapgādes komersanta objekta aizsargjoslā un pēc tā ierīkošanas aizsargjoslas platums palielinās ne vairāk kā par 10 procentiem, ievērojot, ka šajā punktā noteiktajā kārtībā aizsargjoslu var palielināt ne vairāk kā vienu reizi;

3²) ierīkojamam energoapgādes komersanta objektam ir noteikts nacionālo interešu objekta statuss un ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums;

3³) energoapgādes komersanta objekts tiek ierīkots blakus pilnībā vai daļēji nojaucamam šā energoapgādes komersanta objektam un līdzšinējā energoapgādes komersanta objekta aizsargjoslā, un pēc jaunā objekta ierīkošanas attiecīgās aizsargjoslas aizņemtās platības novietojums attiecībā pret līdzšinējo aizsargjoslas ārējo malu mainīsies ne vairāk kā par 20 procentiem augstsprieguma elektrisko tīklu gaisvadu līniju vai augstsprieguma elektrisko tīklu kabeļu līniju, kuras zem ūdens līmeņa šķērso virszemes ūdensobjektus, gadījumā (ievērojot, ka šajā punktā noteiktajā kārtībā aizsargjoslu var mainīt ne vairāk kā vienu reizi);

3⁴) energoapgādes komersanta objekts tiek ierīkots blakus pilnībā vai daļēji nojaucamam šā energoapgādes komersanta objektam un blakus līdzšinējā energoapgādes komersanta objekta aizsargjoslai, un pēc jaunā objekta ierīkošanas attiecīgās aizsargjoslas aizņemtās platības novietojums attiecībā pret līdzšinējo aizsargjoslas ārējo malu mainīsies ne vairāk kā par diviem metriem pazemes augstsprieguma elektrisko tīklu kabeļu līniju gadījumā (ievērojot, ka šajā punktā noteiktajā kārtībā aizsargjoslu var mainīt ne vairāk kā vienu reizi);

4) citos likumos noteiktajos gadījumos.

(1²) Energoapgādes komersantam ir tiesības veikt jebkura sava objekta pārbūvi vai atjaunošanu, savlaicīgi par to informējot zemes īpašnieku. Zemes īpašniekam pienākas vienreizēja samaksa saskaņā ar šā likuma 24.pantu, ja pārbūves rezultātā vai šā likuma 19. panta 1.¹ daļas 3.³ un 3.⁴ punktā minētajā gadījumā palielinās energoapgādes komersanta objekta vai aizsargjoslas ap vai gar šo objektu aizņemtā zemes platība. Zemes īpašnieks nevar liegt energoapgādes komersantam šajā daļā un šā likuma 19.panta 1.¹ daļā noteikto darbu veikšanu. Ja puses nevar vienoties par zemes īpašniekam izmaksājamo vienreizējo samaksu, jautājums par šo samaksu risināms tiesas ceļā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā darbu veikšanas laikā vai pēc to pabeigšanas.

(2) Namīpašnieks nevar liegt kabeļu, armatūras, līniju un citu iekārtu un ietaišu uzstādīšanai, ierīkošanai, ekspluatācijai un attīstībai izmantot sava nama fasādi, zem nama esošo pagrabu un nama bēniņu telpas.

(3) Energoapgādes komersants par jauna objekta ierīkošanu vai esošā objekta paplašināšanu brīdina nekustamā īpašuma īpašnieku vismaz divas nedēļas pirms darbu uzsākšanas.

(4) Energoapgādes komersantu objektu — ēku un būvju celtniecībai, kā arī norobežotu teritoriju ierīkošanai nepieciešamo nekustamo īpašumu var atsavināt kārtībā, kādu nosaka likums "Par nekustamā īpašuma piespiedu atsavināšanu valsts vai sabiedriskajām vajadzībām".

(5) Energoapgādes komersantu objektu ierīkošana aizsargājamās dabas teritorijās saskaņojama ar valsts vides aizsardzības institūcijām un aizsargājamās dabas teritorijas pārvaldes institūciju, bet kultūras pieminekļos, to aizsardzības zonās vai kultūrvēsturiskās teritorijās — ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju.

(6) Ja tiek ierīkoti jauni vai paplašināti esošie energoapgādes objekti uz zemes vai dzīvojamā mājā, kas ir daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašnieku kopīpašums, šāda ierīkošana vai paplašināšana saskaņojama ar daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašniekiem, kuri pārstāv vairāk nekā pusi no visiem dzīvokļu īpašumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 17.02.2011., 22.09.2011., 13.03.2014., 11.02.2016., 21.01.2021., 21.03.2024. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

19.¹pants

(1) Energoapgādes komersantu objektu (izņemot ēkas) ierīkošanai, pārbūvei, atjaunošanai un ekspluatācijai nosakāmi nekustamo īpašumu lietošanas tiesību aprobežojumi.

(2) Nekustamo īpašumu īpašnieku lietošanas tiesību aprobežojumu apjoms un izmantošanas kārtība noteikta šajā likumā un Aizsargjoslu likumā. Šie aprobežojumi jauniem energoapgādes komersantu objektiem ir spēkā no dienas, kad tie ierīkoti, ievērojot šā likuma 19.pantā noteikto kārtību. Ja zemes īpašnieks nesaskaņo jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošanu, aprobežojumus nosaka ar tiesas spriedumu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(22.09.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

20.pants

Stratēģiski svarīgi energoapgādes objekti — pazemes dabasgāzes krātuvju pazemes daļa (ģeoloģiskā struktūra zemes dziļēs) — ir saglabājami valsts īpašumā. Tos nevar izmantot kā ķīlu kredītu saņemšanai, izņemot gadījumus, kad kredīts tiek ņemts pašu šo objektu atjaunošanai vai modernizācijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.08.2000., 22.09.2011. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

20.¹ pants

(1) Kā valstiski svarīgs tautsaimniecības objekts akciju sabiedrība "Latvenergo" nav privatizējama. Visas akciju sabiedrības "Latvenergo" akcijas ir valsts īpašums, un tās nav privatizējamas vai atsavināmas.

(2) Pļaviņu, Ķeguma un Rīgas hidroelektrostacijas uz Daugavas, Rīgas 1. un 2.termoelektrocentrāli, elektroenerģijas pārvades tīklus un valsts akciju sabiedrības "Latvenergo" īpašumā esošos elektroenerģijas sadales un telekomunikāciju tīklus un iekārtas nevar izmantot kā ķīlu kredītu vai citu saistību nodrošināšanai, un šie objekti kā neprivatizējama manta var pāriet un būt vienīgi tādu kapitālsabiedrību īpašumā vai valdījumā, kuru visas kapitāla daļas ir valsts akciju sabiedrības "Latvenergo" vai valsts īpašums un kuras nevar privatizēt vai atsavināt.

(3) Ja akciju sabiedrība "Latvenergo" tiek reorganizēta, jaunizveidotais tiesību subjekts ir valsts akciju sabiedrības "Latvenergo" tiesību un saistību pārmēmeja un uz to attiecināmi šā panta pirmajā un otrajā daļā minētie noteikumi.

(4) Kā valstiski svarīga tautsaimniecības objekta akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" akcijas un tai piederošie elektroenerģijas pārvades sistēmas infrastruktūras objekti nav atsavināmi vai izmantojami kā ķīla kredītu vai citu saistību nodrošināšanai.

(17.03.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.04.2018. likumu, kas stājas spēkā 18.04.2018.)

20.² pants

Ministru kabinets lemj par valsts nozīmes zemes dzīļu nogabala "Inčukalna dabasgāzes krātuve" izveidošanu un nodošanu lietošanā licencētam vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram uz dabasgāzes uzglabāšanas licences spēkā esības laiku.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

20.³ pants

(1) Valstij ir pirkuma tiesības, ja:

1) persona, kurai pieder daļas vai akcijas komersantā, kas ir vienotās dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas īpašnieks vai vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators, atsavina vairāk nekā vienu procentu vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas īpašnieka vai vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora daļu vai akciju;

2) komersants, kam pieder dabasgāzes pārvades sistēma vai jebkāda tās daļa, vai pazemes dabasgāzes krātuves daļa (izņemot šā likuma 20.pantā noteikto pazemes dabasgāzes krātuves pazemes daļu), atsavina dabasgāzes pārvades sistēmu vai jebkādu tās daļu, vai zemesgabalus, uz kuriem atrodas pazemes dabasgāzes krātuves darbības nodrošināšanai nepieciešamās ēkas, būves un tehnoloģiskās iekārtas, kā arī tehnoloģiskās iekārtas, kuras nodrošina pazemes dabasgāzes krātuves darbību vai bufergāzi.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajos gadījumos atsavinātājs iesniedz Ministru kabinetam piedāvājumu izmantot pirkuma tiesības.

(3) Ministru kabinets 30 darbdienu laikā no šā panta otrajā daļā minētā piedāvājuma saņemšanas dienas pieņem lēmumu par pirkuma tiesību izmantošanu un divu nedēļu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas informē par to piedāvājuma iesniedzēju.

(4) Ja Ministru kabinets lēmis atteikties no pirkuma tiesībām, tas lūdz Satversmes aizsardzības biroja un Valsts drošības dienesta atzinumu par personas, kura noslēgusi pirkuma līgumu, un darījuma atbilstību un ietekmi uz nacionālo drošību. Satversmes aizsardzības birojs un Valsts drošības dienests atzinumu par personas un darījuma atbilstību un ietekmi uz nacionālo drošību sniedz mēneša laikā.

(5) Ministru kabinets izvērtē šā panta ceturtajā daļā minētos atzinumus un ne vēlāk kā mēneša laikā no to saņemšanas dienas pieņem lēmumu par darījuma akceptu vai atteikumu akceptēt darījumu.

(6) Darījums stājas spēkā, ja Ministru kabinets pieņēmis lēmumu par tā akceptu.

(11.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

21.pants

Ekspluatācijas un drošības aizsargjoslas ap un gar energoapgādes komersantu objektiem tiek noteiktas Aizsargjoslu likumā. Jaunu energoapgādes komersantu objektu ierīkošana, kā arī to atjaunošana un pārbūve veicama, pēc iespējas izmantojot ceļa zemes nodalījuma joslas atbilstoši likuma "Par autoceljiem" 18.panta nosacījumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 22.09.2011. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

22.pants

Energoapgādes komersantiem ir pirkuma un izpirkuma tiesības uz energoapgādes veikšanai nepieciešamajiem objektiem, to skaitā ēkām, būvēm, sistēmām, ierīcēm, iekārtām, tīkliem, cauruļvadiem vai citiem objektiem, kuri nav energoapgādes komersanta īpašums, bet atrodas energoapgādes komersanta bilancē vai ir izvietoti attiecīgā energoapgādes komersanta licences darbības zonā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001. un 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

23.pants

(1) Nekustamā īpašuma īpašnieks vai valdītājs nedrīkst bojāt vai pārveidot energoapgādes komersanta objektus, kas izvietoti viņa nekustamajā īpašumā, vai veikt darbības, kas kavētu citu enerģijas lietotāju apgādi.

(1¹) Nekustamā īpašuma īpašnieks vai valdītājs nedrīkst veikt darbības, kas varētu kavēt energoapgādes komersantu veikt nekustamajā īpašumā esošo objektu pārbūvi, atjaunošanu vai ekspluatāciju.

(2) Esošo energoapgādes komersantu objektu pārvietošanu pēc pamatotas nekustamā īpašuma īpašnieka prasības veic par nekustamā īpašuma īpašnieka līdzekļiem.

(3) Nekustamā īpašuma īpašnieks vai valdītājs nodrošina iespēju energoapgādes komersanta personālam piekļūt pie attiecīgajā īpašumā, arī liegumzonā, slēgtā teritorijā vai ēkā esošajiem energoapgādes komersanta objektiem, lai veiktu šo objektu pārbūvi, atjaunošanu vai ar to ekspluatāciju saistītus darbus. Par remonta vai citu darbu nepieciešamību īpašnieku brīdina vismaz trīs dienas pirms šo darbu uzsākšanas, bet avārijas gadījumā tās seku novēršanu pieļaujams uzsākt bez īpašnieka iepriekšējas brīdināšanas, ja to nav iespējams izdarīt.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 22.09.2011. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

24.pants

(1) Energoapgādes komersants atlīdzina nekustamā īpašuma īpašniekam zaudējumus, kas tieši saistīti ar jaunu energoapgādes komersanta objektu ierīkošanu vai esošo objektu ekspluatācijas un remonta nodrošināšanu.

(1¹) Energoapgādes komersants atlīdzina nekustamā īpašuma īpašniekam par zemes lietošanas tiesību ierobežošanu, ja:

1) īpašumu izmanto tāda jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošanai, kas nav paredzēts attiecīgā nekustamā īpašuma energoapgādei;

2) veicot objekta pārbūvi, palielinās zemes platība, ko aizņem energoapgādes komersanta objekts vai aizsargjosla gar vai ap šo objektu.

(1²) Atlīdzības aprēķināšanas un izmaksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(2) Ja energoapgādes komersanta objekts tiek likvidēts vai pārvietots, komersants sakārto nekustamo īpašumu atbilstoši tā agrākajam stāvoklim vai arī apmaksā tā sakārtošanai nepieciešamos darbus.

(3) Pašvaldība un energoapgādes komersants var vienoties par ielu apgaismojuma tīkla nodošanu attiecīgajai pašvaldībai valdījumā vai īpašumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 26.05.2005., 22.09.2011., 11.02.2016. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

24.¹ pants

Ja atbilstoši likumam "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums sakarā ar energoapgādes komersanta objekta izveidošanu vai būtisku pāmaiņu veikšanu tajā un šim objektam ir noteikts Eiropas Savienības kopīgu interešu projekta statuss saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza regulu (EK) Nr. 713/2009, regulu (EK) Nr. 714/2009 un regulu (EK) Nr. 715/2009, lēmumu par paredzētās darbības akceptēšanu pieņem Ministru kabinets.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

IV nodaļa Elektroenerģijas ražošana un pārvade

(Nodaļa izslēgta ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. pārejas noteikumus.)

V nodaļa Elektroenerģijas sadale

(Nodaļa izslēgta ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. pārejas noteikumus.)

VI nodaļa

Pieklūšana elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmām

(Nodaļa izslēgta ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. pārejas noteikumus.)

VII nodaļa

Elektroenerģijas realizācija

(Nodaļa izslēgta ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. pārejas noteikumus.)

VIII nodaļa

Dabaszāzes apgādes sistēma

(Nodaļa 26.05.2005. likuma redakcijā; nodaļas nosaukums 22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

42.pants

(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

42.¹pants

(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

42.² pants

(1) Dabaszāzes ražotājs, dabaszāzes uzglabāšanas sistēmas operators un dabaszāzes lietotājs ir tiesīgs par saviem līdzekļiem ierīkot un izmantot tiešo līniju.

(2) Kritērijus un kārtību, kādā tiek ierīkotas un lietotas tiešās līnijas, nosaka regulators. Tiešās līnijas ierīkošanai nepieciešama regulatora atļauja.

(3) Atļauju tiešās līnijas ierīkošanai regulators izsniedz vai atsakās izsniegt 30 dienu laikā pēc visu paša pieprasīto dokumentu saņemšanas.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 03.04.2017. Sk. pārejas noteikumu 42. punktu)

42.³ pants

(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

43.pants

(1) *(Zaudējusi spēku ar 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 55. punktu)*

(2) *(Izslēgta ar 11.02.2016. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 11.02.2016. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

43.¹pants

(1) Dabaszāzes pārvades sistēmas operators sagatavo pārvades sistēmas piegādes un patēriņa atbilstības un valsts dabaszāzes apgādes drošuma novērtējuma ziņojumu laika periodam līdz 10gadiem. Novērtējuma ziņojumā iekļauj vismaz dabaszāzes pieprasījuma prognozi 10 gadu periodam, piegādes un patēriņa atbilstības vērtējumu

atskaītes periodā un prognozi 10 gadu periodam, informāciju par pārvades sistēmas atbilstību pieprasījumam un tās uzturēšanas kvalitāti, kā arī informāciju par būvējamām un plānotajām pārvades jaudām un pasākumiem, kas tiek īstenoti maksimāla pieprasījuma gadījumā un viena vai vairāku piegādātāju iztrūkuma gadījumā.

(2) Pārvades sistēmas operators novērtējuma ziņojumu reizi gadā iesniedz ministrijai un regulatoram. Kārtību, kādā pārvades sistēmas operators izstrādā un iesniedz ministrijai un regulatoram novērtējuma ziņojumu, un prasības attiecībā uz novērtējuma ziņojuma saturu nosaka Ministru kabinets.

(3) Novērtējuma ziņojuma sagatavošanai dabasgāzes pārvades sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt un saņemt nepieciešamo informāciju no visiem dabasgāzes sadales sistēmas un uzglabāšanas sistēmas operatoriem, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. likumu, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

44.pants

(1) Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators papildus šā likuma 15.pantā noteiktajam:

- 1) nodrošina sistēmas darbību, tehnisko ekspluatāciju un attīstību, lai veiktu dabasgāzes iesūkņēšanu, uzglabāšanu un izņemšanu atbilstoši tehniskajām iespējām;
- 2) uzglabā atsevišķiem enerģijas lietotājiem piederošu dabasgāzes rezervi par šo lietotāju līdzekļiem, ja to pieļauj dabasgāzes krātuves tehniskās iespējas;
- 3) nediskriminē dabasgāzes krātuves lietotājus, jo īpaši par labu savām saistītajām kapitālsabiedrībām;
- 4) nodrošina Eiropas Savienības dalībvalstu dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoriem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem, dabasgāzes pārvades sistēmas operatoriem un dabasgāzes sadales sistēmas operatoriem nepieciešamo informāciju, lai dabasgāzes pārvadi un uzglabāšanu varētu veikt, neapdraudot dalībvalstu savstarpēji savienotu dabasgāzes apgādes sistēmu drošu un efektīvu darbību;
- 5) sniedz sistēmas lietotājiem informāciju, kas nepieciešama, lai efektīvi piekļūtu dabasgāzes krātuvei;
- 6) iepērkot dabasgāzi savu funkciju veikšanai, ievēro pārredzamas un nediskriminējošas tirgus procedūras;
- 7) organizē iespējamo avāriju lokalizāciju un likvidāciju dabasgāzes krātuvē.

(2) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā novērtē un pieņem lēmumu par to, vai piekļuve dabasgāzes krātuvēm (izņemot Inčukalna pazemes gāzes krātuvi) ir tehniski un ekonomiski pamatota, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai lietotāju apgādes vajadzībām un palīgpalikumu saņemšanu.

(3) Dabasgāzes krātuvēm, attiecībā uz kurām saskaņā ar šā panta otrajā daļā minēto kārtību ir pieņemts lēmums par piekļuves tehnisku vai ekonomisku nepieciešamību, piekļuves režīms tiek organizēts pārrunu procedūras vai regulētas procedūras veidā.

(4) Regulators nosaka un publicē kritērijus, saskaņā ar kuriem dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators nosaka, kāds piekļuves režīms — pārrunu procedūra vai regulēta procedūra — dabasgāzes krātuvei tiek piemērots. Regulators uzrauga minēto kritēriju pareizu piemērošanu.

(5) Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators publisko informāciju par to, kura dabasgāzes krātuve vai tās daļa tiek piedāvāta piekļuvei trešajām personām un kurai dabasgāzes krātuvei vai tās daļai tiek piemērota pārrunu procedūra vai regulēta procedūra. Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators publisko informāciju par to, kura Inčukalna pazemes gāzes krātuves daļa tiek piedāvāta piekļuvei trešajām personām.

(6) Ja dabasgāzes krātuvei piemērotais piekļuves režīms ir pārrunu procedūra, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators labticīgi vienojas ar sistēmas lietotāju par piekļuvi dabasgāzes krātuvei un noslēdz attiecīgu līgumu.

(7) Ja dabasgāzes krātuvei piemērotais piekļuves režīms ir regulēta procedūra, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators nodrošina piekļuvi dabasgāzes krātuvei saskaņā

ar šā likuma 15.panta 1.¹ daļas kārtībā noteiktiem tarifiem.

(8) Piekļuve Inčukalna pazemes gāzes krātuvei tiek organizēta saskaņā ar:

1) šā panta 8.¹ daļā minētajiem vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora izstrādātiem dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma noteikumiem krātuves daļā ar jaudas apjomu četras teravatstundas, kur dabasgāzi uzglabā atbilstoši šā likuma 117. panta pirmajai daļai un trešās daļas 1. punktam izveidotās vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas valstu un Eiropas Savienības dalībvalstu, ar kurām ir noslēgts līgums par solidaritātes pasākumiem gāzes piegādes drošības aizsardzībai, komersanti, kuriem attiecīgā valsts ir noteikusi dabasgāzes uzglabāšanas pienākumu dabasgāzes piegādes drošības apsvērumu dēļ saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 25. oktobra regulu 2017/1938 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ regulu Nr. 994/2010, ja Klimata un enerģētikas ministrija ir apliecinājusi, ka komersanta rīcībā esošais krātuvē novietotais vai nododamais dabasgāzes daudzums nepieciešams, lai izpildītu pienākumu uzglabāt dabasgāzi piegādes drošības apsvērumu dēļ (turpmāk — Inčukalna pazemes gāzes krātuves solidaritātes daļa). Ja kopējais komersantu dabasgāzes piegādes drošības apsvērumu dēļ pieprasītais krātuves jaudas apjoms pārsniedz četras teravatstundas, maksimālais piešķiramais krātuves jaudas apjoms katras valsts komersantiem tiek noteikts proporcionāli to valstu skaitam, kuru komersanti vēlas uzglabāt dabasgāzi Inčukalna pazemes gāzes krātuves solidaritātes daļā, nepārsniedzot četras teravatstundas;

2) šā likuma 15. panta septītajā daļā minētajiem regulatora apstiprinātajiem dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumiem un šā panta 8.³ daļas kārtībā noteikto maksu par dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojumu pārējā krātuves pieejamās jaudas daļā (turpmāk — Inčukalna pazemes gāzes krātuves tirgus daļa).

(8¹) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators publicē savā tīmekļvietnē galvenos dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma Inčukalna pazemes gāzes krātuves solidaritātes daļā saņemšanas, tai skaitā maksas par dabasgāzes uzglabāšanu, noteikumus.

(8²) Ja līdz katra gada 1. decembrim nākamajam krātuves ciklam ir rezervēts Inčukalna pazemes gāzes krātuves solidaritātes daļas jaudas apjoms, kas ir mazāks par četrām teravatstundām, nerezervēto Inčukalna pazemes gāzes krātuves solidaritātes daļas jaudas apjomu iekļauj Inčukalna pazemes gāzes krātuves tirgus daļas jaudas apjomā.

(8³) *(Daļa stājas spēkā 01.01.2026. un iekļauta likuma redakcijā uz 01.01.2026. Sk. pārejas noteikumu 98. punktu)*

(9) Dabasgāzes apgādes komersanti un sistēmas lietotāji slēdz līgumu ar vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru, attiecīgo dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoru un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoru par piekļuvi dabasgāzes krātuvei un citiem palīgpakalpojumiem.

(10) Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators, vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators saskaņā ar šā likuma 15.panta septītajā daļā minētajiem regulatora apstiprinātajiem dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumiem reizi gadā publicē galvenos dabasgāzes krātuves pakalpojumu un palīgpakalpojumu izmantošanas nosacījumus.

(11) Izstrādājot nosacījumus attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes krātuvēm, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators, vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators konsultējas ar sistēmas lietotājiem.

(12) Šā panta prasības attiecībā uz piekļuvi neattiecas uz tādiem palīgpakalpojumiem vai pagaidu uzglabāšanu, kas saistīta ar sašķidrinātās dabasgāzes iekārtām un nepieciešama atkārtotai sašķidrinātās dabasgāzes pārvēršanai un nogādāšanai pārvades sistēmā.

(11.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. un 12.09.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2024.)

44.¹ pants

(1) Dabasgāzes apgādes komersanti un lietotāji neatkarīgi no to atrašanās vietas ir tiesīgi piekļūt sākumposma cauruļvadu tīkliem, tai skaitā objektiem, kuros tiek sniegti tehniskie pakalpojumi, kas ir saistīti ar šo piekļuvi, bet nav šo tīklu un objektu sastāvdaļas, ko izmanto vietējām ražošanas darbībām dabasgāzes iegūšanas vietā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto piekļuvi var atteikt, ja tā saistīta ar šā panta pirmajā daļā minēto objektu tehnisko

iespēju ierobežojumiem, kurus nav iespējams novērst vai kuru novēršana nav ekonomiski pamatota, tai skaitā vērtējot:

1) sākumposma cauruļvadu tīkla īpašnieka vai operatora dabasgāzes transportēšanas un pārstrādes vajadzības, kā arī pārējo dabasgāzes piegādes tīkla vai attiecīgo pārstrādes vai apstrādes iekārtu lietotāju intereses, kas varētu tikt skartas;

2) iespējamus traucējumus ogļūdeņražu ieguvei, arī nākotnē.

(2¹) Ievērojot šā likuma 110. panta pirmajā daļā noteikto pārvades sistēmas operatora pienākumu nodrošināt piegāvi dabasgāzes pārvades sistēmai, ja tiek atteikta piegāve Latvijas teritorijā esošajai sākumposma cauruļvadu sistēmai, pārrobežu domstarpību izšķiršanai (tai skaitā tiesā) piemēro Latvijas Republikas normatīvos aktus.

(3) Strīdus par piegāvi sākumposma cauruļvadu tīkliem izskata tiesa Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(13.03.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021. Panta stājas spēkā tad, kad Latvijā tiek uzsākta dabasgāzes ieguve, un šā panta spēkā stāšanos nosaka ar īpašu likumu. Sk. pārejas noteikumu 33. punktu)

45.pants

(1) Dabasgāzes sadales sistēmas operators papildus šā likuma 15.pantā noteiktajam ir atbildīgs par:

1) dabasgāzes sadales sistēmas darbību, tās tehnisko ekspluatāciju un attīstību;

2) dabasgāzes saņemšanu no dabasgāzes pārvades sistēmas operatora un transportēšanu līdz enerģijas lietotājiem;

3) iespējamo avāriju lokalizāciju un likvidāciju dabasgāzes sadales sistēmā un avārijas dienestu;

4) informācijas sniegšanu enerģijas lietotājiem par nosacījumiem, kas jāievēro, lai pieslēgtos dabasgāzes sadales sistēmai vai to lietotu.

(1¹) Dabasgāzes sadales sistēmas operators var piedalīties dabasgāzes tirdzniecībā, ja tas nodrošina pēdējo garantēto piegādi vai ja dabasgāzes pirkšana un pārdošana ir nepieciešama dabasgāzes zudumu segšanai sadales sistēmā vai dabasgāzes sadales sistēmas operatora paša patēriņam.

(2) Ja dabasgāzes sadales sistēmas operators ir vertikāli integrēta energoapgādes komersanta sastāvā, šis operators ir atsevišķa kapitālsabiedrība ar patstāvīgas juridiskās personas statusu un nošķirts no dabasgāzes ražošanas, pārvades, uzglabāšanas, sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojuma sniegšanas un tirdzniecības darbībām, un tas saziņā un sava zīmola veidošanā nodrošina, ka tā identitāte ir nošķirta no vertikāli integrēta dabasgāzes apgādes komersanta tirdzniecības struktūras identitātes.

(3) Šā panta otrajā daļā minētā dabasgāzes sadales sistēmas operatora neatkarības nodrošināšanai ievērojami šādi nosacījumi:

1) personas, kuras atbild par dabasgāzes sadales sistēmas operatora vadību, nedrīkst iesaistīties vertikāli integrēta dabasgāzes komersanta struktūrās, kas tieši vai netieši ir atbildīgas par dabasgāzes ražošanu, pārvadi, uzglabāšanu, sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumu sniegšanu un tirdzniecību;

2) jāveic atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu, ka personas, kuras atbild par dabasgāzes sadales sistēmas operatora vadību, varētu rīkoties neatkarīgi;

3) dabasgāzes sadales sistēmas operatoram ir tiesības pieņemt lēmumus neatkarīgi no vertikāli integrētā energoapgādes komersanta attiecībā uz aktīviem, kas vajadzīgi dabasgāzes sadales tīkla ekspluatācijai, uzturēšanai vai attīstībai. Tas neliedz vertikāli integrētā energoapgādes komersantā izveidot attiecīgus koordinācijas mehānismus, lai nodrošinātu valdošā komersanta ekonomisko tiesību aizsardzību attiecībā uz atkarīgā komersanta rīcībā esošo aktīvu atdevi;

4) dabasgāzes sadales sistēmas operators izstrādā atbilstības programmu, kurā noteikti konkrētu darbinieku pienākumi, kā arī pasākumi, kas veicami, lai nepieļautu diskriminējošu rīcību, un nodrošina pienācīgu minētās programmas ieviešanas kontroli. Dabasgāzes sadales sistēmas operators ieceļ personu vai nosaka struktūru,

kas ir atbildīga par atbilstības programmas ieviešanas kontroli, katru gadu iesniedz regulatoram ziņojumu par veiktajiem pasākumiem un šo ziņojumu publisko. Regulators pēc ziņojuma izvērtēšanas sniedz atzinumu par neatkarības nodrošināšanai veikto pasākumu pietiekamību. Regulatora atzinumā norādītos trūkumus dabasgāzes sadales sistēmas operators novērš regulatora noteiktajā termiņā.

(4) Šā panta otrās daļas prasības nav attiecināmas uz integrētajiem dabasgāzes sadales sistēmas operatoriem, kuri sniedz sistēmas pakalpojumus mazāk nekā 100000 lietotāju.

(5) Regulators nosaka, kādi dokumenti un informācija iesniedzama, lai apliecinātu šā panta trešās daļas prasību izpildi.

(6) Regulators nosaka šā panta trešās daļas 4.punktā minētā ziņojuma iesniegšanas, publiskošanas un izvērtēšanas kārtību.

(7) Sadales sistēmas operatoru licenču darbības zonu pārklāšanās nav pieļaujama.

(8) Sadales sistēmas pakalpojumu tarifi vienā licences darbības zonā nav atkarīgi no attāluma starp vietu, kur atrodas gazificētā objekta pieslēgums sadales sistēmai, un vietu, kur atrodas sadales sistēmas starpsavienojums ar pārvades sistēmu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016. 1.¹, otrā, trešā, ceturtā, piektā un sestā daļa stājas spēkā 01.01.2018. Sk. pārejas noteikumu 31. punktu)

45.¹ pants

(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

45.² pants

(1) Nacionālās dabasgāzes ieejas-izejas sistēmas balansēšanu nodrošina dabasgāzes pārvades sistēmas operators.

(2) Lai nodrošinātu nacionālās dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā ievadītā un no tās izvadītā gāzes apjoma balansu, tirgus dalībnieks slēdz balansēšanas līgumu ar dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru vai slēdz līgumu par balansa atbilstības nodrošināšanu ar sistēmas lietotāju, kurš ir noslēdzis balansēšanas līgumu ar dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru.

(3) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators nodrošina, ka balansēšanas aprēķini tiek veikti saskaņā ar tā izstrādātajiem un regulatora apstiprinātajiem dabasgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumiem pārskatāmi un nepieļaujot diskrimināciju. Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājam ir pienākums norēķināties par nebalansu, kas rodas, ja dabasgāzes apjoms, ko tas ievadījis dabasgāzes pārvades sistēmā, neatbilst no dabasgāzes pārvades sistēmas izvadītajam dabasgāzes apjomam.

(4) Balansēšanas aprēķini tiek veikti, pamatojoties uz balansēšanas periodā dabasgāzes pārvades sistēmā ievadīto un no tās izvadīto dabasgāzes apjomu. Balansēšanas aprēķiniem ir jābūt pieejamiem darījumā iesaistītajiem tirgus dalībniekiem, nepārkāpjot to komercnoslēpumu aizsardzību.

(5) Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājs sniedz dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram informāciju, kas pamatoti nepieciešama balansēšanai un balansēšanas aprēķinu veikšanai.

(6) Lai nodrošinātu maksājumus par balansēšanu, dabasgāzes pārvades sistēmas operators var pieprasīt no dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem garantijas saskaņā ar šā panta trešajā daļā minētajiem dabasgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumiem.

(7) Ja atbilstoši šā likuma 117. pantam ir izveidota vienotā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēma un regulators ir saskaņojis vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas balansēšanas noteikumus, šo pantu piemēro, ciktāl šā likuma 117. panta ceturtajā un piektajā daļā nav noteikts citādi.

(17.10.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

45.³ pants

(1) Ja vertikāli integrēts energoapgādes komersants ir nonācis vai uzskata, ka nonāks nopietnās ekonomiskās un finansiālās grūtībās sakarā ar fiksēta maksājuma apjoma līguma saistībām, ko tas uzņēmies vienā vai vairākos dabasgāzes iepirkšanas līgumos, šis komersants var iesniegt regulatoram pieteikumu par pagaidu atkāpes piešķiršanu no šā likuma 6.panta pirmajā daļā un 110.panta pirmajā daļā noteiktajiem pienākumiem. Pieteikums iesniedzams nekavējoties — tūlīt pēc pieejas atteikuma. Komersants pieteikumam pievieno visu nepieciešamo informāciju, kas pamato un raksturo ekonomiskās un finansiālās grūtības sakarā ar fiksēta maksājuma apjoma līguma saistībām, kā arī viņa centienus tās atrisināt. Regulators likumā noteiktajā kārtībā izvērtē komersanta iesniegto pieteikumu un, ja nav iespējami citi risinājumi, piešķir pagaidu atkāpi. Regulators nevar piešķirt pagaidu atkāpi, ja komersanta dabasgāzes pārdošanas apjomi nav mazāki par fiksēta maksājuma apjoma līgumos noteiktajiem dabasgāzes pirkšanas apjomiem vai ja var pielāgot attiecīgo dabasgāzes iepirkšanas fiksēta maksājuma apjoma līgumu. Pieņemot lēmumu par atkāpes piešķiršanu, regulators ņem vērā šādus kritērijus:

- 1) nepieciešamība izpildīt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības un garantēt dabasgāzes apgādes drošumu;
- 2) komersanta stāvoklis dabasgāzes tirgū un konkurences stāvoklis šajā tirgū;
- 3) to ekonomisko un finansiālo grūtību apjoms, ar kurām sastapies komersants vai enerģijas lietotāji;
- 4) fiksētā maksājuma apjoma viena vai vairāku līgumu parakstīšanas datumi un darbības termiņi un tas, cik lielā mērā tie ļauj paredzēt izmaiņas dabasgāzes tirgū;
- 5) komersanta centieni atrisināt problēmu;
- 6) vai un cik lielā mērā komersants, ņemot vērā visus apstākļus un esošo situāciju, varēja paredzēt nopietnu finansiālu un ekonomisku grūtību rašanos, uzņemoties fiksēta maksājuma apjoma līguma saistības;
- 7) attiecīgo sistēmu saistības pakāpe ar citām sistēmām un šo sistēmu savstarpējā savietojamība;
- 8) ietekme, kādu atkāpes piešķiršana atstās uz Eiropas Savienības iekšējā dabasgāzes tirgus netraucētu darbību un konkurences sekmēšanu tajā, kā arī komersanta dabasgāzes iepirkuma alternatīvas Eiropas Savienības iekšējā dabasgāzes tirgū un ārpus tā.

(2) Regulators nevar atzīt komersanta finansiālo un ekonomisko grūtību pastāvēšanu, ja komersanta dabasgāzes pārdošanas apjomi nav mazāki par fiksēta maksājuma apjoma līgumos noteiktajiem dabasgāzes pirkšanas apjomiem vai ja var pielāgot attiecīgo dabasgāzes iepirkšanas fiksēta maksājuma apjoma līgumu.

(3) Energoapgādes komersants var iesniegt regulatoram pieteikumu par pagaidu atkāpes piešķiršanu no šā likuma 6.panta pirmajā daļā un 110.panta pirmajā daļā noteikto pienākumu attiecināšanas uz:

- 1) jauniem starpsavienojumiem un jaunām dabasgāzes krātuvēm;
 - 2) esošajiem starpsavienojumiem un dabasgāzes krātuvēm, ja to jauda tiek būtiski palielināta, kā rezultātā tiek attīstīti jauni dabasgāzes piegādes avoti.
- (4) Regulators var pieņemt lēmumu par atkāpes piešķiršanu, ja:
- 1) veiktās investīcijas uzlabo konkurenci un piegāžu drošumu dabasgāzes apgādes jomā;
 - 2) investīcijas netiktu veiktas, ja netiktu piešķirtas atkāpes;
 - 3) starpsavienojumi un dabasgāzes krātuves ir tādas personas īpašumā, kas vismaz juridiski ir nošķirta no sistēmas operatoriem, kuru sistēmās tie tiks ierīkoti;
 - 4) starpsavienojumu un dabasgāzes krātuvju lietotāji maksā par to izmantošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.09.2011., 11.02.2016. un 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

45.⁴ pants

Klimata un enerģētikas ministrija izstrādā Latvijas preventīvās rīcības plānu un Latvijas ārkārtas rīcības plānu

apgādei ar dabasgāzi un atjauno šos plānus reizi četros gados vai biežāk, ja tas nepieciešams vai to pieprasa Eiropas Komisija.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

45.⁵ pants

Šā likuma 45.⁴ pantā minētajos plānos norādītie dabasgāzes apgādes komersanti, kompetentās iestādes un citas institūcijas ievēro plānos noteiktās prasības dabasgāzes piegādes traucējumu risku novēršanai vai mazināšanai, kā arī dabasgāzes piegādes traucējumu seku novēršanai vai mazināšanai attiecīgajā izsludinātajā krīzes līmenī.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

IX nodaļa Siltumapgādes un aukstumapgādes sistēma

(Nodaļas nosaukums 03.03.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

46.pants

(1) Siltumapgādi veic energoapgādes komersanti enerģijas lietotāju nodrošināšanai ar siltumenerģiju ēku un būvju apsildei, ventilācijai (vēdināšanai) un karstā ūdens sagatavošanai enerģijas lietotājiem optimālā veidā, ievērojot ekonomiskos, sociālos, vides aizsardzības un kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumus. Kārtību, kādā energoapgādes komersanti piegādā un enerģijas lietotāji lieto siltumenerģiju, un gadījumus, kādos energoapgādes komersants var pārtraukt energoapgādes pakalpojumu sniegšanu atsevišķiem enerģijas lietotājiem, nosaka Ministru kabinets.

(2) Siltumapgādi vai aukstumapgādi var nodrošināt, izmantojot centralizēto siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmu vai individuālo siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmu.

(3) (Izslēgta ar 03.03.2016. likumu)

(4) Autonomais siltumenerģijas ražotājs nav licencējams siltumapgādes pārvades un sadales komersants.

(5) Koģenerācijas staciju saražotās primārās enerģijas ietaupījuma aprēķināšanas kārtību un noteikumus, kas paredz energoefektivitātes prasības licencēta vai reģistrēta energoapgādes komersanta valdījumā esošām centralizētām siltumapgādes sistēmām un to atbilstības pārbaudes kārtību, nosaka Ministru kabinets.

(6) Centralizētās siltumapgādes sistēmas operatori savā tīmekļvietnē reizi gadā publicē informāciju par atjaunīgās enerģijas īpatsvaru centralizētajā siltumapgādes vai centralizētajā aukstumapgādes sistēmā, par veiktajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem un sasniegtajiem enerģijas ietaupījumiem. Informāciju par atjaunīgās enerģijas īpatsvaru izsaka vismaz procentos no siltumapgādes enerģijas galapatēriņa, kas nodots konkrētās centralizētās siltumapgādes sistēmas lietotājiem, norādot arī to, kāds enerģijas daudzums izmantots, lai lietotājiem nodotu vienu siltumapgādes vienību.

(7) Centralizētās siltumapgādes sistēmas operatori savā tīmekļvietnē reizi mēnesī publicē informāciju par centralizētajai siltumapgādes vai centralizētajai aukstumapgādes sistēmai pieslēgto ēku siltumenerģijas ikmēneša patēriņu megavatstundās iepriekšējā mēnesī.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 05.06.2008., 03.03.2016. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

46.¹ pants

(1) Siltumenerģiju lietotājam piegādā šā likuma 46.panta pirmajā daļā paredzētajā kārtībā un saskaņā ar energoapgādes komersanta un enerģijas lietotāja noslēgto līgumu par siltumenerģijas piegādi (turpmāk — līgums). Ja līgums nav noslēgts, siltumenerģiju lietot aizliegts.

(2) Enerģijas lietotājs brīdina energoapgādes komersantu par līguma pārtraukšanu vismaz 30 dienas iepriekš un norēķinās par izlieto siltumenerģiju.

(3) Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par siltumenerģijas piegādi un lietošanu vai līgumu par siltumenerģijas piegādi, bet energoapgādes komersants uz piederības robežas ir nodrošinājis siltumnesēja parametrus, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam kompensāciju. Kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, kā arī gadījumus, kādos kompensācija aprēķināma, nosaka Ministru kabinets.

(4) Energoapgādes komersants, kura vainas dēļ nav piegādāts noteiktais siltumenerģijas daudzums, atlīdzina enerģijas lietotājam nepiegādātās siltumenerģijas daudzuma vērtību.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

47.pants

(1) Centralizēto siltumapgādi var veikt viens vertikāli integrēts energoapgādes komersants. Sistēmās, kurās ir vairāki siltumenerģijas ražotāji, no kuriem vismaz viens ir neatkarīgais ražotājs, izveido centralizētās siltumapgādes sistēmas operatoru.

(2) Siltumapgādes sistēmas operatora funkcijas var pildīt vertikāli integrēts komersants, kurš savstarpēji nodalīti veic siltumenerģijas ražošanu, pārvadi un sadali.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

47.¹ pants

Siltumenerģijas pārvades un sadales sistēma ir siltumenerģijas sistēmas operatora īpašums vai atrodas tā valdījumā.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024. Sk. pārejas noteikumu 90. punktu)

48. pants

(1) Siltumapgādes sistēmas operators savā licences darbības zonā iepērk siltumenerģiju, tostarp atlikumsiltumu, no siltumenerģijas ražotājiem, tai skaitā no neatkarīgajiem ražotājiem, un nodrošina siltumenerģijas lietotājiem drošu un kvalitatīvu siltumapgādi. Šim mērķim sistēmas operators izveido optimālu sistēmas operatīvās vadības struktūru.

(2) Centralizētās siltumapgādes sistēmas operatora licences darbības zonā darbojas viens centralizētās siltumapgādes sistēmas operators.

(3) Siltumapgādes sistēmas operators, ja to pieļauj siltumenerģijas pārvades un sadales sistēmas tehniskās iespējas, savā licences darbības zonā nodrošina siltumenerģijas ražotājam pieeju siltumenerģijas pārvades un sadales sistēmai atbilstoši siltumenerģijas sistēmas operatora izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem.

(4) Siltumapgādes sistēmas operators, ja to pieļauj siltumenerģijas pārvades un sadales sistēmas tehniskās iespējas, savā licences darbības zonā nodrošina komersantam, kura darbības rezultātā rodas atlikumsiltums, pieeju siltumenerģijas pārvades un sadales sistēmai atbilstoši siltumenerģijas sistēmas operatora izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem un, ievērojot šā likuma 49. panta otrajā daļā noteiktos ekonomiskā pakāpeniskuma principa kritērijus, iegādājas atlikumsiltumu par vienošanās cenu.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024. Sk. pārejas noteikumu 91. punktu)

49.pants

(1) Viena siltumenerģijas apgādes sistēmas operatora licences darbības zonā var darboties vairāki siltumenerģijas ražotāji, un šiem ražotājiem ir tiesības piedāvāt sistēmas operatoram iepirkt to saražoto siltumenerģiju par vienošanās cenu.

(¹) (Izslēgta ar 13.06.2024. likumu)

(¹²) Ja siltumapgādes sistēmas operatora licences darbības zonā darbojas vairāk nekā viens siltumenerģijas ražotājs un komersanti, kuru darbības rezultātā veidojas atlikumsiltums, un tiem ir nodrošināta pieeja siltumapgādes sadales un pārvades sistēmai, siltumapgādes sistēmas operatoram ir pienākums organizēt siltumenerģijas iepirkumu par visu tā licences darbības zonā pieprasīto konkurējošo siltumenerģijas apjomu. Iepirkuma prasības nosaka

siltumapgādes sistēmas operators, izvēloties saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu.

(1³) Siltumenerģijas ražotājam ir pienākums samazināt siltumenerģijas ražošanas apjomu pēc siltumapgādes sistēmas operatora rīkojuma, ja siltumapgādes sistēmas operatora licences darbības zonā ir pieejams atlikumsiltums par ekonomiski izdevīgāku cenu. Siltumapgādes sistēmas operators iepirkuma prasībās nosaka kārtību, kādā tiek samazināts siltumenerģijas ražošanas apjoms.

(1⁴) Siltumapgādes sistēmas operatoram, ja tā licences darbības zonā ir pieejams atlikumsiltums par ekonomiski izdevīgāku cenu, ir tiesības piemērot siltumenerģijas ražotājam maksu par siltumenerģijas ražošanas apjoma samazināšanu atbilstoši šā panta 1.³ daļā noteiktajam rīkojumam. Siltumapgādes sistēmas operators izstrādā un publicē savā tīmekļvietnē metodiku par maksas par siltumenerģijas ražošanas apjoma samazināšanu siltumenerģijas ražotājam apmēra noteikšanai. Tāda siltumapgādes sistēmas operatora izstrādāto metodiku, kura triju gadu vidējais lietotājiem piegādātās siltumenerģijas apjoms pārsniedz 2 000 000 megavatstundas gadā, saskaņo regulators.

(2) Sistēmas operators, slēdzot līgumus par siltumenerģijas iepirkšanu no ražotājiem vai arī atsakoties tos slēgt, vadās pēc šādiem ekonomiskā pakāpeniskuma principa kritērijiem:

- 1) piedāvātās siltumenerģijas cena un samaksas nosacījumi;
- 2) siltumenerģijas pārvades izmaksas;
- 3) siltumenerģijas ražošanas režīma atbilstība patēriņa režīmam;
- 4) piedāvātās siltumenerģijas atbilstība sistēmas operatora noteiktajiem tehniskajiem parametriem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.05.2010., 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024. 1.², 1.³ un 1.⁴ daļa stājas spēkā 01.10.2024. Sk. pārejas noteikumu 92. punktu)

49.¹ pants

(1) Ministru kabinets nosaka efektīvas centralizētās siltumapgādes un efektīvas centralizētās aukstumapgādes kritērijus, tajā izmantojamos enerģijas veidus un to īpatsvaru.

(2) Centralizētās siltumapgādes sistēmas operatori un centralizētās aukstumapgādes sistēmas operatori, kas neatbilst efektīvas centralizētās siltumapgādes un centralizētās aukstumapgādes kritērijiem, sagatavo plānu primārās enerģijas efektīvāka patēriņa nodrošināšanai, siltumenerģijas un aukstumenerģijas sadales zudumu samazināšanai un atjaunīgās enerģijas īpatsvara palielināšanai siltumapgādē un aukstumapgādē.

(3) Ministru kabinets nosaka šā panta otrajā daļā minēto centralizētās siltumapgādes sistēmas operatoru un centralizētās aukstumapgādes sistēmas operatoru noteikšanas kārtību, sagatavojamā plāna saturu, atjaunošanas biežumu un kompetento institūciju, kas izskata un apstiprina plānu.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

50. pants

Ēku un būvju īpašniekiem ir tiesības izvēlēties izdevīgāko siltumapgādes veidu, ciktāl šo izvēli neierobežo šā likuma 51. un 52. panta noteikumi vai normatīvie akti gaisa aizsardzības jomā.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

51. pants

(1) Pašvaldības, pildot Pašvaldību likumā noteikto autonomo funkciju, organizē siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos efektīvas siltumapgādes sistēmas un efektīvas aukstumapgādes sistēmas kritērijus, kā arī veicina energoefektivitāti un konkurenci siltumapgādes un kurināmā tirgū.

(2) Pašvaldības, organizējot siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, ievēro vides un kultūras pieminekļu aizsardzības prasības, bet, plānojot piegādājamo siltumenerģijas apjomu un nepieciešamo siltumenerģijas ražošanas jaudu, izvērtē arī vietējo energoresursu, koģenerācijas un triģenerācijas izmantošanas iespējas un siltumapgādes drošību, nepārtrauktību un ilgtspēju.

(3) Pašvaldības, organizējot siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, ievēro visus šādus mērķus:

- 1) Latvijai noteiktos siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķus 2030. gadam un Latvijas klimatneitralitātes mērķi 2050. gadam;
- 2) Latvijai noteiktos gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas mērķus;
- 3) Latvijas atjaunīgās enerģijas īpatsvara mērķus siltumapgādē, centralizētajā siltumapgādē un ēkās;
- 4) Latvijas importēto vai ievesto energoresursu (izņemot atjaunīgos energoresursus) apjoma samazināšanas mērķi;
- 5) enerģētiskās nabadzības skarto Latvijas māsaimniecību skaita samazināšanas mērķi.

(4) Lai samazinātu siltumapgādes radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas, palielinātu atjaunīgās enerģijas īpatsvaru siltumapgādē un ēkās, kā arī samazinātu importēto vai ievesto energoresursu apjomu, pašvaldība ir tiesīga saistošajos noteikumos paredzēt siltumapgādes veidus savā administratīvajā teritorijā vai tās daļā. Pašvaldība var noteikt:

- 1) pienākumu pieslēgties efektīvai centralizētai siltumapgādes sistēmai tur, kur tas ir ekonomiski un tehniski pamatoti, šo prasību attiecinot uz jaunām triju vai vairāku dzīvokļu mājām un nedzīvojamām ēkām, kā arī uz šo ēku renovācijas procesu, ja tiek renovēta arī ēku siltumapgādes sistēma;
- 2) attiecībā uz jaunām viena dzīvokļa mājām vai uz šādu māju renovācijas procesu, ja citstarp tiek renovēta arī šādas mājas siltumapgādes sistēma, pienākumu izmantot efektīvu bezemisiju siltumapgādes tehnoloģiju, kas savā darbībā nerada siltumnīcefekta gāzu emisijas vai gaisu piesārņojošo vielu emisijas, vai efektīvu tehnoloģiju, kurā tiek izmantoti atjaunīgie energoresursi;
- 3) citus siltumapgādes veida izvēles ierobežojumus atbilstoši gaisa aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

(5) Pašvaldības dome saistošos noteikumus, kas attiecas uz šā panta ceturtajā daļā minētajiem pienākumiem vai ierobežojumiem, triju darbdienu laikā pēc parakstīšanas un pirms izsludināšanas rakstveidā nosūta atzinuma sniegšanai Klimata un enerģētikas ministrijai, kā arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, kas sniedz atzinumu attiecībā uz gaisa kvalitātes nosacījumiem.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

52.pants

Ēku un būvju siltumapgādes sistēmu pieslēgšana centralizētajai siltumapgādes sistēmai vai atslēgšana no tās nedrīkst traucēt siltuma saņemšanu pārējiem šīs sistēmas lietotājiem.

(05.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

X nodaļa

Energoefektivitātes paaugstināšana

53.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

54.pants

Energoapgādes komersanti, uzsākot jaunu objektu būvniecību vai ierīkošanu, kā arī esošo objektu paplašināšanu, izmanto vai uzstāda vienīgi tādas energoapgādē izmantojamās iekārtas, ierīces un ietaises, kuras atbilst energoefektivitātes, kvalitātes un drošuma prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

55.pants

Enerģijas lietotāji ierīko vai uzstāda tādas enerģiju patērējošās iekārtas vai ierīces, kuras atbilst kvalitātes un drošuma prasībām.

56.pants

(1) Enerģiju patērējošo iekārtu tehniskajā dokumentācijā norāda, kāds ir šo iekārtu enerģijas patēriņš tipiskos lietošanas apstākļos.

(2) Tirdzniecībā piedāvājamām enerģiju patērējošām iekārtām to energoefektivitāte tiek norādīta speciālā marķējumā par tehnisko raksturojumu.

(3) Enerģiju patērējošo iekārtu energoefektivitātes atbilstību prasībām apliecina to atbilstības sertifikāts.

57.pants

(Izslēgts ar 03.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

58.pants

(Izslēgts ar 03.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

X¹ nodaļa

Atjaunīgās enerģijas ražošanas un izmantošanas veicināšana

(Nodaļa 13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.¹ pants

(1) Atjaunīgo energoresursu izmantošanas un atjaunīgās enerģijas ražošanas un izmantošanas veicināšanas politiku, lai citstarp izpildītu no Nacionālā enerģētikas un klimata plāna izrietošos Latvijas mērķus un saistības, sadarbībā ar nozaru ministriņām izstrādā Klimata un enerģētikas ministrija un apstiprina Ministru kabinets.

(2) Saistību izpildi atjaunīgās enerģijas jomā novērtē šā likuma 122. panta otrajā daļā minētajā progresa ziņojumā, sagatavojot kopējos un detalizētos atjaunīgās enerģijas datus enerģijas kopējam patēriņam un enerģijas bruto galapatēriņam.

(3) Ministru kabinets nosaka kārtību un nosacījumus atjaunīgās enerģijas datu aprēķināšanai un kopējā atjaunīgās enerģijas apjoma noteikšanai.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.² pants

(1) Atjaunīgās enerģijas apjoms, kas pārsniedz Latvijas saistību izpildei nepieciešamo atjaunīgās enerģijas apjomu (turpmāk — atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegums), ir valsts īpašums, un tā tiesiskais valdītājs ir Klimata un enerģētikas ministrija.

(2) Atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegums var tikt atsavināts Eiropas Savienības dalībvalstīm šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.³ pants

(1) Ja, gatavojot šā likuma 122. panta otrajā daļā minēto progresa ziņojumu, tiek secināts, ka šā likuma 58.¹ panta pirmajā daļā minētās saistības kādā no saistību perioda gadiem nav izpildītas, Klimata un enerģētikas ministrija sagatavo ziņojumu, kurā:

1) aktualizē šā likuma 58.¹ panta pirmajā daļā minēto politiku, lai noteiktu papildu pasākumus atjaunīgo energoresursu izmantošanas un atjaunīgās enerģijas ražošanas veicināšanai;

2) izvērtē iespēju piedalīties Eiropas Savienības atjaunojamās enerģijas finansēšanas mehānismā, kas izveidots ar Eiropas Komisijas 2020. gada 15. septembra īstenošanas regulu (ES) 2020/1294 par Savienības atjaunojamās enerģijas finansēšanas mehānismu (turpmāk — Atjaunojamās enerģijas finansēšanas mehānisms);

3) izvērtē iespēju īstenot šā likuma 58.⁴ pantā minētos kopprojektus atjaunīgās enerģijas ražošanai;

4) izvērtē iespēju veikt citu Eiropas Savienības dalībvalstu atjaunīgās enerģijas saistību pārsnieguma iegādes darījumus, lai nodrošinātu Latvijas saistību izpildi atjaunīgās enerģijas jomā.

(2) Ja, gatavojot šā likuma 122. panta otrajā daļā minēto progresa ziņojumu, tiek secināts, ka šā likuma 58.¹ panta pirmajā daļā minētās saistības kādā no saistību perioda gadiem tiek pārpildītas, Klimata un enerģētikas ministrija sagatavo ziņojumu, kurā izvērtē iespēju atsavināt Latvijas atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegumu citai Eiropas Savienības dalībvalstij.

(3) Klimata un enerģētikas ministrija var veikt pārrunas ar Eiropas Savienības dalībvalstīm par darījumiem ar atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegumu un sagatavot līguma projektu, kurā iekļauj nosacījumus par atsavināmā atjaunīgās enerģijas saistību pārsnieguma apjomu, cenu, finansējuma avotu un maksāšanas kārtību.

(4) Pēc Klimata un enerģētikas ministrijas priekšlikuma lēmumu par atjaunīgās enerģijas saistību pārsnieguma atsavināšanu pieņem, kā arī līguma projektu par darījumu ar atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegumu apstiprina Ministru kabinets.

(5) Klimata un enerģētikas ministrija šā panta pirmajā vai otrajā daļā minēto ziņojumu iesniedz Ministru kabinetam sešu mēnešu laikā pēc šā likuma 122. panta otrajā daļā minētā progresa ziņojuma sagatavošanas. Ministru kabinets, apstiprinot iesniegto ziņojumu, var pieņemt lēmumu par Latvijas dalību Atjaunojamās enerģijas finansēšanas mehānismā vai lēmumu par šā panta pirmās daļas 4. punktā vai šā panta otrajā daļā minēto darījumu ar atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegumu.

(6) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek pieņemts lēmums par Latvijas dalību Atjaunojamās enerģijas finansēšanas mehānismā, un kārtību, kādā tiek veikti darījumi ar atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegumu, kā arī no darījumiem ar atjaunīgās enerģijas saistību pārsniegumu iegūto finanšu līdzekļu izmantošanas kārtību un nosacījumus.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.⁴ pants

(1) Elektroenerģijas, gāzveida kurināmā, siltumenerģijas vai aukstumenerģijas ražošanai no atjaunīgajiem energoresursiem Latvija var sadarboties ar citu Eiropas Savienības dalībvalsti vai trešo valsti, tai skaitā ar Eiropas Savienības dalībvalsts vai trešās valsts komersantiem, kopīgi īstenojot attiecīgu kopprojektu.

(2) Klimata un enerģētikas ministrija sagatavo ziņojumu, kurā izvērtē Latvijas iespējas sadarboties ar citu Eiropas Savienības dalībvalsti vai trešo valsti, tai skaitā ar Eiropas Savienības dalībvalsts vai trešās valsts komersantiem, un šādas sadarbības ietvaros nodrošināmo šā panta pirmajā daļā minētās atjaunīgās enerģijas apjomu. Šo ziņojumu iesniedz Ministru kabinetam.

(3) Ministru kabinets, apstiprinot šā panta otrajā daļā minēto ziņojumu, var pieņemt lēmumu par šā panta pirmajā daļā minētā kopprojekta īstenošanu.

(4) Kopprojektu no Latvijas puses īsteno šā panta trešajā daļā minētajā lēmumā noteiktā atbildīgā ministrija sadarbībā ar attiecīgajām nozaru ministrijām. Atbildīgā ministrija izstrādā un Ministru kabinets apstiprina katra kopprojekta nosacījumus.

(5) Ministru kabinets nosaka kopprojekta īstenošanas, uzraudzības un ar tiem saistītās informācijas aprites kārtību, kā arī nosacījumus atjaunīgās enerģijas apjoma ieskaitīšanai atjaunīgās enerģijas statistikā.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.⁵ pants

(1) Latvija var apvienot Latvijā īstenotu atbalsta shēmu ar vienā vai vairākās citās Eiropas Savienības dalībvalstīs īstenotajām atbalsta shēmām. Tāpat Latvijā īstenotās atbalsta shēmas nosacījumus var pielāgot vienā vai vairākās citās Eiropas Savienības dalībvalstīs īstenoto atbalsta shēmu nosacījumiem.

(2) Atbalsta shēmu atjaunīgās enerģijas ražošanas vai izmantošanas veicināšanai Latvijā var īstenot, izmantojot atjaunīgās enerģijas pienākumu (atbalsta shēma, kurā enerģijas ražotājiem ir pienākums nodrošināt, ka konkrēta saražotās enerģijas daļa ir atjaunīgā enerģija, kurināmā piegādātājiem vai tirgotājam ir pienākums nodrošināt, ka konkrēta piegādātā kurināmā daļa ir no atjaunīgajiem energoresursiem ražots vai iegūts kurināmais, vai enerģijas lietotājam ir pienākums nodrošināt, ka konkrēta patērētās enerģijas daļa ir atjaunīgā enerģija) vai izmantojot citus veidus, tai skaitā atbalstu investīcijām, atbrīvojumu no nodokļiem vai nodokļu samazināšanu, nodokļu atmaksu, tiešo cenu atbalstu, tai skaitā regulētos tarifus un mainīgās vai fiksētās piemaksas.

(3) Klimata un enerģētikas ministrija var sagatavot ziņojumu, kurā izvērtē iespējas apvienot Latvijā īstenoto atbalsta shēmu ar vienā vai vairākās citās Eiropas Savienības dalībvalstīs īstenotām atbalsta shēmām vai saskaņot Latvijā īstenotās atbalsta shēmas nosacījumus ar vienā vai vairākās citās Eiropas Savienības dalībvalstīs īstenoto atbalsta shēmu nosacījumiem. Šo ziņojumu iesniedz Ministru kabinetam.

(4) Ministru kabinets izvērtē šā panta trešajā daļā minēto ziņojumu un iesniedz to Saeimai.

(5) Šā panta ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā Saeimai iesniegto ziņojumu izvērtē attiecīgā Saeimas komisija, kura var ierosināt Ministru kabinetam pārskatīt un precizēt ziņojumu vai sagatavot atsevišķu Saeimas lēmuma projektu par grozījumu izdarīšanu šajā ziņojumā.

(6) Pēc ziņojuma izvērtēšanas Saeimā Klimata un enerģētikas ministrija izstrādā un Ministru kabinets apstiprina katras šādas atbalsta shēmas nosacījumus.

(7) Ministru kabinets nosaka atbalsta shēmu apvienošanas, koordinēšanas un ar tām saistītās informācijas aprites un publicēšanas kārtību, kā arī nosacījumus atjaunīgās enerģijas apjoma ieskaitīšanai atjaunīgās enerģijas statistikā.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.⁶ pants

(1) Kurināmā piegādātājs šā panta ceturtajā daļā minētajām iekārtām drīkst piegādāt tikai tādu biodegvielu, bioloģisko šķidro kurināmo, biomasas kurināmo un biomasas degvielu, kas atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem.

(2) Ilgtspējas kritēriji un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritēriji ir piemērojami neatkarīgi no biomasas ģeogrāfiskās izcelsmes.

(3) Bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam, biogāzei un biomasas kurināmajam, ko ražo no atkritumiem un atlikumiem, kas nav lauksaimniecības, akvakultūras, zvejniecības un mežsaimniecības atlikumi, kā arī atkritumiem un atlikumiem, ko vispirms pārstrādā produktā, kuru pēc tam pārstrādā bioloģiskajos šķidrajos kurināmajos, biogāzē un biomasas kurināmajos, ir jāatbilst tikai siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījuma kritērijiem.

(4) Ilgtspējas kritēriji un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritēriji attiecas uz šādām iekārtām:

1) elektroenerģijas, siltumenerģijas vai aukstumenerģijas ražošanas iekārtām vai iekārtām, kurās tiek izmantots cietais biomasas kurināmais un kuru summārā nominālā ievadītā siltuma jauda ir 7,5 megavati vai lielāka;

2) elektroenerģijas, siltumenerģijas vai aukstumenerģijas ražošanas iekārtām vai iekārtām, kurās tiek izmantots gāzveida biomasas kurināmais un kuru summārā nominālā ievadītā siltuma jauda ir divi megavati vai lielāka;

3) iekārtām, kurās ražo gāzveida biomasas kurināmos vai degvielas ar vidējo biometāna caurplūdumu, lielāku par 200 kubikmetriem metāna ekvivalenta stundā, ja mēra temperatūras un spiediena standartapstākļos, kas ir nulle grādos Celsija un vienu bāru lielā atmosfēras spiedienā, bet, ja biogāze ir metāna un nedegošas citas gāzes maisījums, tad metāna caurplūdums var būt mazāks proporcionāli metāna tilpumdaļai maisījumā;

4) elektroenerģijas, siltumenerģijas vai aukstumenerģijas ražošanas iekārtām vai degvielu ražošanas iekārtām, kurās tiek veiktas Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā iekļautās piesārņojošās darbības un kurām nepieciešama siltumnīcefekta gāzu emisijas atļauja.

(5) Elektroenerģijai, siltumenerģijai un aukstumenerģijai, kas ražota no normatīvajos aktos par atkritumu apsaimniekošanu definētajiem sadzīves atkritumiem, nav piemērojami siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritēriji.

(6) Biomasas kurināmā, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biogāzes, pārstrādātā oglekļa kurināmā, nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgā kurināmā atbilstība ilgtspējas kritērijiem un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem, ja attiecināms, ir apliecināma:

1) brīvprātīgās shēmas ietvaros;

2) tādas nacionālās shēmas ietvaros, kuru izveidojusi cita Eiropas Savienības dalībvalsts;

3) tādas nacionālās shēmas ietvaros, kuru izveidojusi Latvija;

4) komersanta shēmas ietvaros;

5) biomasas biržas ietvaros attiecībā uz cieto biomasas kurināmo.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.⁷ pants

(1) Lai pamatotu to, ka visā piegādes ķēdē, sākot no izejvielu iegūšanas līdz šā likuma 58.⁶ panta pirmajā daļā minētā kurināmā realizēšanai, ir ievēroti ilgtspējas kritēriji un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritēriji, visā piegādes ķēdē iesaistītās personas ar neatkarīgu un pārredzamu revīziju atbilstoši Komisijas 2022. gada 14. jūnija īstenošanas regulas (ES) 2022/996 par ilgtspējas kritēriju, siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījuma kritēriju un zema netiešas zemes izmantojuma maiņas riska kritēriju verifikācijas noteikumiem (turpmāk — regula Nr. 2022/996) III nodaļai pierāda šā likuma 58.⁶ panta pirmajā daļā minēto kurināmā veidu atbilstību ilgtspējas kritērijiem un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem.

(2) Visā piegādes ķēdē iesaistītās personas izmanto masas bilances sistēmu, kas visā piegādes ķēdē nodrošina informācijas nodošanu par šā likuma 58.⁶ panta pirmajā daļā minēto kurināmā veidu atbilstību ilgtspējas kritērijiem un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem. Masas bilances sistēmā ir iekļauta informācija par to, vai izejvielu ražošanai ir sniegts jebkāda veida finansiāls atbalsts, tai skaitā komercdarbības atbalsts, un, ja tā ir, par atbalsta shēmas veidu.

(3) Piegādes ķēdē iesaistītās personas regulas Nr. 2022/996 2. panta 28. punktā minētajā Eiropas Savienības datubāzē ievada datus atbilstoši minētās regulas 18. pantam. Brīvprātīgās shēmas nodrošina, ka piegādes ķēdē iesaistītās personas pareizi ievada datus Eiropas Savienības datubāzē.

(4) Regulas Nr. 2022/996 2. panta 14. punktā minētās brīvprātīgo shēmu sertifikācijas institūcijas (turpmāk — sertifikācijas institūcijas) nodrošina regulas Nr. 2022/996 2. panta 28. punktā minētajā Eiropas Savienības datubāzē ievadīto datu verifikāciju un datu precizitātes pārbaudi. Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators pārbauda Eiropas Savienības datubāzē ievadīto informāciju attiecībā uz gāzveida kurināmā izcelsmes apliecinājumiem.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.⁸ pants

(1) Regulas Nr. 2022/996 III nodaļā minētās revīzijas brīvprātīgās shēmas ietvaros veic sertifikācijas institūcijas, kuras ir akreditētas nacionālajā akreditācijas institūcijā vai saskaņā ar minēto regulu akreditētas vai atzītas citās Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīs.

(2) Sertifikācijas institūcijas, kuras akreditētas nacionālajā akreditācijas institūcijā, pēc nacionālās akreditācijas institūcijas pieprasījuma iesniedz tai visu attiecīgo informāciju, kas nepieciešama minēto sertifikācijas institūciju uzraudzībai, tostarp norādot revīzijas dienu, laiku un vietu.

(3) Ja nacionālā akreditācijas institūcija, veicot uzraudzību atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanu un normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību, konstatē neatbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī nacionālās akreditācijas institūcijas noteiktajām prasībām, tā nekavējoties informē brīvprātīgo shēmu, kuras ietvaros darbojas attiecīgā sertifikācijas institūcija.

(4) Brīvprātīgo shēmu tīmekļvietnēs vismaz reizi gadā tiek publicēts to sertifikācijas institūciju saraksts, kuras brīvprātīgās shēmas ietvaros izmanto neatkarīgas revīzijas veikšanai, par katru šādu struktūru norādot, kura valsts un kura tās iestāde ir akreditējusi attiecīgo iestādi un kura veic tās darbības uzraudzību.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.⁹ pants

(1) Ministru kabinets nosaka:

1) bioloģiskā šķidrā kurināmā un biomasas kurināmā siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu aprēķināšanas nosacījumus un kārtību;

2) bioloģiskā šķidrā kurināmā, biomasas kurināmā un biogāzes ilgtspējas kritērijus;

3) bioloģiskā šķidrā kurināmā, biomasas kurināmā, biogāzes, nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgā kurināmā un pārstrādāta oglekļa kurināmā siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijus;

4) no biomasas kurināmā ražotai elektroenerģijai piemērojamos kritērijus;

5) komersanta shēmas, Latvijas izveidotās nacionālās shēmas un biomasas biržas tvērumu un darbības nosacījumus atbilstības apliecināšanai;

6) atbilstības ilgtspējas kritērijiem, siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem un elektroenerģijai piemērojamiem kritērijiem pārbaudes un uzraudzības procedūru;

7) atbilstības pamatošanas un ar to saistītās informācijas aprites kārtību un nosacījumus;

8) kārtību, kādā šā likuma 58.⁷ panta trešajā daļā minētā informācija tiek ievadīta energoresursu informācijas sistēmā;

9) šā likuma 58.⁷ panta trešajā daļā minētajā Eiropas Savienības datubāzē ievadāmo informāciju un tās ievades, uzraudzības un pārbaudes nosacījumus.

(2) Komercdarbības atbalstu piešķir tikai par tādu no biodegvielām, bioloģiskajiem šķidrājiem kurināmajiem, biomasas kurināmajiem un biomasas degvielām iegūto enerģiju vai elektroenerģiju, kas ražota no normatīvajos aktos noteiktajiem ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem atbilstoša biomasas kurināmā.

(3) Ja atbalsta shēmas ietvaros tiek piešķirtas tiesības saņemt komercdarbības atbalstu par biodegvielu, bioloģisko šķidro kurināmo, biomasas kurināmo un biomasas degvielu patēriņu, Ministru kabinets nosaka komercdarbības atbalsta piešķiršanas nosacījumus, lai nodrošinātu, ka finansiālais atbalsts tiek sniegts tikai par tādu biodegvielu, bioloģisku šķidro kurināmo, biomasas kurināmo vai biomasas degvielu, kas atbilst šajā likumā un transporta enerģijas normatīvajos aktos noteiktajiem ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.¹⁰ pants

(1) Klimata un enerģētikas ministrija informāciju par pieejamiem atbalsta veidiem un atbalsta pasākumiem atjaunīgās enerģijas ražošanai vai izmantošanai publicē savā tīmekļvietnē. Pašvaldība nodrošina, ka aizsargātajiem lietotājiem ir pieejama informācija par atbalsta pasākumiem.

(2) Atjaunīgās siltumenerģijas, aukstumenerģijas un elektroenerģijas izmantošanas aprīkojuma vai sistēmu tirgotāji un uzstādītāji savā tīmekļvietnē publicē informāciju par aprīkojuma un sistēmu sniegtajiem ieguvumiem, izmaksu efektivitāti un energoefektivitāti.

(3) Iestādes, kas veic būvspeciālistu kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību elektroenerģētikas jomā, būvspeciālista patstāvīgās prakses uzraudzības ietvaros pārliecinās, ka rūpniecisko, komerciālo vai dzīvojamo ēku elektroenerģijas un siltumenerģijas sistēmu plānošanas, projektēšanas un būvniecības procesā iesaistītās personas ir kompetentas jautājumos par optimālām atjaunīgās enerģijas, augstas efektivitātes tehnoloģiju, centralizētās siltumapgādes sistēmas un centralizētās aukstumapgādes sistēmas kombinācijām.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.¹¹ pants

(1) Ievērojot komercdarbības atbalsta kontroles regulējuma prasības, atjaunīgās enerģijas projektiem atbalsta shēmas ietvaros piešķirtā atbalsta līmeni un ar atbalstu saistītos nosacījumus negroza tā, ka tiktu negatīvi ietekmētas šādi piešķirtās tiesības un apdraudēta jau atbalstīto projektu ekonomiskā dzīvotspēja.

(2) Atbalsta shēmas ietvaros piešķirtā atbalsta līmeni var grozīt, ja sākotnējā atjaunīgās enerģijas atbalsta shēmā tika paredzēti šādu grozījumu izdarīšanas nosacījumi un kritēriji.

(3) Klimata un enerģētikas ministrija:

1) pieprasa informāciju no iestādēm, kas pieņem lēmumu par komercdarbības atbalsta piešķiršanu atjaunīgās enerģijas projektiem, vai iestādēm, kas ierosina minētā komercdarbības atbalsta piešķiršanu;

2) apkopo saņemto informāciju un savā tīmekļvietnē publicē ilgtermiņa grafiku par plānoto komercdarbības atbalsta piešķirumu atjaunīgās enerģijas projektiem vismaz trim turpmākajiem kalendāra gadiem pēc konkrētā atbalsta veida piešķiršanas, tostarp publicē informāciju par atbalsta periodu un atbalsta piešķiruma aptuveno grafiku, iepirkuma procedūru rīkošanas biežumu, paredzamo jaudu, kopējo atbalsta apmēru, paredzamā maksimālā vienotā atbalsta apmēru, kā arī par paredzamajām atbalstāmajām tehnoloģijām;

3) katru gadu izvērtē publicēto ilgtermiņa grafiku, lai noteiktu, vai tajā ir nepieciešams atspoguļot jaunākās tirgus norises vai veikt paredzamā atbalsta piešķiruma izmaiņas.

(4) Iestādes, kas pieņem lēmumu par komercdarbības atbalsta piešķiršanu atjaunīgās enerģijas projektiem, vai iestādes, kas ierosina minētā komercdarbības atbalsta piešķiršanu, katrus piecus gadus pēc atbalsta shēmas izveidošanas un atbalsta piešķiršanas novērtē minētās atbalsta shēmas efektivitāti un šā atbalsta būtiskāko ietekmi uz sadali starp dažādām patērētāju grupām un ieguldījumiem, novērtējumā iekļaujot iespējamo atbalsta nosacījumu izmaiņu ietekmi uz atbalsta shēmu.

(5) Plānojot un izstrādājot jaunas atjaunīgās enerģijas atbalsta shēmas, kā arī plānojot atbalsta shēmu ilgtermiņā, ņem vērā šā panta ceturtajā daļā minēto novērtējumu.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.¹² pants

(1) Atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu ieviešjs var izmantot vienoto kontaktpunktu, lai centralizēti saņemtu visu nepieciešamo informāciju par enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai un ekspluatācijas uzsākšanai nepieciešamajām atļaujām un tehniskajām prasībām.

(2) Vienotais kontaktpunkts atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu ar jaudu virs 500 kilovatiem ieviešējiem ir Būvniecības valsts kontroles birojs.

(3) Būvniecības valsts kontroles birojs izstrādā un savā tīmekļvietnē publicē vadlīnijas atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu ar jaudu virs 500 kilovatiem ieviešējiem. Vadlīnijās citstarp iekļauj nosacījumus no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtas enerģijas pašpatērētāju projektiem, norādot pieprasījuma iesniegšanas un izsniegšanas kārtību, kā arī iestādi, no kuras var pieprasīt enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai un ekspluatācijas uzsākšanai nepieciešamo atļauju vai tehniskās prasības.

(4) Vienotais kontaktpunkts atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas iekārtu ar jaudu līdz 500 kilovatiem ieviešējiem ir elektroenerģijas sadales sistēmas operators vai tā izraudzīts pakalpojuma sniedzējs, kā arī ikviens elektroenerģijas tirgotājs, kas piedāvā šādu pakalpojumu. Šāds vienotais kontaktpunkts var izstrādāt vadlīnijas nelielas jaudas atjaunīgās elektroenerģijas ieviešējiem un publicēt šīs vadlīnijas savā tīmekļvietnē.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

58.¹³ pants

(1) Par šā likuma 58.¹² pantā minētā vienotā kontaktpunkta izmantošanu var tikt piemērota pakalpojuma maksa.

(2) Ministru kabinets apstiprina Būvniecības valsts kontroles biroja sniegtā pakalpojuma maksas noteikšanas metodiku.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

XI nodaļa Energētiskā krīze

59.pants

(1) Energētiskā krīze ir likumā noteiktajā kārtībā izsludināti periodi, kad enerģijas vai kurināmā piegāde energoapgādes komersantiem vai enerģijas lietotājiem ir apdraudēta vai traucēta tādā apjomā, ka šo apdraudējumu vai traucējumus energoapgādes komersanti nespēj laikus prognozēt un novērst ar saimnieciskās darbības metodēm.

(2) Dabaszāģes apgādē krīze, tai skaitā enerģētiskā krīze, ir saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 25. oktobra regulas (ES) 2017/1938 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ regulu (ES) Nr. 994/2010 (turpmāk — regula Nr. 2017/1938) 11. panta pirmo daļu izsludināti periodi, kad dabaszāģes piegāde ir apdraudēta vai traucēta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

60.pants

(1) Valsts enerģētisko krīzi var izsludināt gadījumā, ja enerģijas piegāde ir traucēta tik lielā mērā, ka var tikt apdraudēta iedzīvotāju drošība, veselība un tautsaimniecības nozaru darbība, un traucējumi skar valstspilsētas vai ir plašāki par vienas pašvaldības teritoriju.

(1¹) Valsts enerģētisko krīzi dabaszāģes apgādē izsludina regulas Nr. 2017/1938 11. pantā un saskaņā ar šā likuma 45.⁴ pantu izstrādātajā Latvijas ārkārtas rīcības plānā apgādei ar dabaszāģi noteiktajos gadījumos.

(2) Valsts enerģētisko krīzi izsludina Ministru kabinets pēc tā ministra ierosinājuma, kurš ir atbildīgs par enerģētiku.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

61.pants

Sistēmas operatoram un energoapgādes komersantam, kurš sniedz siltumapgādes pakalpojumus, ir pienākums informēt pašvaldību — valstspilsētas vai novada domi — par tās administratīvajā teritorijā esošo lietotāju energoapgādes traucējumiem vai par to iespēju.

(22.09.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

62.pants

(1) Vietējās enerģētiskās krīzes izsludināšanu ierosina valstspilsētas vai novada domes priekšsēdētājs gadījumos, kad enerģijas piegāde ir traucēta tādā apjomā, kas var apdraudēt iedzīvotāju drošību, veselību un tautsaimniecības nozaru darbību noteiktā norobežotā teritorijā, kura sakrīt ar pašvaldības administratīvo teritoriju.

(2) Vietējo enerģētisko krīzi izsludina attiecīgā pašvaldība — valstspilsētas vai novada dome, kuras administratīvo teritoriju skar enerģētiskā krīze.

(3) Par vietējās enerģētiskās krīzes izsludināšanu valstspilsētas vai novada domes priekšsēdētājs nekavējoties ziņo par pašvaldībām un par enerģētiku atbildīgajiem ministriem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 04.12.2008. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

63.pants

(Izslēgts ar 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

64.pants

(1) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar enerģiju izsludinātās enerģētiskās krīzes laikā. Šī kārtība paredz:

- 1) enerģijas patēriņa ierobežojumus un prioritātes atsevišķām enerģijas lietotāju grupām vai atsevišķiem enerģijas lietotājiem, ja tādi nepieciešami;
- 2) kurināmā drošības rezerves un drošības rezervju izmantošanas kārtību energoapgādes komersantos, lai pēc iespējas nodrošinātu enerģijas lietotāju nepārtrauktu apgādi ar enerģiju;
- 3) dabasgāzes stratēģisko rezervju izveidošanas un izmantošanas kārtību, lai pēc iespējas nodrošinātu dabasgāzes lietotāju nepārtrauktu apgādi ar dabasgāzi.

(2) Ministru kabineta noteikto kārtību, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar enerģiju pēc valsts enerģētiskās krīzes izsludināšanas, realizē attiecīgie sistēmas operatori un Valsts enerģētiskās krīzes centrs attiecībā uz visiem energoapgādes komersantiem, kā arī komersantiem, kuriem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir izsniegtas licences komercdarbībai ar degvielu.

(3) Šā panta pirmajā daļā noteiktā kārtība ir spēkā arī izsludinātās vietējās enerģētiskās krīzes laikā, un to piemēro attiecīgajiem sistēmas operatoriem un pašvaldību enerģētiskās krīzes centriem, lai nodrošinātu enerģijas lietotāju apgādi ar elektroenerģiju un gāzi attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 17.06.2010., 11.02.2016., 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

65.pants

(1) Vienotu Valsts enerģētiskās krīzes centra darbības kārtību un kompetenci reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(2) Valsts enerģētiskās krīzes centru izveido Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

66.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

67.pants

(1) Pēc tam, kad situācija enerģētikā ir normalizējusies un atjaunota enerģijas piegāžu stabilitāte un drošība, par enerģētiku atbildīgais ministrs ierosina Ministru kabinetam atcelt valsts enerģētisko krīzi.

(1¹) Priekšnoteikumi enerģētiskās krīzes dabasgāzes apgādē atcelšanai ir noteikti saskaņā ar šā likuma 45.⁴ pantu izstrādātajā Latvijas ārkārtas rīcības plānā apgādei ar dabasgāzi.

(2) Valsts enerģētisko krīzi atceļ Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

68.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

69.pants

(1) Vietējās enerģētiskās krīzes laikā attiecīgā pašvaldība nosaka kārtību, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar elektroenerģiju, siltumenerģiju un sašķidrināto naftas gāzi šīs pašvaldības administratīvajā teritorijā. Šī kārtība paredz:

1) elektroenerģijas, siltumenerģijas un sašķidrinātās naftas gāzes patēriņa ierobežojumus un prioritātes, ja tādi nepieciešami, atsevišķām enerģijas lietotāju grupām, atsevišķiem enerģijas lietotājiem vai ģeogrāfiskām teritorijām attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā;

2) kurināmā drošības rezerves izmantošanas kārtību energoapgādes komersantos, kuru pienākums ir apgādāt enerģijas lietotājus ar nepieciešamo siltumenerģiju un sašķidrināto naftas gāzi attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā.

(2) Pašvaldības noteikto kārtību, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar siltumenerģiju un sašķidrināto naftas gāzi pēc vietējās enerģētiskās krīzes izsludināšanas, realizē attiecīgais sistēmas operators un attiecīgās pašvaldības enerģētiskās krīzes centrs sadarbībā ar regulatoru attiecībā uz visiem energoapgādes komersantiem, kā arī komersantiem, kuriem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir izsniegtas licences komercdarbībai ar degvielu, ja tie veic šo komercdarbību attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā.

(3) Vietējās enerģētiskās krīzes pārvarēšanas un novēršanas pasākumus pašvaldība veic par sava budžeta līdzekļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 22.09.2011. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

70.pants

(1) Pašvaldības enerģētiskās krīzes centru izveido valstspilsētas vai novada dome, un centrā ietilpstošās personas sasauc valstspilsētas vai novada domes priekšsēdētājs ne vēlāk kā četrus stundu laikā pēc vietējās enerģētiskās krīzes izsludināšanas.

(2) Vairākas pašvaldības, kuras vienlaikus skar enerģētiskā krīze, var koordinēt šo pašvaldību enerģētiskās krīzes centru darbību vai izveidot vienotu pašvaldību enerģētiskās krīzes centru, kurā ietilpstošās personas sasauc pēc attiecīgo pašvaldību — valstspilsētas vai novada domes — priekšsēdētāju kopīgas vienošanās, pieaicinot atbildīgas pašvaldību amatpersonas, vides aizsardzības speciālistus un energoapgādes komersantu pārstāvjus.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.12.2008. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

71.pants

(1) Ministru kabineta un pašvaldības noteiktā kārtība, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar enerģiju izsludinātās enerģētiskās krīzes laikā, var ierobežot energoapgādes komersantu saistības apgādāt ar enerģiju visus enerģijas lietotājus to licences darbības zonā, kā arī energoapgādes komersantu un enerģijas lietotāju līgumsaistību izpildi attiecībā uz enerģijas piegādi.

(2) Energoapgādes komersanti nav atbildīgi par zaudējumiem, kas nodarīti enerģijas lietotājiem izsludinātās enerģētiskās krīzes laikā.

(3) Valsts enerģētiskās krīzes laikā elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram ir tiesības dot rīkojumus elektroenerģijas ražotājiem par ģenerējošās jaudas izmaiņām tehnisko iespēju robežās vai to pilnīgu apturēšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

72. pants

(1) Centrālās krājumu uzturēšanas struktūras uzdevumus pilda sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" (turpmāk — pārvaldītājs).

(2) Pārvaldītājam ir šādi uzdevumi:

1) iegādāties drošības rezerves;

- 2) nodrošināt drošības rezervju uzturēšanu un rotāciju;
- 3) administrēt drošības rezervju pakalpojuma maksu;
- 4) uzturēt un administrēt drošības rezervju uzkrāšanas fondu;
- 5) veikt uzraudzību pār aviācijas nozares uzturētām drošības rezervēm.

(3) Ministru kabinets nosaka drošības rezervju apjomu un kārtību, kādā pārvaldītājs iegādājas un uztur drošības rezerves un veic drošības rezervju rotāciju.

(4) Ministru kabinets nosaka iestādi, kuras padotībā atrodas pārvaldītājs, un padotības formu attiecībā uz šajā pantā minēto uzdevumu izpildi.

(07.12.2023. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2024.)

72.¹ pants

(1) Par drošības rezervju izveidi un uzturēšanu maksājama drošības rezervju pakalpojuma maksa.

(2) Drošības rezervju pakalpojuma maksu maksā komersanti par Latvijas Republikā realizēto vai patērēto naftas produktu, izņemot aviācijas degvielu, tonnu.

(3) Par drošības rezervju pakalpojuma maksas samaksas termiņa nokavējumu komersanti maksā nokavējuma naudu no laikā nenomaksātā pamatparāda rašanās dienas.

(4) Pārvaldītājs uztur drošības rezervju uzkrāšanas fondu, kurā ieskaita:

- 1) drošības rezervju pakalpojuma maksu;
- 2) ieņēmumus no drošības rezervju atsavināšanas.

(5) Drošības rezervju uzkrāšanas fondā uzkrātie līdzekļi tiek izmantoti, lai segtu izmaksas, kas saistītas ar šā likuma 72. panta otrajā daļā noteikto pārvaldītāja uzdevumu izpildi, un ar tām saistītos administratīvos izdevumus.

(6) Ministru kabinets nosaka:

- 1) drošības rezervju pakalpojuma maksas apmēru un tās aprēķināšanas, maksāšanas un administrēšanas kārtību;
- 2) kārtību, kādā tiek administrēts drošības rezervju uzkrāšanas fonds un segti pārvaldītāja izdevumi;
- 3) nokavējuma naudas apmēru, tās maksāšanas un administrēšanas kārtību;
- 4) kārtību, kādā pārvaldītājs īsteno drošības rezervju pakalpojuma maksas piespiedu izpildi.

(07.12.2023. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2024.)

72.² pants

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā komersanti, kam izsniegta speciāla atļauja (licence) naftas produktu mazumtirdzniecībai, sniedz informāciju energoresursu informācijas sistēmā par naftas produktu mazumtirdzniecības cenām.

(05.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.03.2016. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

72.³ pants

(Izslēgts ar 07.12.2023. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

72.⁴ pants

(Izslēgts ar 07.12.2023. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

72.⁵ pants

(1) Aviācijas nozares uzturētas drošības rezerves aviācijas nozares komersanti veido proporcionāli to prognozētajam aviācijas degvielas patēriņam, iegādājoties naftas produktus īpašumā vai iegādājoties naftas produktu drošības rezervju pakalpojumu aviācijas nozares uzturētu drošības rezervju izveidei.

(2) Šā panta pirmajā daļā noteiktais aviācijas nozares komersantu pienākums veidot aviācijas nozares uzturētas drošības rezerves un no tā izrietošās saistības aviācijas nozares komersanta reorganizācijas gadījumā pāriet iegūstošajai komercsabiedrībai.

(3) Ja iepriekšējā gadā nav izpildīts šā panta pirmajā daļā noteiktais pienākums, aviācijas nozares komersanti maksā pakalpojuma maksu, kas atbilst drošības rezervju pakalpojuma maksai, kādu komersants maksātu par to Latvijas Republikā realizēto vai patērēto aviācijas degvielas apjomu, no kura tiek noteiktas aviācijas nozares uzturētas drošības rezerves, kuras attiecīgais komersants nebija nodrošinājis noteiktā termiņā. Par pakalpojuma maksas samaksas termiņa nokavējumu komersanti maksā nokavējuma naudu no laikā nenomaksātā pamatparāda rašanās dienas.

(4) Ministru kabinets nosaka:

1) kārtību, kādā aviācijas nozares komersanti informē pārvaldītāju par tiem noteiktā pienākuma uzturēt naftas produktus kā rezervi izpildi;

2) kārtību, kādā tiek noteikts apjoms aviācijas nozares uzturētu drošības rezervju izveidei;

3) kārtību, kādā pārvaldītājs veic uzraudzību pār aviācijas nozares uzturētām drošības rezervēm;

4) pakalpojuma maksas apmēru un tās aprēķināšanas, maksāšanas un administrēšanas kārtību;

5) nokavējuma naudas apmēru un tās maksāšanas un administrēšanas kārtību;

6) kārtību, kādā pārvaldītājs īsteno pakalpojuma maksas piespiedu izpildi.

(28.11.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2024.)

73. pants

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā drošības rezerves, naftas produktus, par kuriem komersanti sniedz drošības rezervju pakalpojumu drošības rezervju izveidei, un aviācijas nozares uzturētas drošības rezerves izsludinātas enerģētiskās krīzes laikā pārdod pēc valsts vai pašvaldības enerģētiskās krīzes centra pieprasījuma.

(28.11.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2024.)

74.pants

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek veikta nepieciešamās informācijas apkopošana un izvērtēšana, lai nodrošinātu optimālu enerģijas patēriņa sabalansētību, enerģētiskās krīzes novēršanas plānošanu, vadību, krīzes seku likvidēšanu un pārvarēšanu.

75.pants

Kārtību, kādā enerģijas lietotāju apgāde ar enerģiju tiek veikta izņēmuma stāvoklī vai ārkārtējās situācijās, nosaka citi likumi.

75.¹ pants

Ministru kabinets nosaka drošības rezervju un aviācijas nozares uzturētu drošības rezervju izmantošanas kārtību un kārtību, kādā tiek ierobežots naftas produktu patēriņš, ja Starptautiskā Enerģētikas aģentūra aktivizē koordinētus ārkārtas reaģēšanas pasākumus un pieprasa tās dalībvalstīm uzsākt kolektīvās darbības.

(07.12.2023. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2024. Pants stājas spēkā dienā, kad Latvijas Republika pievienojas Starptautiskajai Enerģētikas aģentūrai. Sk. pārejas noteikumu 82. punktu)

XII nodaļa Enerģētikas pārvalde

76.pants

(1) Enerģētikas pārvaldi veic Ministru kabinets, un to īsteno Ekonomikas ministrija un par enerģētiku atbildīgais ministrs.

(2) (Izslēgta ar 13.06.2024. likumu)

(3) Energoapgādes objektu ekspluatācijas organizatoriskās, tehniskās un drošības prasības nosaka energostandartos. Obligāti piemērojamās energostandartus apstiprina Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 13.05.2010., 22.09.2011. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

77.pants

(1) Par enerģētiku atbildīgais ministrs veic šādas funkcijas:

1) *(izslēgts ar 10.05.2001. likumu);*

2) *(izslēgts ar 17.03.2005. likumu);*

3) *(izslēgts ar 17.03.2005. likumu);*

4) vada normatīvo aktu projektu izstrādi valsts enerģētikas politikas īstenošanai;

5) veicina enerģijas lietotājiem piegādāto energoresursu efektīvu un ekonomisku izmantošanu;

6) veicina investīciju piesaistīšanu enerģētikā, kā arī energoapgādes komersantu objektu atjaunošanā un būvniecībā.

(2) Par enerģētiku atbildīgajam ministram ir tiesības pieprasīt un netraucēti saņemt viņam nepieciešamo informāciju no regulatora un energoapgādes komersantiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 17.03.2005., 26.05.2005. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

78.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

79.pants

(Izslēgts ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. pārejas noteikumus.)

80.pants

(Izslēgts ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. pārejas noteikumus.)

81.pants

Pašvaldības, plānojot energoapgādes attīstību savās administratīvajās teritorijās, var ierosināt energoapgādes komersantu horizontālo integrāciju un komersantu saplūšanu vienotā komersantā, ja tas pazemina energoapgādes perspektīvās robežizmaksas, uzlabo enerģijas lietotāju apgādes drošumu un kvalitāti un enerģijas sadales sistēmu darbību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

82.pants

(1) Energoapgādes komersantu — siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas, pārvades, sadales vai dabasgāzes pārvades, sadales vai uzglabāšanas veicēju — objektu ekspluatāciju kontrolē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, kurai ir šādi pienākumi:

- 1) kontrolēt energoapgādes komersantu objektu ekspluatācijas pārbaudes, to atbilstošu un savlaicīgu veikšanu;
- 2) veikt elektroenerģijas, siltumenerģijas un dabasgāzes kvalitātes prasību izpildes un atbilstības kontroli un uzraudzību;
- 3) normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos piedalīties elektroenerģijas, siltumenerģijas un dabasgāzes apgādes sistēmu avāriju cēloņu noskaidrošanā un nelaimes gadījumu izmeklēšanas komisiju darbā energoapgādes komersantu objektos.

(2) (Izslēgta ar 03.10.2019. likumu)

(3) (Izslēgta ar 05.06.2008. likumu)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 05.06.2008., 12.06.2009., 13.05.2010. un 03.10.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2019.)

82.¹ pants

(1) Ministru kabinets nodrošina energoapgādes drošuma rezervju iegādi un to iesūkknēšanu Inčukalna pazemes gāzes krātuvē.

(2) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators nodrošina Inčukalna pazemes gāzes krātuves pieejamību energoapgādes drošuma rezervēm. Energoapgādes drošuma rezervju uzglabāšanas izmaksas tiek iekļautas vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora pārvades pakalpojumu tarīfos.

(3) Energoapgādes drošuma rezerves tiek izmantotas, lai nodrošinātu nepārtrauktu apgādi ar dabasgāzi.

(4) Par energoapgādes drošuma rezervju izmantošanu lemj Ministru kabinets.

(5) Ministru kabinets reizi divos gados pārskata nepieciešamo energoapgādes drošuma rezervju apjomu, pamatojoties uz Ekonomikas ministrijas izvērtējumu par energoapgādes drošuma situāciju un pieejamiem dabasgāzes avotiem un jaudām.

(21.04.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.04.2022.)

XIII nodaļa Energoapgādes regulēšana

83.pants

Energoapgādes regulēšanu veic saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" izveidota sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas iestāde — regulators.

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

84.pants

(1) Regulators, īstenojot energoapgādes regulēšanu, papildus likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajam veic šādas funkcijas:

- 1) veicina energoapgādes komersantu efektīvu darbību;
- 2) sekmē vietējo un atjaunīgo energoresursu izmantošanu energoapgādē;
- 3) veicina lietotājiem piegādātās enerģijas efektīvu izmantošanu;
- 4) pārrobežu jautājumos sadarbojas ar Energoregulatoru sadarbības aģentūru un citu Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm, kā arī trešo valstu attiecīgajām iestādēm, ja jautājums skar Latvijas Republikas dabasgāzes vai elektroenerģijas infrastruktūru uz trešo valsti vai no tās;
- 5) atbilstoši kompetencei sniedz viedokli citas Eiropas Savienības dalībvalsts regulatīvajai iestādei par atkāpes piemērošanu dabasgāzes pārvades līnijai starp šo dalībvalsti un trešo valsti, ja tas skar Latvijas Republikas intereses.

(2) Regulators, pildot šajā likumā noteiktos uzdevumus, ievēro valsts enerģētikas politiku un realizē Latvijas enerģētikas nacionālo programmu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 17.03.2005., 26.05.2005., 21.02.2021. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

84.¹pants

(1) Regulators apstiprina dabasgāzes pārvades sistēmas operatora izstrādātos dabasgāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumus dabasgāzes sadales sistēmas operatoriem, biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes termināļa operatoriem un dabasgāzes lietotājiem un dabasgāzes sadales sistēmas operatora izstrādātos dabasgāzes sadales sistēmas pieslēguma noteikumus biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes termināļa operatoriem un dabasgāzes lietotājiem. Regulators var ierosināt dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumu pārskatīšanu un pieprasīt, lai attiecīgais dabasgāzes sistēmas operators noteiktā termiņā iesniedz dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumu projektu.

(2) Dabasgāzes apgādē papildus šajā likumā un likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajam regulators uzrauga:

- 1) starpsavienojumu jaudu vadības un sadales noteikumus sadarbībā ar to dalībvalstu attiecīgo iestādi vai iestādēm, ar kurām ir šāds starpsavienojums;
- 2) visas darbības un metodes, ko sistēmu operatori pielieto sistēmas jaudas pārslodzes vadībai Latvijas dabasgāzes apgādes sistēmā;
- 3) sistēmu operatoru laika patēriņu pieslēgumu un remontdarbu veikšanai;
- 4) sistēmu operatoru publicēto informāciju par starpsavienojumiem, tīklu izmantošanu un sistēmu jaudas sadalījumu starp ieinteresētajām pusēm;
- 5) grāmatvedības nodalīšanu atbilstoši šā likuma 12.pantā noteiktajai kārtībai;
- 6) šajā likumā noteikto pārvades, sadales, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoru un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoru pienākumu izpildi;
- 7) dabasgāzes tirgus pārskatāmību un konkurences līmeni tajā;
- 8) šā panta pirmajā daļā noteikto sistēmas pieslēguma noteikumu izpildi.

(3) Regulators reizi gadā ziņo Eiropas Komisijai un Energoregulatoru sadarbības aģentūrai par savu darbību un šajā likumā noteikto pienākumu izpildi, kā arī publicē šo ziņojumu savā tīmekļa vietnē.

(4) Regulators ir tiesīgs veikt pārbaudes (arī bez iepriekšēja paziņojuma) dabasgāzes pārvades, sadales un

uzglabāšanas, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatora un kādu no ražošanas vai tirdzniecības funkcijām veicoša dabasgāzes apgādes komersanta telpās, lai uzraudzītu, kā tiek pildītas prasības, kas noteiktas likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", šajā likumā un enerģētikas nozares speciālajos normatīvajos aktos, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014., 11.02.2016., 21.01.2021. un 14.07.2022. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

85.pants

(1) Regulators savas kompetences ietvaros izdod energoapgādi regulējošus normatīvos aktus, tostarp tādus, kas nepieciešami Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanai. Regulators sniedz skaidrojumu par savas kompetences ietvaros izdotajiem energoapgādi regulējošiem normatīvajiem aktiem.

(2) (Izslēgta ar 10.05.2001. likumu)

(3) Regulators ir atbrīvots no valsts nodevas visos gadījumos, kad tas ceļ prasību tiesā pret personām, kas pārkāpušas normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz energoapgādi.

(4) (Izslēgta ar 10.05.2001. likumu)

(5) (Izslēgta ar 10.05.2001. likumu)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001. un 17.10.2019. likumu, kas stājas spēkā 23.10.2019.)

86.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

87.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

88.pants

Enerģijas lietotāju tiesību un interešu aizsardzību veic un strīdus izskata Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajā kārtībā, kā arī Patērētāju tiesību aizsardzības centrs Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktajā kārtībā.

(17.02.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2011.)

89.pants

(Izslēgts ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

90.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

91.pants

(Izslēgts ar 13.05.2010. likumu, kas stājas spēkā 09.06.2010.)

92.pants

To sabiedrisko pakalpojumu veidus, kurus nepieciešams regulēt, energoapgādē nosaka saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

93.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

94.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

95.pants

Pieprasījumu par enerģijas piegādi izskata saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

96.pants

Regulators saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" pārņem sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja licences darbības zonu, ja energoapgādes komersants jebkādu iemeslu dēļ nevar nodrošināt nepārtrauktu energoapgādi.

(10.05.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

97.pants

Tarifus nosaka saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

98.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

XIV nodaļa

Atbildība par prasību neievērošanu dabasgāzes apgādē

(Nodaļa 13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014. Nodaļa stājas spēkā 03.07.2014., Sk. pārejas noteikumu 39.punktu)

99.pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes pārvades sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 euro apmērā, ja dabasgāzes pārvades sistēmas operators:

- 1) sniedz pārvades sistēmas pakalpojumus bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;
- 2) neievēro regulatora apstiprinātos sistēmas lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad sistēmas operators atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem pieeju sistēmai;
- 3) nenodrošina tās ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību, kuru tas, pildot savus pienākumus, ir saņēmis no sistēmas lietotājiem;
- 4) neievēro Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību prasības;
- 5) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;
- 6) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu;
- 7) nenodrošina atbilstību šajā likumā noteiktajām pārvades sistēmas operatora sertificēšanas prasībām, tostarp neievēro šajā likumā noteiktos sertificēšanas prasību ieviešanas termiņus;

8) nenodrošina dabasgāzes pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāna izstrādi atbilstoši regulatora prasībām un šajā plānā paredzēto jaunu pārvades infrastruktūras objektu plānošanu, būvniecību un nodošanu ekspluatācijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. un 14.07.2022. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

100.pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes sadales sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes sadales sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja dabasgāzes sadales sistēmas operators:

- 1) sniedz sadales sistēmas pakalpojumus bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;
- 2) neievēro regulatora apstiprinātos sistēmas lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad sistēmas operators atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem pieeju sistēmai;
- 3) nenodrošina tās ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību, kuru tas, pildot savus pienākumus, ir saņēmis no sistēmas lietotājiem;
- 4) neievēro sadales sistēmas operatora neatkarības prasības, tostarp prasību izstrādāt atbilstības programmu un sniegt ziņojumu par pasākumiem, kas veikti, lai to ievērotu;
- 5) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;
- 6) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu;
- 7) nenodrošina dabasgāzes sadales sistēmas attīstības 10 gadu plāna izstrādi atbilstoši regulatora prasībām un šajā plānā paredzēto jaunu sadales infrastruktūras objektu plānošanu, būvniecību un nodošanu ekspluatācijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2022. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

101.pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators:

- 1) sniedz dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumu bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;
- 2) neievēro regulatora apstiprinātos dabasgāzes krātuves lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad sistēmas operators atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem pieeju sistēmai;
- 3) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;
- 4) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu.

101.¹ pants

Regulators ir tiesīgs vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators:

1) sniedz dabasgāzes pārvades vai uzglabāšanas pakalpojumu bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;

2) neievēro regulatora apstiprinātos dabasgāzes krātuves lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem piekļuvi sistēmai;

3) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

4) neievēro Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību prasības;

5) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu;

6) nenodrošina atbilstību šajā likumā noteiktajām vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora sertificēšanas prasībām, tostarp neievēro šajā likumā noteiktos sertificēšanas prasību ieviešanas termiņus;

7) nenodrošina dabasgāzes pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāna izstrādi atbilstoši regulatora prasībām un šajā plānā paredzēto jaunu pārvades infrastruktūras objektu plānošanu, būvniecību un nodošanu ekspluatācijā.

(11.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2022. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

102.pants

Regulators ir tiesīgs sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators:

1) sniedz sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumu bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;

2) neievēro regulatora apstiprinātos sistēmas lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad sistēmas operators atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem pieeju sistēmai;

3) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

4) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu.

103.pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes tirgotājam uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes tirgotāja iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja dabasgāzes tirgotājs:

1) sniedz dabasgāzes tirdzniecības pakalpojumu bez reģistrācijas vai pārkāpj vispārējās atļaujas noteikumus;

2) galalietotājam izsniedzamajos rēķinos un informatīvajos materiālos neietver regulatora noteikto informāciju;

3) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

4) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016. 1. punkta jaunā redakcija stājas spēkā 10.02.2017. Sk. pārejas noteikumu 53. punktu)

103.¹ pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes ražotājam uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes ražotāja iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja dabasgāzes ražotājs:

- 1) ražo dabasgāzi bez reģistrācijas vai pārkāpj vispārējās atļaujas noteikumus;
 - 2) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju.
- (13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

104.pants

Regulators ir tiesīgs tirgus dalībniekam uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no tirgus dalībnieka iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja tirgus dalībnieks neievēro Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību prasības, tostarp aizliegumu darījumos ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju, tirgus manipulāciju aizliegumu, kā arī pienākumu sniegt informāciju regulatoram un Energoregulatoru sadarbības aģentūrai.

105.pants

(1) Ja regulators konstatē, ka dabasgāzes sistēmas operators, tirgotājs vai tirgus dalībnieks neievēro šā likuma prasības, regulators var pieņemt vienu vai vairākus no šādiem lēmumiem:

- 1) uzlikt pienākumu noteiktā termiņā nodrošināt attiecīgo šā likuma prasību ievērošanu;
- 2) izteikt brīdinājumu;
- 3) uzlikt šā likuma 99., 100., 101., 101.¹, 102., 103. un 104.pantā minēto soda naudu.

(2) Ja regulators ir pieņēmis lēmumu, ar kuru uzlicis pienākumu noteiktā termiņā nodrošināt attiecīgo šā likuma prasību ievērošanu un izteicis brīdinājumu, bet dabasgāzes sistēmas operators, tirgotājs vai tirgus dalībnieks regulatora noteiktajā termiņā nav izpildījis šo lēmumu, regulators ir tiesīgs pieņemt lēmumu par soda naudas uzlikšanu.

(3) Regulatora administratīvo aktu, kas izdots saskaņā ar šo likumu, var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā. Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata kā pirmās instances tiesa triju tiesnešu sastāvā. Tiesas spriedumu var pārsūdzēt, iesniedzot kasācijas sūdzību.

(4) Pieteikuma iesniegšana tiesā par šā panta pirmajā daļā minētā administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu neaptur šā administratīvā akta darbību, izņemot darbību tā daļā par soda naudas uzlikšanu.

(5) Šā likuma 99., 100., 101., 101.¹, 102., 103. un 104.pantā minētā soda nauda tiek iemaksāta valsts budžetā, un to nevar iekļaut izmaksās, kuras sedz lietotājs.

(6) Ministru kabinets izdod noteikumus, kuros nosaka finanšu gada neto apgrozījuma aprēķināšanas kārtību, soda naudas apmēra aprēķināšanas kārtību, ņemot vērā attiecīgā pārkāpuma smagumu un ilgumu, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, kā arī gadījumus, kad soda naudu var samazināt.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

XV nodaļa Dabasgāzes tirgus

(Nodaļa 11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

106.pants

(1) Dabasgāzes tirgū tā dalībnieki savstarpējus līgumus slēdz rakstveidā.

(2) Dabaszgāzes tirgus dalībniekam ir tiesības dabaszgāzes transportēšanai izmantot pārvades un sadales sistēmas par šajā likumā un likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" paredzētajā kārtībā noteiktajiem sistēmas pakalpojumu tarifiem.

(3) Dabaszgāzes cenu nosaka dabaszgāzes tirgus dalībnieki, savstarpēji vienojoties;

(4) Dabaszgāzes piegāde no Krievijas Federācijas ir aizliegta. Ja saskaņā ar šā likuma 117. panta pirmo daļu dabaszgāzes pārvades sistēmas operatori ir vienojušies par vienotās dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas izveidi, vienotais dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operators sadarbībā ar vienotajā dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistītajiem dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoriem izstrādā un iesniedz regulatoram un regulators, vienojoties ar attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm, saskaņo kārtību, kādā nodrošina aizliegumu piegādāt dabaszgāzi no Krievijas Federācijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2022. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2022. Ceturtā daļa stājas spēkā 01.01.2023. Sk. pārejas noteikumu 68. punktu)

106.¹ pants

Ja starp Latvijas Republiku un trešo valsti tiek plānots noslēgt starpvaldību līgumu par dabaszgāzes pārvades sistēmas jautājumiem, Ekonomikas ministrijai ir pienākums par to pirms lēmuma pieņemšanas informēt Eiropas Komisiju.

(21.01.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

107. pants *(Zaudējis spēku ar 01.05.2023. Sk. pārejas noteikumu 69. punktu)*

107.¹ pants

(1) Ar dabaszgāzes tirdzniecību var nodarboties dabaszgāzes tirgotājs, kas šajā likumā noteiktajā kārtībā reģistrēts dabaszgāzes tirgotāju reģistrā.

(2) Visiem dabaszgāzes lietotājiem ir tiesības brīvi izvēlēties dabaszgāzes tirgotāju.

(3) Dabaszgāzes tirgotāji savos māsaimniecību lietotājiem izteiktajos tirdzniecības pakalpojuma piedāvājumos iekļauj universālā pakalpojuma piedāvājumu. Universālā pakalpojuma nosacījumus un tā piedāvājuma izteikšanas veidu nosaka Ministru kabinets.

(4) Regulators nosaka, kādu informāciju un kādā apjomā dabaszgāzes tirgotājs ietver galalietotājam izsniedzamajos rēķinos un informatīvajos materiālos.

(5) Kārtību, kādā lietotājiem piegādā dabaszgāzi un pārtrauc tās piegādi, dabaszgāzes sistēmas drošas lietošanas prasības, tirgotāja, sistēmas operatora, lietotāja un gazificētā objekta īpašnieka tiesības un pienākumus dabaszgāzes piegādē un lietošanā, kārtību, kādā veicami norēķini par saņemtajiem pakalpojumiem, nokavējuma procentu apmēru, tirgotāju maiņas kārtību un lietotāju apgādi dabaszgāzes piegādes traucējumu gadījumā, kā arī sašķidrinātās dabaszgāzes pakalpojuma sniegšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022. Pants stājas spēkā 01.05.2023. Sk. pārejas noteikumu 70. punktu)

107.² pants

(1) Regulators nosaka dabaszgāzes ražošanas vispārējās atļaujas noteikumus, kas ir saistoši visiem dabaszgāzes ražotājiem, kuru darbību regulē saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(2) Regulators veido dabaszgāzes ražotāju reģistru un nodrošina tā publisku pieejamību.

(3) Regulators nosaka dabaszgāzes ražotāju reģistrā iekļaujamās ziņas, dabaszgāzes ražotāju reģistrēšanas prasības un kārtību, kādā dabaszgāzes ražotājs nosūta reģistrācijas paziņojumu vai paziņojumu par darbības izbeigšanu, reģistrācijas paziņojumā vai paziņojumā par darbības izbeigšanu ietveramo informāciju, kā arī kārtību,

kādā dabasgāzes ražotāju izslēdz no dabasgāzes ražotāju reģistra un atkārtoti reģistrē.

(4) Ja dabasgāzes ražošanas vispārējās atļaujas noteikumi ir pārkāpti atkārtoti, regulators var izslēgt dabasgāzes ražotāju no dabasgāzes ražotāju reģistra. Dabasgāzes ražotājam ir tiesības atsākt dabasgāzes ražošanu ne agrāk kā pēc 12 mēnešiem no dienas, kad tas izslēgts no dabasgāzes ražotāju reģistra, ja dabasgāzes ražotājs novērsis pārkāpumu, par kuru tika izslēgts no dabasgāzes ražotāju reģistra, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosūtījis regulatoram jaunu reģistrācijas paziņojumu un šajā likumā noteiktajā kārtībā atkārtoti reģistrēts dabasgāzes ražotāju reģistrā.

(5) Ja regulators mēneša laikā no reģistrācijas paziņojuma saņemšanas dienas nav rakstveidā informējis reģistrācijas paziņojuma iesniedzēju par atteikumu to reģistrēt, uzskatāms, ka dabasgāzes ražotājs ir reģistrēts.

(6) Reģistrācijas paziņojums tiek uzskatīts par iesniegtu dienā, kad regulators saņēmis visu tā noteikto informāciju. Ja iesniegtajos dokumentos ietvertā informācija ir nepietiekama vai neprecīza, regulators ir tiesīgs pieprasīt papildinformāciju. Laiku no papildinformācijas pieprasīšanas līdz pieprasītās informācijas saņemšanai neieskaita šā panta piektajā daļā noteiktajā termiņā.

(7) Dabasgāzes ražotājs var izbeigt dabasgāzes ražošanu, ja tas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosūtījis regulatoram paziņojumu par darbības izbeigšanu un ir izslēgts no dabasgāzes ražotāju reģistra.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

108.pants

(1) Regulators nosaka dabasgāzes tirdzniecības vispārējās atļaujas noteikumus, kas ir saistoši visiem dabasgāzes tirgotājiem, kuru darbību regulē saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(2) Regulators veido dabasgāzes tirgotāju reģistru un nodrošina tā publisku pieejamību.

(3) Regulators nosaka dabasgāzes tirgotāju reģistrā iekļaujamās ziņas, dabasgāzes tirgotāju reģistrēšanas prasības un kārtību, kādā dabasgāzes tirgotājs nosūta reģistrācijas paziņojumu vai paziņojumu par darbības izbeigšanu, reģistrācijas paziņojumā vai paziņojumā par darbības izbeigšanu ietveramo informāciju, kā arī kārtību, kādā dabasgāzes tirgotāju izslēdz no dabasgāzes tirgotāju reģistra un reģistrē atkārtoti.

(4) Ja dabasgāzes tirdzniecības vispārējās atļaujas noteikumi pārkāpti atkārtoti, regulators var izslēgt dabasgāzes tirgotāju no dabasgāzes tirgotāju reģistra. Dabasgāzes tirgotājam ir tiesības atsākt dabasgāzes tirdzniecību ne agrāk kā pēc 12 mēnešiem no dienas, kad dabasgāzes tirgotājs izslēgts no dabasgāzes tirgotāju reģistra, ja tas novērsis pārkāpumu, par kuru tika izslēgts no dabasgāzes tirgotāju reģistra, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosūtījis regulatoram jaunu reģistrācijas paziņojumu un šajā likumā noteiktajā kārtībā atkārtoti reģistrēts dabasgāzes tirgotāju reģistrā.

(5) Ja regulators mēneša laikā no reģistrācijas paziņojuma saņemšanas dienas nav rakstveidā informējis reģistrācijas paziņojuma iesniedzēju par atteikumu to reģistrēt, uzskatāms, ka dabasgāzes tirgotājs ir reģistrēts.

(6) Reģistrācijas paziņojums uzskatāms par iesniegtu dienā, kad regulators saņēmis visu tā noteikto informāciju. Ja iesniegtajos dokumentos norādītā informācija ir nepietiekama vai neprecīza, regulators ir tiesīgs pieprasīt papildinformāciju. Laiku no papildinformācijas pieprasīšanas līdz pieprasītās informācijas saņemšanai neieskaita šā panta piektajā daļā noteiktajā termiņā.

(7) Dabasgāzes tirgotājs var izbeigt dabasgāzes tirdzniecību, ja tas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosūta regulatoram paziņojumu par darbības izbeigšanu un tiek izslēgts no dabasgāzes tirgotāju reģistra.

(Pants stājas spēkā 10.02.2017. Sk. pārejas noteikumu 43. punktu)

108.¹ pants

(1) Regulators reizi divos gados apstiprina dabasgāzes pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu, kuru izstrādā dabasgāzes pārvades sistēmas operators, un dabasgāzes sadales sistēmas attīstības 10 gadu plānu, kuru izstrādā sadales sistēmas operators. Regulators uzrauga šo plānu izpildi.

(2) Regulators nosaka dabasgāzes pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānā un dabasgāzes sadales sistēmas attīstības 10 gadu plānā iekļaujamo informāciju un plāna iesniegšanas kārtību.

(2¹) Dabaszgāzes pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānā ietver informāciju vismaz par:

- 1) pārvades sistēmas infrastruktūras plānoto attīstību un attīstības mērķiem;
- 2) pārvades sistēmas lietotāju nākotnes vajadzībām;
- 3) dabaszgāzes tirgus attīstības tendencēm nacionālā un reģionālā līmenī;
- 4) infrastruktūras ietekmi uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem;
- 5) pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu vidējās vērtības izmaiņu prognozi nākamajam regulatīvajam periodam.

(2²) Dabaszgāzes sadales sistēmas attīstības 10 gadu plānā ietver informāciju par:

- 1) sadales sistēmas infrastruktūras plānoto attīstību un attīstības mērķiem;
- 2) sadales sistēmas lietotāju nākotnes vajadzībām;
- 3) infrastruktūras ietekmi uz sadales sistēmas pakalpojumu tarifiem;
- 4) sadales sistēmas pakalpojumu tarifu vidējās vērtības izmaiņu prognozi nākamajam regulatīvajam periodam.

(3) Dabaszgāzes pārvades un sadales sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt un saņemt attiecīgās sistēmas attīstības 10 gadu plāna sagatavošanai nepieciešamo informāciju no dabaszgāzes tirgus dalībniekiem.

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2023. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

109.pants

(1) Galalietotājam ir tiesības katra mēneša pirmajā datumā bez ierobežojumiem mainīt dabaszgāzes tirgotāju. Attiecīgais sistēmas operators nodrošina dabaszgāzes tirgotāja maiņu termiņā, kas nepārsniedz 21 dienu.

(2) Galalietotājs, kura gazificētais objekts ir pieslēgts dabaszgāzes sadales sistēmai, ir tiesīgs saņemt dabaszgāzi pēdējās garantētās piegādes ietvaros ne ilgāk kā sešus kalendāra mēnešus, ja dabaszgāzes tirgotājs, ar kuru galalietotājam ir spēkā esošs dabaszgāzes tirdzniecības līgums, izbeidz dabaszgāzes tirdzniecību vai dabaszgāze gazificētajā objektā tiek lietota bez spēkā esoša dabaszgāzes tirdzniecības līguma un galalietotājs vai gazificētajā objekta īpašnieks nav nodrošinājis sadales sistēmas operatoram iespēju pārtraukt dabaszgāzes padevi gazificētajā objektā. Pēdējo garantēto piegādi galalietotājam nodrošina dabaszgāzes sadales sistēmas operators vai šā panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā izraudzīts dabaszgāzes tirgotājs.

(2¹) Galalietotājs, kura gazificētais objekts ir pieslēgts dabaszgāzes pārvades sistēmai, ir tiesīgs saņemt dabaszgāzi pēdējās garantētās piegādes ietvaros ne ilgāk kā sešus kalendāra mēnešus, ja dabaszgāzes tirgotājs, ar kuru galalietotājam ir spēkā esošs dabaszgāzes tirdzniecības līgums, izbeidz dabaszgāzes tirdzniecību. Pēdējo garantēto piegādi galalietotājam nodrošina dabaszgāzes pārvades sistēmas operators vai šā panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā izraudzīts dabaszgāzes tirgotājs.

(3) Dabaszgāzes sadales un pārvades sistēmas operators, uzticot tirgotājam pēdējās garantētās piegādes veikšanu, ievēro atklātas, nediskriminējošas un uz tirgus principiem balstītas procedūras.

(4) Kārtību, kādā nosaka un publicē pēdējās garantētās piegādes cenu šā panta otrajā un 2.¹ daļā minētajiem galalietotājiem, nosaka Ministru kabinets.

(5) (Izslēgta no 01.05.2023. ar 14.07.2022. likumu. Sk. pārejas noteikumu 70. punktu)

(6) (Izslēgta no 01.05.2023. ar 14.07.2022. likumu. Sk. pārejas noteikumu 70. punktu)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2022. likumu, kas stājas spēkā 11.08.2022. Sk. pārejas noteikumu 70. punktu)

110.pants

(1) Dabaszgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas un sašķidrinātās dabaszgāzes sistēmas operators nodrošina visiem sistēmas lietotājiem un pretendentiem, kuri to pieprasa, vienlīdzīgu un atklātu piekļuvi attiecīgajai sistēmai, sniedzot tiem dabaszgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabaszgāzes pakalpojumus.

(2) Dabaszgāzes sistēmas operatoram ir tiesības motivēti atteikt piekļuvi attiecīgajai sistēmai likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajā kārtībā šādos gadījumos:

- 1) sistēmas jauda nav pietiekama;
- 2) netiks izpildīti regulatora noteiktie pienākumi un saistības;
- 3) ir nopietnas ekonomiskas un finanšu grūtības ar fiksēta apjoma līgumiem;
- 4) regulators šā likuma 45.³ pantā minētajā gadījumā ir pieņēmis lēmumu par pagaidu atkāpes piešķiršanu.

(3) Regulators, informējot Eiropas Komisiju, pēc dabaszgāzes sistēmas operatora pieprasījuma attiecībā uz jauniem dabaszgāzes apgādes sistēmas objektiem var piešķirt pagaidu atkāpi no šā likuma 6.panta pirmajā daļā, 110.panta pirmajā daļā un 111.pantā dabaszgāzes sistēmas operatoram noteiktajām prasībām, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

- 1) ieguldījumi uzlabo dabaszgāzes apgādes drošumu un konkurenci dabaszgāzes tirdzniecībā;
- 2) ar ieguldījumu saistītais risks ir tāds, ka ieguldījums netiktu veikts, ja nebūtu piešķirta atkāpe;
- 3) dabaszgāzes apgādes sistēmas objekti ir tādas personas īpašumā, kura vismaz juridiski ir nošķirta no to sistēmu operatoriem, kurās tie tiks ierīkoti;
- 4) dabaszgāzes apgādes sistēmas objektu lietotāji maksā par to lietošanu;
- 5) atkāpe piešķirta, lai efektīvi funkcionētu dabaszgāzes iekšējais tirgus un regulētās sistēmas, kurām infrastruktūra ir pieslēgta, un nekaitē konkurencei attiecīgajos dabaszgāzes tirgos, kurus varētu ietekmēt minētie ieguldījumi, kā arī nekaitē Eiropas Savienības dalībvalstu piegādes drošumam.

(3¹) Pirms regulators pieņem lēmumu par atkāpes piešķiršanu saskaņā ar šā panta trešo daļu, tas apspriežas ar:

- 1) tās Eiropas Savienības dalībvalsts regulatīvo iestādi, kuras dabaszgāzes tirgu var ietekmēt jaunais dabaszgāzes apgādes sistēmas objekts;
- 2) tās trešās valsts attiecīgo iestādi, ar kuru Latvijas Republikai ir attiecīgais starpsavienojums. Regulators var pieņemt lēmumu par atkāpes piešķiršanu, ja trešās valsts attiecīgā iestāde nav sniegusi atbildi triju mēnešu laikā pēc regulatora pieprasījuma nosūtīšanas dienas.

(4) Regulators lēmumu par atkāpes piešķiršanu, kā arī ar lēmumu saistīto informāciju nosūta Eiropas Komisijai izvērtēšanai.

(5) Regulators mēneša laikā pēc tam, kad saņemts Eiropas Komisijas lēmums, kurā pieprasīts grozīt vai atcelt šā panta ceturtajā daļā minēto regulatora lēmumu, pieņem vienu no šādiem lēmumiem un informē par to Eiropas Komisiju:

- 1) atceļ lēmumu par atkāpes piešķiršanu un izdod jaunu lēmumu, ievērojot Eiropas Komisijas lēmumā norādītos apsvērumus lēmuma grozīšanai;
- 2) atceļ lēmumu par atkāpes piešķiršanu, ja Eiropas Komisija to atzinusi par nepamatotu.

(6) Ministru kabinets nosaka prasības gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabaszgāzes, no atjaunīgajiem energoresursiem saražota vai iegūta gāzveida kurināmā un mazoglekļa gāzveida kurināmā, tostarp ūdeņraža, ievadīšanai dabaszgāzes pārvades un sadales sistēmā, kā arī ievadāmās dabaszgāzes kvalitātes raksturlielumus.

(7) Neatkarīgi no tā, vai dabaszgāzi ievada dabaszgāzes pārvades vai sadales sistēmā, uzskatāms, ka dabaszgāze ir ievadīta nacionālajā dabaszgāzes ieejas-izejas sistēmā, un dabaszgāzes ievadīšanai ir piemērojami šā likuma 15. panta septītajā daļā minētie dabaszgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumi vai šā likuma 117. panta trešās daļas 1.

un 2. punktā minētie vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas lietošanas noteikumi un balansēšanas noteikumi, ja atbilstoši šā likuma 117. panta pirmajai daļai ir izveidota vienotā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēma, kā arī dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram piemērojami saskaņā ar šā likuma 15. panta 1.¹ daļu noteiktie tarifi.

(8) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators plāno un attīsta dabasgāzes pārvades sistēmas ieejas punktus no atjaunīgajiem energoresursiem saražotā vai iegūtā gāzveida kurināmā un mazoglekļa gāzveida kurināmā ievadīšanai dabasgāzes pārvades sistēmā. Pamatotās izmaksas, kuras saistītas ar šajā daļā minētajām darbībām un kuras sedz vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators, iekļauj dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojumu tarifos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.01.2021. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

111.pants

(1) Latvijā darbojas viens vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un tam:

- 1) pieder dabasgāzes pārvades darbības veikšanai vajadzīgie aktīvi (tostarp pārvades sistēma);
- 2) pieder vai attiecīgās licences termiņā nodota lietošanā Inčukalna pazemes gāzes krātuve vai tās daļa.

(2) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators ir energoapgādes komersants, kas nošķirts no dabasgāzes ražošanas un tirdzniecības darbībām un elektroenerģijas ražošanas un tirdzniecības darbībām un neietilpst vertikāli integrēta dabasgāzes apgādes komersanta vai vertikāli integrēta elektroapgādes komersanta sastāvā.

(3) Lai nodrošinātu vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora neatkarību un efektīvi novērstu jebkādu interešu konfliktu starp vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru un energoapgādes komersantiem, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ievēro šādus nosacījumus:

1) viena un tā pati persona vai personas, kuras tieši vai netieši kontrolē energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru, dabasgāzes pārvades sistēmu vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi vai izmantot jebkādas tiesības vienotajā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā;

2) viena un tā pati persona vai personas, kuras tieši vai netieši kontrolē vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi, nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā;

3) viena un tā pati persona nedrīkst iecelt vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora padomes, valdes vai tādu institūciju locekļus, kurām ir tiesības pārstāvēt vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi, un vienlaikus tieši vai netieši kontrolēt dabasgāzes apgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu un tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā un nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt elektroapgādes komersantu, kas nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā;

4) viena un tā pati persona nedrīkst kļūt par padomes, valdes vai tādu institūciju locekli, kurām ir tiesības pārstāvēt vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru, ne dabasgāzes apgādes komersantā, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu un tirdzniecību, ne elektroapgādes komersantā, kas nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, ne vienotajā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā vai dabasgāzes pārvades sistēmā, vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvē;

5) ja šīs daļas 2., 3. vai 4.punktā minētā persona ir Latvijas Republika, tad viena un tā pati valsts pārvaldes institūcija nedrīkst kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, un vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi;

6) vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators šā likuma 15.panta ceturtajā daļā minēto komerciālo un konfidenciālo informāciju, ko tas ieguvis, darbojoties kā daļa no vertikāli integrēta

uzņēmuma, nedrīkst nodot tāda dabasgāzes apgādes komersanta rīcībā, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu vai tirdzniecību.

(4) Lai nodrošinātu dabasgāzes pārvades sistēmas operatora neatkarību, ievēro šādus nosacījumus:

1) viena un tā pati persona vai personas, kuras tieši vai netieši kontrolē energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt dabasgāzes pārvades operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu vai izmantot jebkādas tiesības dabasgāzes pārvades sistēmas operatorā;

2) viena un tā pati persona vai personas, kuras tieši vai netieši kontrolē dabasgāzes pārvades operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā;

3) viena un tā pati persona nedrīkst iecelt dabasgāzes pārvades sistēmas operatora padomes, valdes vai tādu institūciju locekļus, kurām ir tiesības pārstāvēt dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, un vienlaikus tieši vai netieši kontrolēt dabasgāzes apgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu un tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā un nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt elektroapgādes komersantu, kas nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā;

4) viena un tā pati persona nedrīkst kļūt par padomes, valdes vai tādu institūciju locekli, kurām ir tiesības pārstāvēt dabasgāzes pārvades operatoru, ne dabasgāzes apgādes komersantā, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu un tirdzniecību, ne elektroapgādes komersantā, kas nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, ne dabasgāzes pārvades sistēmas operatorā vai dabasgāzes pārvades sistēmā;

5) ja šā panta trešās daļas 2., 3. vai 4.punktā minētā persona ir Latvijas Republika, tad viena un tā pati valsts pārvaldes institūcija nedrīkst kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, un dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu;

6) dabasgāzes pārvades sistēmas operators šā likuma 15.panta ceturtajā daļā minēto komerciālo un konfidenciālo informāciju, ko tas ieguvis, darbojoties kā daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, nedrīkst nodot tāda dabasgāzes apgādes komersanta rīcībā, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu vai tirdzniecību;

7) dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram pieder dabasgāzes pārvades darbības veikšanai vajadzīgie aktīvi (tostarp pārvades sistēma).

(5) Šā panta trešās daļas 1., 2., 3. un 4.punkta un ceturtās daļas 1., 2., 3. un 4.punkta prasības nav attiecināmas uz finanšu institūcijām un īpašam mērķim dibinātiem komersantiem, kuriem pieder akcijas vienotajā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā vai pārvades sistēmas operatorā un energoapgādes komersantā, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ja šo finanšu institūciju un īpašam mērķim dibināto komersantu uzraudzību veic Latvijas Republikas, citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts kompetentā finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības institūcija un ja tiek konstatēts, ka minēto finanšu institūciju un īpašam mērķim dibināto komersantu darbība nerada nekādu interešu konfliktu starp vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru un energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību.

(Trešā, ceturtā un piektā daļa stājas spēkā 31.12.2017. Sk. pārejas noteikumu 44. punktu)

112.pants

Vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram papildus šā likuma 15.pantā noteiktajam ir šādi pienākumi:

1) nodrošināt dabasgāzes pārvades sistēmas drošu, efektīvu un saimnieciski izdevīgu darbību, tās tehnisko ekspluatāciju un attīstību;

2) nodrošināt dabasgāzes piegādi sadales sistēmai atbilstoši dabasgāzes sadales sistēmas operatoru pamatotam pieprasījumam;

3) nodrošināt dabasgāzes plūsmu vadību dabasgāzes pārvades sistēmā atbilstoši sistēmas tehniskajām

iespējām un saskaņā ar diskrimināciju nepieļaujošiem nosacījumiem dabasgāzes saņemšanai no ārvalstīm un aizvadīšanai uz ārvalstīm;

4) nodrošināt Inčukalna pazemes gāzes krātuves darbību, tehnisko ekspluatāciju un attīstību, lai sniegtu dabasgāzes krātuves pakalpojumus;

5) uzglabāt atsevišķiem enerģijas lietotājiem piederošu dabasgāzes rezervi par šo lietotāju līdzekļiem, ja to pieļauj Inčukalna pazemes gāzes krātuves tehniskās iespējas;

6) nodrošināt sistēmas lietotāju vai atsevišķu kategoriju sistēmu lietotāju nediskriminējošas procedūras un darbības;

7) sniegt Eiropas Savienības dalībvalstu dabasgāzes pārvades sistēmas operatoriem, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoriem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem un dabasgāzes sadales sistēmas operatoriem nepieciešamo informāciju, lai dabasgāzes transportēšanu un uzglabāšanu varētu veikt, neapdraudot dalībvalstu savstarpēji savienoto dabasgāzes apgādes sistēmu drošu un efektīvu darbību;

8) sniegt dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem informāciju, kas nepieciešama efektīvai piekļuvei pārvades sistēmai un Inčukalna pazemes gāzes krātuvei;

9) nodrošināt pietiekamas pārrobežu pārvades jaudas, lai integrētos Eiropas dabasgāzes pārvades sistēmas infrastruktūrā, izpildot visas ekonomiski pamatotās un tehniski īstenojamās prasības, kas attiecas uz sistēmas jaudu piegādes drošumu;

10) informēt regulatoru par visiem apstākļiem, kuru dēļ kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešajām valstīm varētu iegūt kontroli pār dabasgāzes pārvades sistēmu vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru;

11) informēt regulatoru par visiem plānotajiem darījumiem, kuru dēļ būtu atkārtoti jāizvērtē tā atbilstība sertifikācijas prasībām;

12) ievērot pārredzamu un nediskriminējošu tirgus procedūru, iepērkot dabasgāzi savu funkciju veikšanai;

13) īstenot dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru sadarbību Eiropas un reģionālā līmenī;

14) organizēt avāriju lokalizāciju un likvidāciju dabasgāzes pārvades sistēmā un Inčukalna pazemes gāzes krātuvē, kā arī veikt preventīvas darbības;

15) uzturēt kontaktus ar trešajām personām (sistēmas lietotājiem un pretendentiem) un regulatoru;

16) pārstāvēt dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklā;

17) iekasēt visus maksājumus, kas ir saistīti ar dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmu (tostarp piekļuves maksu, balansēšanas maksu un maksu par palīgpakalpojumiem);

18) nodrošināt tās ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību, kuru tas, pildot savus pienākumus, ir saņēmis no sistēmas lietotājiem un tirgus dalībniekiem;

19) veikt nacionālajā dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā, tostarp pieslēgumā ar dabasgāzes ražotāja un sašķidrinātās dabasgāzes termināļa operatora sistēmu, ievadāmās dabasgāzes uzskaiti, kvalitātes kontroli un odorizāciju, ja dabasgāzi paredzēts piegādāt galalietotājiem, un nodrošināt tam nepieciešamo iekārtu kopuma ierīkošanu;

20) nodrošināt dabasgāzes piegādes ceļu dažādošanas infrastruktūru Latvijas teritorijā un dabasgāzes krājumu pieejamību, lai ierobežotu riskus saistībā ar jaudu nepieejamību vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas savienojumos ar trešajām valstīm;

21) attīstīt dabasgāzes pārvades sistēmu un Inčukalna pazemes gāzes krātuvi no atjaunīgajiem energoresursiem saražotā vai iegūtā gāzveida kurināmā un mazoglekļa gāzveida kurināmā, tostarp ūdeņraža, drošai ievadīšanai dabasgāzes pārvades sistēmā un krātuvē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2022., 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024. Sk. pārejas noteikumu 94. punktu)

113.pants

Dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoram papildus šā likuma 15.pantā noteiktajam ir šādi pienākumi:

- 1) nodrošināt dabaszgāzes pārvades sistēmas drošu, efektīvu un saimnieciski izdevīgu darbību, tās tehnisko ekspluatāciju un attīstību;
- 2) nodrošināt dabaszgāzes piegādi sadales sistēmai atbilstoši dabaszgāzes sadales sistēmas operatoru pamatotam pieprasījumam;
- 3) nodrošināt dabaszgāzes plūsmu vadību dabaszgāzes pārvades sistēmā atbilstoši sistēmas tehniskajām iespējām un saskaņā ar diskrimināciju nepieļaujošiem nosacījumiem dabaszgāzes saņemšanai no ārvalstīm un aizvadīšanai uz ārvalstīm;
- 4) nodrošināt lietotāju vai atsevišķu kategoriju sistēmu lietotāju nediskriminējošas procedūras un darbības;
- 5) sniegt Eiropas Savienības dalībvalstu dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoriem, dabaszgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoriem, sašķidrinātās dabaszgāzes sistēmas operatoriem un dabaszgāzes sadales sistēmas operatoriem nepieciešamo informāciju, lai dabaszgāzes transportēšanu un uzglabāšanu varētu veikt, neapdraudot dalībvalstu savstarpēji savienoto dabaszgāzes apgādes sistēmu drošu un efektīvu darbību;
- 6) sniegt dabaszgāzes pārvades sistēmas lietotājiem informāciju, kas nepieciešama efektīvai piekļuvei pārvades sistēmai;
- 7) nodrošināt pietiekamas pārrobežu pārvades jaudas, lai integrētos Eiropas pārvades infrastruktūrā, izpildot visas ekonomiski pamatotās un tehniski īstenojamās prasības, kas attiecas uz sistēmas jaudu piegādes drošumu;
- 8) informēt regulatoru par visiem apstākļiem, kuru dēļ kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešajām valstīm varētu iegūt kontroli pār dabaszgāzes pārvades sistēmu vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoru;
- 9) informēt regulatoru par visiem plānotajiem darījumiem, kuru dēļ būtu atkārtoti jāizvērtē tā atbilstība sertificēšanas prasībām;
- 10) ievērot pārredzamu un nediskriminējošu tirgus procedūru, iepērkot dabaszgāzi savu funkciju veikšanai;
- 11) īstenot dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoru sadarbību Eiropas un reģionālā līmenī;
- 12) organizēt avāriju lokalizāciju un likvidāciju dabaszgāzes pārvades sistēmā, kā arī veikt preventīvas darbības;
- 13) uzturēt kontaktus ar trešajām personām (sistēmas lietotājiem un pretendentiem) un regulatoru;
- 14) iekasēt visus maksājumus, kas ir saistīti ar dabaszgāzes pārvades sistēmu (tostarp piekļuves maksu, balansēšanas maksu un maksu par palīgpakalpojumiem);
- 15) nodrošināt tās ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību, kuru tas, pildot savus pienākumus, ir saņēmis no sistēmas lietotājiem un tirgus dalībniekiem;
- 16) veikt dabaszgāzes pārvades sistēmā, tostarp pieslēgumā ar dabaszgāzes ražotāja un sašķidrinātās dabaszgāzes termināļa operatora sistēmu, ievadāmās dabaszgāzes uzskaiti, kvalitātes kontroli un odorizāciju, ja dabaszgāzi paredzēts piegādāt galalietotājiem, un nodrošināt tam nepieciešamo iekārtu kopuma ierīkošanu;
- 17) attīstīt dabaszgāzes pārvades sistēmu no atjaunīgajiem energoresursiem saražotā vai iegūtā gāzveida kurināmā un mazoglekļa gāzveida kurināmā, tostarp ūdeņraža, drošai ievadīšanai dabaszgāzes pārvades sistēmā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

114.pants

(1) Vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram un dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram ir pienākums nodrošināt atbilstību šā panta otrajā daļā noteiktajām sertifikācijas prasībām un iesniegt regulatoram to apliecinājošus dokumentus, bet šā panta trešajā daļā minētajā gadījumā — arī tajā norādīto apliecinājumu.

(2) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un dabasgāzes pārvades sistēmas operators atbilst sertifikācijas prasībām, ja ir izpildījis abus šādus nosacījumus:

1) ievēro attiecīgi šā likuma 111.panta trešajā vai ceturtajā daļā noteiktās neatkarības prasības;

2) veic šajā likumā un Eiropas Savienības tiesību aktos pārvades sistēmas operatoram noteiktos pienākumus, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 715/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par regulas (EK) Nr. 1775/2005 atcelšanu, Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 994/2010 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un Padomes direktīvas 2004/67/EK atcelšanu un Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integrāti un pārredzamību noteiktos pienākumus.

(3) Ja iesniegumu par sertifikāciju iesniedz vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators, kuru kontrolē kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešajām valstīm, tad papildus šā panta pirmās daļas nosacījumiem vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators apliecina, ka attiecīgā sistēmas operatora sertifikācija neapdraudēs Eiropas Savienības dalībvalstu energoapgādes drošumu. Izvērtējot minēto apliecinājumu, regulators ņem vērā:

1) Eiropas Savienības tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti, ko uzliek starptautiskās tiesības, tostarp jebkādu ar vienu vai vairākām trešajām valstīm noslēgtu nolīgumu, kura līgumslēdzēja puse ir Eiropas Savienība un kurā ir risināti ar energoapgādes drošumu saistīti jautājumi;

2) Latvijas tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti, ko uzliek ar to noslēgti līgumi, ciktāl tie atbilst Eiropas Savienības tiesību aktiem;

3) citus konkrētās lietas apstākļus.

(4) Regulators nosaka, kādi dokumenti un informācija ir iesniedzama, lai apliecinātu šā panta otrās un trešās daļas prasību izpildi.

(5) Šā panta trešajā daļā noteiktā novērtējuma veikšanai regulators ir tiesīgs pieprasīt un saņemt kompetentu valsts iestāžu atzinumu par Eiropas Savienības un Latvijas tiesībām un pienākumiem pret attiecīgo trešo valsti.

(6) Pienākums pierādīt atbilstību šajā likumā noteiktajām sertifikācijas prasībām gulstas uz dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru.

(Pants stājas spēkā 31.12.2017. Sk. pārejas noteikumu 44. punktu)

115.pants

(1) Regulators sertifikē vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru un pārvades sistēmas operatoru:

1) ja ir saņēmis vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatora iesniegumu;

2) pēc savas iniciatīvas šajā likumā noteiktajos gadījumos;

3) pēc argumentēta Eiropas Komisijas pieprasījuma.

(2) Ja iesniegumu par sertifikāciju iesniedz vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators, kuru kontrolē kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešajām valstīm, regulators par to nekavējoties informē Eiropas Komisiju.

(3) Regulators četru mēnešu laikā no vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatora iesnieguma vai Eiropas Komisijas pieprasījuma saņemšanas dienas izvērtē

vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai pārvades sistēmas operatora atbilstību šā likuma 114.panta otrajā daļā noteiktajām sertifikācijas prasībām.

(4) Ja vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators neatbilst sertifikācijas prasībām, regulators pieņem lēmumu par atteikumu sertificēt vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru un nosaka vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram termiņu trūkumu novēršanai. Termiņu, kas vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram nepieciešams trūkumu novēršanai, neieskaita šā panta trešajā daļā minētajā termiņā.

(5) Ja vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators atbilst sertifikācijas prasībām, regulators atzinumu par vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatora atbilstību noteiktajām sertifikācijas prasībām, kā arī ar atzinumu saistīto informāciju nosūta Eiropas Komisijai izvērtēšanai.

(6) Divu mēnešu laikā pēc tam, kad saņemts Eiropas Komisijas atzinums par vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatora sertifikāciju, regulators pieņem lēmumu par vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatora sertifikāciju un apstiprina dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru. Lēmumu nosūta Eiropas Komisijai.

(7) Ja Eiropas Komisija, izvērtējot šā panta piektajā daļā minēto regulatora atzinumu un ar to saistīto informāciju, secina, ka vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators neatbilst sertifikācijas prasībām, regulators divu mēnešu laikā pēc Eiropas Komisijas atzinuma saņemšanas pieņem lēmumu par atteikumu sertificēt dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru. Regulators nosaka vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram termiņu trūkumu novēršanai, kā arī termiņu, kādā vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators atkārtoti iesniedz iesniegumu par sertifikāciju.

(Pants stājas spēkā 31.12.2017. Sk. pārejas noteikumu 44. punktu)

116.pants

(1) Šā likuma 111., 114. un 115.pantā termins "kontrolē" lietots Padomes regulas (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) izpratnē, ar to saprotot tiesības, līgumus vai citus līdzekļus, tostarp īpašumtiesības vai tiesības izmantot visus energoapgādes komersanta aktīvus vai to daļu un tiesības vai līgumus, kas piešķir izšķirošu ietekmi attiecībā uz energoapgādes komersanta pārvaldes institūciju sastāvu, balsošanu vai lēmumiem, kas atsevišķi vai kopā faktiski vai juridiski dod iespēju izšķiroši ietekmēt energoapgādes komersantu.

(2) Šā likuma 111., 114. un 115.panta izpratnē ar terminu "jebkādas tiesības" saprot iespējas izmantot balsstiesības, tiesības iecelt energoapgādes komersanta padomes, valdes vai tādu institūciju locekļus, kurām ir tiesības pārstāvēt šādu komersantu, vai kontrolpaketes turēšanu.

(Pants stājas spēkā 03.04.2017. Sk. pārejas noteikumu 42. punktu)

117. pants

(1) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un dabasgāzes pārvades sistēmas operators var vienoties ar citas Eiropas Savienības dalībvalsts dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru par vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas izveidi. Vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas izveides gadījumā nacionālā dabasgāzes ieejas-izejas sistēma ir vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas daļa.

(2) Ja saskaņā ar šā panta pirmo daļu dabasgāzes pārvades sistēmas operatori ir vienojušies par vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas izveidi, regulators vienojas ar attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu noteikšanu vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā.

(3) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un dabasgāzes pārvades sistēmas operators sadarbībā ar vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistītajiem dabasgāzes pārvades sistēmas operatoriem izstrādā un iesniedz regulatoram un regulators, vienojoties ar attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm, saskaņo:

1) vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas lietošanas noteikumus visiem dabasgāzes pārvades

sistēmas lietotājiem un pretendentiem, kas pieprasa pieeju sistēmai, un kuri dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem jāievēro, organizējot dabasgāzes piegādi;

2) vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas balansēšanas noteikumus, kuri dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem un dabasgāzes tirgotājiem jāievēro savā darbībā vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā;

3) vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistīto dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru savstarpējās kompensācijas kārtību, lai nepieļautu nelabvēlīgu ietekmi uz vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistīto dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru dabasgāzes pārvades pakalpojuma ienākumiem.

(4) Dabasgāzes pārvades sistēmas tehnisko balansēšanu vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā nodrošina dabasgāzes pārvades sistēmas operators sadarbībā ar vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistītajiem citu Eiropas Savienības dalībvalstu dabasgāzes pārvades sistēmas operatoriem. Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājs un dabasgāzes tirgotājs slēdz balansēšanas līgumu ar pārvades sistēmas operatoru, kas darbojas vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā, un atbild par vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā ievadītā un no tās izvadītā dabasgāzes apjoma balansu.

(5) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators nodrošina, ka balansēšanas aprēķini tiek veikti saskaņā ar šā panta trešās daļas 2. punktā minētajiem balansēšanas noteikumiem pārskatāmi un nepieļaujot diskrimināciju. Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājam un dabasgāzes tirgotājam ir pienākums norēķināties par nebalansu, kas rodas, ja dabasgāzes apjoms, ko tas ievadījis dabasgāzes pārvades sistēmā, neatbilst no dabasgāzes pārvades sistēmas izvadītajam dabasgāzes apjomam. Lai nodrošinātu maksājumus par balansēšanu, dabasgāzes pārvades sistēmas operators var pieprasīt no dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem un dabasgāzes tirgotājiem garantijas saskaņā ar šā panta trešās daļas 2. punktā minētajiem balansēšanas noteikumiem.

(6) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators iekasē vai veic maksājumus saskaņā ar šā panta trešās daļas 3. punktā minēto kompensācijas kārtību. Ienākumus un izdevumus, kas rodas dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram, veicot darbības atbilstoši šā panta trešās daļas 3. punktā minētajai kompensācijas kārtībai, ņem vērā, nosakot dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus.

(7) Šā panta trešās daļas 1. un 2. punktā minētos noteikumus regulators publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

(17.10.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

XV¹ nodaļa

Gāzes izcelsmes apliecinājums gāzes ražotājam, kas ražo biogāzi, biometānu vai sintēzes gāzi no atjaunīgajiem energoresursiem

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

117.¹ pants

(1) Lai enerģijas patērētājiem vai galalietotājiem pierādītu, ka enerģijas daļa vai enerģijas daudzums ir iegūts no atjaunīgajiem energoresursiem, attiecīgās atjaunīgās enerģijas izcelsmi apliecina ar gāzes izcelsmes apliecinājumu.

(2) Ražotājs, kas ražo biogāzi, biometānu vai sintēzes gāzi no atjaunīgajiem energoresursiem, par saražotās gāzes enerģijas vienību var pieprasīt gāzes izcelsmes apliecinājumu.

(3) Gāzes izcelsmes apliecinājumus izsniedz, uzskaita, nodod un atceļ elektroniskā veidā.

(4) Par katru saražotās enerģijas vienību izsniedz ne vairāk kā vienu gāzes izcelsmes apliecinājumu, un to izsniedz par noteiktu enerģijas apjomu — vienu megavatstundu.

(5) Gāzes izcelsmes apliecinājumu var atcelt vai nodot citiem tirgus dalībniekiem 12 mēnešus pēc gāzes izcelsmes apliecinājumā norādītās enerģijas vienības saražošanas. Gāzes izcelsmes apliecinājumu var atcelt ne vēlāk kā sešus mēnešus no brīža, kad beidzas tā 12 mēnešu derīguma termiņš. Gāzes izcelsmes apliecinājums tiek automātiski dzēsts no gāzes izcelsmes apliecinājumu elektroniskā reģistra 18 mēnešus pēc tās attiecīgās enerģijas vienības saražošanas, kas norādīta gāzes izcelsmes apliecinājumā.

117.² pants

(1) Gāzes izcelsmes apliecinājumā norāda vismaz šādu informāciju:

- 1) ražotāja nosaukumu, reģistrācijas numuru un kontaktinformāciju;
- 2) atjaunīgos energoresursus, no kuriem gāze iegūta, un tās ražošanas sākuma un beigu datumu;
- 3) no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtās gāzes veidu;
- 4) no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtās gāzes ražošanas iekārtas identifikācijas numuru, faktiskās atrašanās vietu, veidu un jaudu;
- 5) atzīmi par to, vai no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtās gāzes ražošanas iekārtai ir piešķirts komercdarbības atbalsts investīcijām un vai par attiecīgo no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtās gāzes ražošanas iekārtā saražoto enerģijas vienību ir piešķirts jebkāds cits komercdarbības atbalsts no valsts komercdarbības atbalsta shēmas, kā arī, ja attiecināms, komercdarbības atbalsta mērķi, instrumentu un komercdarbības atbalsta shēmas numuru;
- 6) iekārtas ekspluatācijas uzsākšanas datumu;
- 7) gāzes izcelsmes apliecinājuma izdošanas datumu, unikālo identifikācijas numuru, izdevēju valsti un institūciju.

(2) Gāzes izcelsmes apliecinājumam var pievienot informāciju par saražotās enerģijas atbilstību ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisijas ietaupījuma kritērijiem.

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

117.³ pants

(1) Gāzes izcelsmes apliecinājumus izsniedz un pārvalda vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators atbilstoši Eiropas Enerģijas sertifikātu sistēmas prasībām par gāzes izcelsmes apliecinājumu izsniegšanu un atcelšanu, kā arī publicē savā tīmekļvietnē informāciju par izpildāmajām prasībām un iesniedzamajiem dokumentiem gāzes izcelsmes apliecinājuma saņemšanai.

(¹) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators veic arī citās Eiropas Savienības dalībvalstīs un Šveicē izsniegtu Eiropas Enerģijas sertifikātu sistēmas gāzes izcelsmes apliecinājumu atzīšanu. Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators var slēgt līgumu ar citas Eiropas Savienības dalībvalsts izraudzīto kompetento gāzes izcelsmes apliecinājumu izdevējiestādi, kura nav Eiropas Enerģijas sertifikātu sistēmas biedrs, par izraudzītās kompetentās iestādes izsniegto gāzes izcelsmes apliecinājumu atzīšanu.

(2) Ja biogāzes, biometāna vai sintēzes gāzes ražotājs neatbilst šā panta nosacījumiem vai nav sniedzis vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram 117.² panta pirmajā daļā noteikto gāzes izcelsmes apliecinājuma izsniegšanai nepieciešamo informāciju, vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators atsaka gāzes izcelsmes apliecinājuma izsniegšanu.

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

117.⁴ pants

Ministru kabinets nosaka biometāna, kas netiek ievadīts nacionālajā dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā, aprites uzraudzības un uzskaites kārtību, kā arī komercdarbības atbalsta kārtību no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtai gāzei.

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

117.⁵ pants

(1) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators nodrošina tā elektroniskā reģistra izveidi, uzraudzību un uzturēšanu, kurā tiek reģistrēti, uzglabāti un apstrādāti dati saistībā ar gāzes izcelsmes apliecinājumiem, kā arī var veikt citās valstīs izsniegtu gāzes izcelsmes apliecinājumu atzīšanu.

(2) Gāzes izcelsmes apliecinājumu var saņemt no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtās biogāzes, biometāna vai sintēzes gāzes ražotājs, kurš ir reģistrējies vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora uzturētajā gāzes izcelsmes apliecinājumu elektroniskajā reģistrā.

(3) Informāciju par izsniegtajiem gāzes izcelsmes apliecinājumiem vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators publicē savā tīmekļvietnē vai norāda tajā atsauci uz vietni, kur šī informācija ir pieejama.

(4) Lai kompensētu ar gāzes izcelsmes apliecinājuma izsniegšanu un elektroniskās sistēmas uzturēšanu saistītās mainīgās izmaksas, vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators par gāzes izcelsmes apliecinājuma izsniegšanu pieprasa maksu, kuras aprēķināšanas kārtību tas izstrādā un publicē savā tīmekļvietnē. Savukārt ar gāzes izcelsmes apliecinājumu elektroniskā reģistra ieviešanu un tā darbības nodrošināšanu saistītās pamatotās fiksētās izmaksas sedz vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators.

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

117.⁶ pants

Tirgus dalībniekiem ir pienākums informēt vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru par gāzes izcelsmes apliecinājuma nodošanu citam tirgus dalībniekam.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022. Pants stājas spēkā 01.07.2023. Sk. pārejas noteikumu 73. punktu)

117.⁷ pants

Neatkarīgais akreditētais auditors — juridiskā persona, kura ir akreditēta Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā un atbilst akreditācijas prasībām, — pārbauda un apliecina no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtās gāzes:

1) ražotāja, kurš pieprasa gāzes izcelsmes apliecinājumus, iesniegto datu pareizumu un patiesumu;

2) ražošanas iekārtas atbilstību ražotāja iesniegtajiem datiem gāzes izcelsmes apliecinājumu elektroniskajā reģistrā.

(14.07.2022. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

XVI nodaļa

Administratīvie pārkāpumi enerģētikas jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(Nodaļa 03.10.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2019. Nodaļa stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 57. punktu)

118. pants

(1) Par elektroenerģijas, siltumenerģijas vai dabasgāzes piegādes, tirdzniecības un lietošanas noteikumu pārkāpšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz sešdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz sešsimt naudas soda vienībām.

(2) Par elektroenerģijas, siltumenerģijas vai dabasgāzes patvaļīgu patērēšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz sešdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz sešsimt naudas soda vienībām.

(3) Par elektroenerģijas pārvades vai sadales sistēmas bojāšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz simt divdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz septiņsimt naudas soda vienībām.

(4) Par patvaļīgu pieslēgšanos dabasgāzes apgādes sistēmai vai siltumapgādes sistēmai vai šo sistēmu bojāšanu

piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz septiņsimt naudas soda vienībām.

(03.10.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 57. un 58. punktu)

119. pants

(1) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 118. pantā minētajiem pārkāpumiem līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic pašvaldības policija vai Valsts policija.

(2) Administratīvā pārkāpuma lietu par šā likuma 118. pantā minētajiem pārkāpumiem izskata pašvaldības administratīvā komisija.

(03.10.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 57. un 58. punktu)

XVII nodaļa Enerģētiskā nabadzība

(Nodaļa 21.01.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

120. pants

Enerģētiskās nabadzības skarta mājstāzniecība ir mājstāzniecība Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma izpratnē, kura atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

1) tā ir atzīta par trūcīgu vai maznodrošinātu mājstāzniecību un saņem materiālu atbalstu ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu segšanai;

2) tā ir pašvaldībai piederošu vai tās nomātu dzīvojamo telpu vai sociālo dzīvokli saskaņā ar likumu "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" vai likumu "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām".

(21.01.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

121. pants

(1) Valsts pārvaldes iestādes, plānojot enerģētikas politikas atbalsta pasākumus, ņem vērā enerģētiskās nabadzības skarto mājstāzniecību skaitu.

(2) Valsts pārvaldes iestādes, plānojot energoefektivitātes politikas pasākumus, nosaka, ka prioritārā kārtā tos īsteno attiecībā uz enerģētiskās nabadzības skartajām mājstāzniecībām.

(3) Enerģētiskās nabadzības skarto mājstāzniecību skaita novērtēšanai izmanto šā likuma 120. pantā minētos kritērijus.

(21.01.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

XVIII nodaļa Papildu noteikumi

(Nodaļa 13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

122. pants

(1) Klimata un enerģētikas ministrija koordinē Nacionālā enerģētikas un klimata plāna izstrādi, kuru tā, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra regulu (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK,

2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. 525/2013 (turpmāk — regula Nr. 2018/1999), atbilstoši savai kompetencei izstrādā sadarbībā ar nozaru ministrijām, Valsts kanceleju, plānošanas reģioniem un pašvaldībām.

(2) Klimata un enerģētikas ministrija koordinē divgadu integrētā nacionālā enerģētikas un klimata progresa ziņojuma (turpmāk — progresa ziņojums) sagatavošanu, kuru tā, ievērojot regulu Nr. 2018/1999 un Komisijas 2022. gada 15. novembra īstenošanas regulu (ES) 2022/2299, ar ko paredz noteikumus par to, kā piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) 2018/1999 attiecībā uz integrēto nacionālo enerģētikas un klimata progresa ziņojumu struktūru, formātu, tehniskajiem aspektiem un procesu (turpmāk — regula Nr. 2022/2299), atbilstoši savai kompetencei izstrādā sadarbībā ar nozaru ministrijām, plānošanas reģioniem, pašvaldībām un komersantiem.

(3) Energoresursu informācijas sistēmā iekļaujamo Enerģētikas savienības enerģētikas dimensiju informāciju, datus un to analīzi progresa ziņojumā saskaņā ar regulas Nr. 2018/1999 un regulas Nr. 2022/2299 noteikumiem sagatavo Būvniecības valsts kontroles birojs sadarbībā ar nozaru ministrijām un iestādēm, plānošanas reģioniem, pašvaldībām un komersantiem.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

123. pants

(1) Lai nodrošinātu ekonomiski un sociāli pamatotāko enerģētikas politikas pasākumu noteikšanu, efektīvu un savlaicīgu plānošanu, ieviešanu un īstenošanu, Klimata un enerģētikas ministrija sadarbībā ar nozaru ministrijām un Ministru kabineta noteiktajām institūcijām izveido un uztur ilgtermiņa attīstības scenāriju enerģētikas modelēšanas sistēmu enerģētikas nozares prognožu datu sagatavošanai. Sistēmas pārzinis ir Klimata un enerģētikas ministrija.

(2) Enerģētikas modelēšanas sistēmas ietvaros Klimata un enerģētikas ministrija nodrošina enerģētikas modelēšanai nepieciešamo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu izstrādi un darbību.

(3) Ministru kabinets nosaka:

1) nacionālo sistēmu progresa ziņojumu sagatavošanai, izskatīšanai, saskaņošanai un iesniegšanai Eiropas Komisijā;

2) progresa ziņojuma sagatavošanā nacionālajā sistēmā iesaistītās iestādes un to pienākumus;

3) kārtību progresa ziņojuma sagatavošanai energoresursu informācijas sistēmā;

4) energoresursu informācijas sistēmā iekļaujamās informācijas un datu apjomu un iesniegšanas kārtību, kā arī sistēmā iekļautās informācijas aprites kārtību;

5) kārtību, kādā tiek izveidota un uzturēta enerģētikas modelēšanas sistēma, un minētās sistēmas darbības nosacījumus, kā arī šā panta pirmajā daļā minētās institūcijas un to atbildību un pienākumus.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

124. pants

(1) Klimata un enerģētikas ministrija veicina pētījumus tādās jomās kā enerģētiskā drošība, energoefektivitāte, enerģijas infrastruktūra un tirgus, vietējo un atjaunīgo energoresursu potenciāls un tā apguve, izveidojot programmu, kas Latvijas enerģētikas nozarē stiprina saikni starp pētniekiem un komersantiem, nodrošina Nacionālā enerģētikas un klimata plāna mērķu sasniegšanu un rada jaunas zināšanas un tehnoloģijas enerģētikas sistēmas ilgtspējas un konkurētspējas veicināšanai.

(2) Programma ietver skaidrus mērķus un darbības to sasniegšanai, tostarp to paredzamās izmaksas, kā arī konkrētus rezultātus, ko komersanti var izmantot savā saimnieciskajā darbībā enerģētikas jomā.

(3) Programmas mērķa grupa ir zinātniskās institūcijas un Komercreģistrā reģistrēti komersanti.

(4) Programmas uzdevumi ir šādi:

1) izveidot, uzturēt un attīstīt zināšanu bāzi, kas nepieciešama ilgtermiņa nacionālās enerģētikas stratēģisko mērķu sasniegšanai atjaunīgās enerģijas, energoefektivitātes, energoapgādes, enerģijas infrastruktūras un tirgus attīstības jomās;

2) veicināt pilotprojektu īstenošanu šīs daļas 1. punktā minētajās jomās pētniecības rezultātu aprobēšanai un komercializācijai;

3) veicināt komersantu sadarbību ar zinātniskajām institūcijām enerģētikas pētniecības jomā, lai risinātu ilgtermiņa enerģētikas problēmas un uzdevumus un veidotu uz pētniecību un efektivitāti balstītu ilgtspējīgu enerģētikas nozari.

(5) Ministru kabinets nosaka programmas projektu pieteikšanas, ekspertīzes, īstenošanas un finansēšanas kārtību un komercdarbības atbalsta piešķiršanas nosacījumus, kā arī finanšu līdzekļu izlietojuma kontroles kārtību.

(6) Klimata un enerģētikas ministrija nodrošina komercdarbības atbalsta nosacījumu piemērošanu un kontroli šajā pantā minētās programmas ietvaros.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

Pārejas noteikumi

1. Ministru kabinets:

1) līdz 2001.gada 1.decembrim nosaka šā likuma 40.panta ceturtajā daļā paredzēto apjomu un teritoriālo izvietojumu, bet līdz 2001.gada 31.decembrim — šā likuma 41.pantā paredzēto kārtību un prasības koģenerācijas stacijām;

2) līdz 2003.gada 1.janvārim nosaka kārtību, kādā uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības), kuriem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir izsniegtas licences uzņēmējdarbībai ar naftas produktiem (degvielu), izveido un uzglabā naftas un naftas produktu rezerves;

3) līdz 1999.gada 30.jūnijam nosaka kvalificēto elektroenerģijas lietotāju definēšanas kritērijus un kārtību, kādā kvalificētie elektroenerģijas lietotāji iepērk elektroenerģiju ārpus pārvades sistēmas, kā arī izstrādā ar to saistītos nepieciešamos normatīvos aktus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

2. Energoapgādes uzņēmumu licences, kas izsniegtas pirms šā likuma spēkā stāšanās, ir spēkā līdz attiecīgās licences noteiktā darbības termiņa beigām, un nepieciešamos grozījumus energoapgādes uzņēmumu licences nosacījumos var izdarīt vienīgi likumā noteiktajā kārtībā.

3. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par uzņēmējdarbības regulēšanu enerģētikā" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1995, 21.nr.; 1997, 1., 14.nr.).

4. Likums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā, un Ministru kabinets izslēdz akciju sabiedrību "Latvenergo" no privatizējamo uzņēmumu saraksta.

(03.08.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.08.2000.)

5. Energoapgādi valsts regulējamās nozarēs regulē Energoapgādes regulēšanas padome līdz 2001.gada 1.oktobrim, kad tās funkcijas pāņem Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

6. Energoapgādi pašvaldību regulējamās nozarēs regulē Energoapgādes regulēšanas padome līdz 2001.gada 1.septembrim, kad tās funkcijas pāņem pašvaldību regulatori saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

7. Energoapgādes regulēšanas padomes saistību pāņēmēja ar 2001.gada 1.oktobri ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija.

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

8. Energoapgādes regulēšanas padomes Licenču birojs līdz 2001.gada 1.oktobrim tiek reorganizēts par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas izpildinstitūcijas attiecīgām struktūrvienībām saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

9. Šā likuma grozījumi, kas attiecas uz vārda "reģeneratīvie" aizstāšanu ar vārdu "atjaunojamie"; grozījumi attiecībā uz 1.panta 7. un 15.punkta, 5.panta otrās daļas, IV, V, VI, VII nodaļas, 77.panta pirmās daļas 2. un 3.punkta, 79. un 80.panta izslēgšanu, kā arī 1.panta 11. un 12.punkta jaunā redakcija (par termiņiem "enerģijas pārvade" un "enerģijas sadale") un grozījums attiecībā uz 1.panta papildināšanu ar 24.punktu stājas spēkā vienlaikus ar elektroenerģijas tirgus likuma spēkā stāšanos.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2005.)

10. Ministru kabinets izdod šā likuma 24.panta 1.²daļā, 42.¹panta pirmajā daļā, 43.¹panta otrajā daļā un 46.panta pirmajā daļā paredzētos noteikumus līdz 2006.gada 1.janvārim.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

11. Regulators izdod šā likuma 12.panta ceturtajā daļā paredzētos noteikumus līdz 2006.gada 1.janvārim.

(26.05.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

12. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

13. Šā likuma 84.¹panta pirmajā daļā minētie pieslēguma noteikumi iesniedzami regulatoram apstiprināšanai piecu mēnešu laikā no šā panta spēkā stāšanās dienas.

(26.05.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

14. Šā likuma 15.panta septītajā daļā minētie sistēmas lietošanas noteikumi un dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumi, 45.²panta trešajā un sestajā daļā minētie balansēšanas aprēķinu noteikumi un garantiju pieprasīšanas kritēriji un kārtība iesniedzami regulatoram apstiprināšanai piecu mēnešu laikā no attiecīgo tiesību normu spēkā stāšanās dienas.

(26.05.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

15. Šā likuma 15.panta piektā un septītā daļa, 42.¹ panta trešā un ceturta daļa, 45.² panta otrā, trešā, ceturta, piektā un sestā daļa un 45.³ pants stājas spēkā 2014.gada 4.aprīlī.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

16. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

17. Līdz jaunu šā likuma 46.panta pirmajā daļā paredzēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2008.gada 1.oktobrim piemērojami Ministru kabineta 2006.gada 30.novembra noteikumi Nr.971 "Siltumenerģijas piegādes un lietošanas noteikumi", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

18. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

19. Administratīvās lietas, kuras par maksājuma dokumentiem, energoapgādes komersantu aktiem un citiem dokumentiem, kas sastādīti, lai sagatavotu un pamatotu maksājuma dokumentus, administratīvajā tiesā ierosinātas līdz dienai, kad stājas spēkā šā likuma 6.panta ceturta daļa, administratīvā tiesa pabeidz izskatīt saskaņā ar Administratīvā procesa likumu.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

20. Grozījums šā likuma 1.panta 20.punktā attiecībā uz vārdu "vai pašvaldības" izslēgšanu stājas spēkā 2009.gada 1.novembrī.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

21. Ministru kabinets līdz 2010.gada 1.septembrim izdod šā likuma 76.panta otrajā daļā minētos noteikumus, kas paredz kārtību, kādā ierīkojami jauni energoapgādes komersantu objekti. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2010.gada 1.oktobrim piemērojami Ministru kabineta 2005.gada 8.novembra noteikumi Nr.841 "Elektroapgādes būvju būvniecības kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.06.2010.)

22. *(Izslēgts ar 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 26.10.2011.)*

23. Centrālā krājumu uzturēšanas struktūra (CKUS) sāk pildīt savas funkcijas no 2010.gada 1.augusta. Ekonomikas ministrija 2010.gadā izsludina atklātu konkursu par šā likuma 72.panta pirmajā daļā minētā pakalpojuma nodrošināšanu un sniegšanu. Lai nodrošinātu valsts naftas produktu rezervju izveides nepārtrauktību, katrai naftas produktu (degvielas) kategorijai konkursu izsludina līdz 2010.gada 1.septembrim.

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2011. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2011.)

24. Drošības rezervju pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar šā likuma 72.panta otrajā daļā minēto atklāto konkursu rezultātiem komersanti sāk nodrošināt ne vēlāk kā no 2011.gada 1.jūlija.

(17.02.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2011.)

25. Līdz 2010.gada 31.augustam drošības rezerves tiek uzturētas saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 27.jūnija noteikumiem Nr.541 "Naftas produktu rezerves izveidošanas un uzglabāšanas kārtība".

(17.06.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.07.2010.)

26. Grozījumi šā likuma 7.panta otrajā daļā, 12.panta pirmajā un otrajā daļā stājas spēkā 2012.gada 1.janvārī.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

27. Šā likuma 1.panta 42.punkts, 7.panta trešā un ceturtā daļa, 7.¹ un 7.² pants stājas spēkā 2012.gada 1.janvārī.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

28. Regulators līdz 2012.gada 1.janvārim izdod šā likuma 7.¹ panta pirmajā un trešajā daļā minētos normatīvos aktus. Siltumenerģijas ražotāji vai tirgotāji, kuriem 2012.gada 1.janvārī ir spēkā licences siltumenerģijas ražošanai vai tirdzniecībai, reģistrācijas paziņojumu neiesniedz. Šādus siltumenerģijas ražotājus un tirgotājus regulators pēc savas iniciatīvas reģistrē attiecīgajā reģistrā.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

29. Ministru kabinets līdz 2012.gada 1.februārim izdod šā likuma 76.panta otrajā daļā minētos noteikumus, kas paredz kārtību, kādā ierīkojami jauni energoapgādes komersantu objekti. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2012.gada 1.martam piemērojami Ministru kabineta 2010.gada 1.novembra noteikumi Nr.1024 "Elektroenerģijas pārvades un sadales būvju būvniecības kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

30. Ar 2014.gada 4.aprīli atzīt par spēku zaudējušu Enerģētikas likuma atsevišķu pantu spēkā stāšanās kārtības likumu (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 2005, 14.nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 194.nr.).

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

31. Šā likuma 45.panta 1.¹, otrā, trešā, ceturtā, piektā un sestā daļa stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī. Pirmo ziņojumu, kas minēts šā likuma 45.panta trešajā daļā, dabasgāzes sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram

līdz 2018.gada 1.janvārim.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

32. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

33. Šā likuma 44.¹ pants stājas spēkā tad, kad Latvijā tiek uzsākta dabasgāzes ieguve, un šā panta spēkā stāšanos nosaka ar īpašu likumu.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

34. Šā likuma 107.panta trešajā, piektajā un septītajā daļā un 109.panta ceturtajā daļā paredzētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2017.gada 3.aprīlim. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2017.gada 2.aprīlim piemērojami Ministru kabineta 2016.gada 9.februāra noteikumi Nr.85 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi". Līdz 2017.gada 3.aprīlim dabasgāzes sadales sistēmas lietotājiem, kuri savām vajadzībām iegādājas dabasgāzi ārpus akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" licences darbības zonas, ir tiesības pašu apgādei lietot dabasgāzes sadales sistēmu saskaņā ar divpusēju — attiecīgā lietotāja un akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" — vienošanos, kurā jāparedz iespēja veikt atsevišķus norēķinus par sadales sistēmas lietošanas pakalpojumu.

(11.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

35. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

36. Šā likuma 110.panta sestajā daļā paredzētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2016.gada 1.decembrim. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai piemērojami Ministru kabineta 2015.gada 13.oktobra noteikumi Nr.580 "Prasības biogāzes un no biomasas ražotās gāzes, kā arī gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabasgāzes ievadīšanai un transportēšanai dabasgāzes pārvades sistēmā.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

37. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

38. Regulators līdz:

1) 2014.gada 1.jūlijam izdod šā likuma 7.¹ panta trešajā daļā minēto normatīvo aktu. Līdz šā normatīvā akta spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2014.gada 30.jūnijam piemērojams regulatora 2013.gada 11.decembra lēmums Nr. 1/34 "Enerģijas ražotāju un tirgotāju reģistrācijas noteikumi";

2) 2017.gada 3.aprīlim izdod šā likuma 107.panta sestajā daļā minēto normatīvo aktu. Līdz šā normatīvā akta spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2017.gada 2.aprīlim piemērojami ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2014.gada 4.decembra lēmumu Nr. 1/17 apstiprinātie "Noteikumi par informāciju elektroenerģijas un dabasgāzes galalietotājiem";

3) 2017.gada 1.aprīlim izdod šā likuma 45.panta piektajā un sestajā daļā un 114.panta trešajā daļā minētos normatīvos aktus.

(13.03.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

39. Šā likuma XIV nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

40. Ministru kabinets līdz dienai, kad stājas spēkā šo pārejas noteikumu 39.punktā paredzētie grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, izdod šā likuma 105.panta sestajā daļā minētos noteikumus.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

41. Šā likuma 84.¹ panta pirmajā daļā minētie sistēmas pieslēguma noteikumi iesniedzami regulatoram apstiprināšanai piecu mēnešu laikā no dienas, kad stājas spēkā grozījumi šā likuma 84.¹ pantā par pirmās daļas

izteikšanu jaunā redakcijā. Līdz dienai, kad stājas spēkā dabasgāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumi biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem un dabasgāzes lietotājiem un dabasgāzes sadales sistēmas pieslēguma noteikumi dabasgāzes lietotājiem, piemērojami ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2008.gada 16.jūlija lēmumu Nr.233 apstiprinātie "Dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumi".

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

42. Šā likuma 20.³, 42.², 107. un 109.pants, 111.panta pirmā un otrā daļa, 112., 113. un 116.pants stājas spēkā 2017.gada 3.aprīlī.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

43. Šā likuma 108.pants stājas spēkā 2017.gada 10.februārī. Dabasgāzes tirgotājiem, kuru licences dabasgāzes tirdzniecībai 2017.gada 10.februārī ir spēkā, nav jāiesniedz paziņojums par reģistrāciju. Šādus dabasgāzes tirgotājus regulators pēc savas iniciatīvas reģistrē attiecīgajā reģistrā. No 2017.gada 10.februāra līdz 2017.gada 3.aprīlim ar dabasgāzes tirdzniecību nodarbojas dabasgāzes tirgotājs, kuram 2017.gada 10.februārī ir spēkā esoša dabasgāzes tirdzniecības licence. Dabasgāzes tirgotāji un publiskais tirgotājs šā likuma 107.panta pirmajā daļā minētos pienākumus ir tiesīgi pildīt no 2017.gada 3.aprīļa.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

44. Šā likuma 111.panta trešā, ceturta un piektā daļa, 114. un 115.pants stājas spēkā 2017.gada 31.decembrī.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

45. Līdz brīdim, kad regulators pieņem lēmumu par vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora sertificēšanu, dabasgāzes pārvades sistēmas operatora pienākumus pilda dabasgāzes apgādes komersants, kuram izsniegta licence dabasgāzes pārvadei.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

46. Līdz brīdim, kad regulators pieņem lēmumu par tarifu apstiprināšanu dabasgāzes pārvadei, uzglabāšanai un sadalei un lēmumu par dabasgāzes cenas apstiprināšanu saistītajiem lietotājiem, attiecīgie sistēmas operatori un publiskais tirgotājs dabasgāzes apgādes pakalpojumus sniedz par tarifiem, kas noteikti akciju sabiedrībai "Latvijas Gāze".

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

47. Ministru kabinets līdz 2016.gada 31.decembrim izdod šā likuma 44.panta otrajā daļā paredzētos noteikumus.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

48. Regulators izdod šā likuma 42.² panta otrajā daļā un 44.panta ceturtajā daļā minētos normatīvos aktus sešu mēnešu laikā no attiecīgo pantu spēkā stāšanās dienas.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

49. Līdz vienotajā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā ietilpstošā dabasgāzes pārvades sistēmas operatora apstiprināšanai un norīkošanai dabasgāzes pārvades sistēmas operators darbojas atbilstoši šā likuma 112.pantam.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

50. Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" reorganizācijas rezultātā jaunizveidoto subjektu pārreģistrēšana tiešās pārvaldes iestāžu, pašvaldību un autonomu publisko tiesību subjektu administrēto pakalpojumu datubāzēs ir veicama bez maksas. Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" reorganizācijas rezultātā jaunizveidotajiem subjektiem šajā likumā noteiktās licences izsniedz bez maksas.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

51. No 2017.gada 3.aprīļa līdz 2019.gada 1.janvārim publiskā tirgotāja pienākumus pilda komersants, kuram 2017.gada 1.februārī ir spēkā esoša dabasgāzes tirdzniecības licence.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

52. Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators līdz 2018.gada 10.janvārim iesniedz regulatoram iesniegumu tā sertificēšanai saskaņā ar šā likuma 115.pantu.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

53. Grozījumi šā likuma 7.pantā par otrās daļas vārdu "dabasgāzes tirdzniecībai — uz pieciem gadiem" izslēgšanu un panta papildināšanu ar piekto daļu, kā arī grozījumi šā likuma 103.pantā par 1.punkta izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā 2017.gada 10.februārī.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

54. Regulators līdz 2017.gada 3.aprīlim no jauna izdod šā likuma 15.panta 1.¹ daļā noteiktās dabasgāzes apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas un izdod 107.panta trešajā daļā noteikto dabasgāzes cenas aprēķināšanas metodiku, kas paredz attiecīgo tarifu un cenas noteikšanu enerģijas vienībās izteiktam dabasgāzes apjomam.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

55. Šā likuma 6.panta trešā daļa un 43.panta pirmā daļa zaudē spēku 2017.gada 3.aprīlī.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

56. Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" reorganizācijas rezultātā jaunizveidotajam subjektam, kas ir dabasgāzes pārvades sistēmas operatora pienākumu pāņēmējs, ir saistoši lēmumi par ieguldījumu izmaksu sadali, kuri līdz dabasgāzes pārvades sistēmas operatora nodalīšanai ir pieņemti atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes regulai Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza regulu (EK) Nr. 713/2009, regulu (EK) Nr. 714/2009 un regulu (EK) Nr. 715/2009.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

57. Šā likuma XVI nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(03.10.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2019.)

58. Grozījumi šā likuma XVI nodaļā par pantu numerācijas maiņu un atsauces precizēšanu stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(14.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2020.)

59. Energoapgādes drošuma rezerves 2023. gadā ir nodrošināmas 1,8—2,2 teravatstundu apjomā atkarībā no pieejamā sašķīdinātās dabasgāzes kuģu piedāvājuma. Energoapgādes drošuma rezervju iegādi un uzglabāšanu Inčukalna pazemes gāzes krātuvē valsts vārdā organizē akciju sabiedrība "Latvenergo" un nodrošina to iesūkņēšanu Inčukalna pazemes gāzes krātuvē līdz 2023. gada 1. janvārim.

(21.04.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.04.2022.)

60. Lai īstenotu šā likuma 82.¹ panta pirmajā daļā minēto energoapgādes drošuma rezervju iegādi līdz 2022. gada 31. decembrim, finanšu ministram ir tiesības palielināt likumā "Par valsts budžetu 2022. gadam" noteikto apropriāciju budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" programmā 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", kā arī veikt apropriācijas pārdali ministrijai vai citai centrālajai valsts iestādei šajā pantā noteiktās apropriācijas ietvaros starp programmām, apakšprogrammām un izdevumu kodiem atbilstoši ekonomiskajām kategorijām.

(21.04.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.04.2022.)

61. Apropriāciju šo pārejas noteikumu 60. punktā minētajam mērķim atļauts palielināt, ja Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu un Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija piecu darbdienu laikā no attiecīgās informācijas saņemšanas ir to izskatījusi un nav iebildusi pret apropriācijas palielinājumu.

(21.04.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.04.2022.)

62. Šo pārejas noteikumu 60. punktā noteiktais finansējums tiek izlietots 2022. gadā.

(21.04.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.04.2022.)

63. Šā likuma 82.¹ panta piektajā daļā minēto energoapgādes drošuma rezervju apjomu Ministru kabinets pirmo reizi pārskata 2024. gadā.

(21.04.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.04.2022.)

64. Ministru kabinets līdz 2023. gada 28. februārim izdod šā likuma 17.¹ panta vienpadsmitajā daļā, 17.² panta trešajā daļā un 17.³ panta trešajā daļā minētos noteikumus.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2023.)

65. Šā likuma 17.¹ panta divpadsmitajā daļā minētās vadlīnijas izstrādā un publicē līdz 2023. gada 30. jūnijam.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2023.)

66. Akciju sabiedrība "Latvenergo" nodrošina šā likuma 107. panta ceturtās daļas 3. punktā noteiktā dabasgāzes apjoma noglabāšanu Inčukalna pazemes gāzes krātuvē divu mēnešu laikā no brīža, kad tā saskaņā ar šā likuma 107. panta 4.¹ daļu sāk pildīt publiskā tirgotāja pienākumus. Līdz šā likuma 107. panta ceturtās daļas 3. punktā noteiktā dabasgāzes apjoma noglabāšanai Inčukalna pazemes gāzes krātuvē akciju sabiedrība "Latvenergo" saskaņā ar Ministru kabineta noteikto kārtību var izmantot šā likuma 64. panta pirmās daļas 3. punktā noteiktās rezerves.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

67. Ja iestājas šā likuma 107. panta 4.¹ daļā minētie tiesiskie apstākļi un akciju sabiedrība "Latvenergo" pilda publiskā tirgotāja pienākumus:

1) dabasgāzes tirgotājs, kurš līdz šā likuma 107. panta 4.¹ daļā minēto tiesisko apstākļu iestāšanās dienai pildīja publiskā tirgotāja pienākumus, vienas dienas laikā sniedz akciju sabiedrībai "Latvenergo" informāciju par saistītajiem lietotājiem, kuriem jānodrošina dabasgāzes tirdzniecība;

2) no dienas, kad uzsāka pienākuma izpildi, līdz 2022. gada 31. decembrim saistītajiem lietotājiem piemēro dabasgāzes diferencētos tirdzniecības galatarifus, kas noteikti piemērošanai 2022. gada otrajam pusgadam. Līdz 2022. gada 31. decembrim Ministru kabinets lemj par publiskā tirgotāja 2022. gada pirmajam pusgadam noteiktās korekcijas par negūtajiem ieņēmumiem dabasgāzes tirdzniecības cenas atšķirības dēļ izveidojušos uzkrājumu izmantošanu;

3) no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 30. aprīlim saistītajiem lietotājiem piemēro dabasgāzes diferencētos tirdzniecības galatarifus, kurus nosaka un publicē, ņemot vērā regulatora 2008. gada 24. jūlija lēmumā Nr. 247 "Par akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" dabasgāzes apgādes tarifiem", 2020. gada 28. maija lēmumā Nr. 60 "Par 2008. gada 24. jūlija lēmuma Nr. 247 "Par akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" dabasgāzes apgādes tarifiem" piemērošanas kārtību" un 2022. gada 2. maija lēmumā Nr. 66 "Par 2008. gada 24. jūlija lēmuma Nr. 247 "Par akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" dabasgāzes apgādes tarifiem" piemērošanas kārtību" noteiktos dabasgāzes diferencēto tirdzniecības galatarifu aprēķināšanas principus un saskaņošanas un publicēšanas kārtību, piemērojot Latvijas latu konvertācijas koeficientu, kas noteikts Padomes 2013. gada 9. jūlija regulā (ES) Nr. 870/2013, ar ko groza regulu (EK) Nr. 2866/98 attiecībā uz *euro* maiņas kursu Latvijai, un regulatora 2017. gada 16. marta lēmuma Nr. 26 "Par 2008. gada 24. jūlija lēmuma Nr. 247 "Par akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" dabasgāzes apgādes tarifiem" piemērošanu" lemjošās daļas 2. punktā noteikto koeficientu normālkubikmetru pārrēķināšanai uz enerģijas vienībām.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

68. Šā likuma 106. panta ceturtā daļa stājas spēkā 2023. gada 1. janvārī.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

69. Šā likuma 107. pants zaudē spēku 2023. gada 1. maijā.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

70. Grozījumi šā likuma 1. pantā par 34. un 36. punkta izslēgšanu un panta papildināšanu ar 50.¹ punktu,

grozījums 7. panta piektajā daļā, 107.¹ pants un grozījums 109. pantā par piektās un sestās daļas izslēgšanu stājas spēkā 2023. gada 1. maijā. Līdz 2023. gada 30. aprīlim šā likuma 109. panta otrajā daļā noteikto pienākumu nodrošināt pēdējo garantēto piegādi saistītajiem lietotājiem pilda publiskais tirgotājs.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

71. Ja mājāsaimniecības lietotājam nav spēkā esoša tirdzniecības līguma ar dabasgāzes tirgotāju par galalietotāja apgādi ar dabasgāzi no 2023. gada 1. maija, dabasgāzes piegādi šim galalietotājam nodrošina pašreizējais tirgotājs saskaņā ar universālā pakalpojuma nosacījumiem. Galalietotājam ir pienākums atbilstoši norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

72. Lai veicinātu Latvijas enerģētisko neatkarību, Ministru kabinets izvērtē un līdz 2023. gada 31. decembrim iesniedz Saeimai ziņojumu par nacionālo kodolenerģijas programmu. Izstrādājot nacionālo kodolenerģijas programmu, ņem vērā ģeopolitisko situāciju, energoresursu izmaksas un pieejamību.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

73. Šā likuma 1. panta 20.¹ punkts un XV¹ nodaļa stājas spēkā 2023. gada 1. jūlijā.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

74. Šā likuma 49. panta 1.¹ daļa stājas spēkā 2022. gada 1. oktobrī.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

75. Šā likuma 49. panta 1.¹ daļā noteiktais neatkarīgais siltumenerģijas ražotājs līdz 2022. gada 14. oktobrim iesniedz regulatoram siltumenerģijas ražošanas pakalpojuma tarifa projektu, ja komersantam nav regulatora noteikta siltumenerģijas ražošanas pakalpojuma tarifa. Neatkarīgais siltumenerģijas ražotājs līdz regulatora noteiktā tarifa spēkā stāšanās brīdim pārdod siltumenerģiju siltumenerģijas apgādes sistēmas operatoram par vienošanās cenu, kura ir saskaņota ar attiecīgo pašvaldību un kurā ietvertā kapitāla atdeves likme nav lielāka par atbilstošo regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi siltumenerģijas apgādes pakalpojumiem.

(14.07.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.08.2022.)

76. Regulators līdz 2025. gada 1. jūlijam nosaka šā likuma 15. panta 1.² daļā minēto tarifu vērtību novirzes līmeni.

(23.11.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

77. Nesamaksātā valsts nodeva par drošības rezervju uzturēšanu, kas noteikta par periodu līdz 2023. gada 31. decembrim, tiek aprēķināta un samaksāta atbilstoši tam tiesiskajam regulējumam, kāds bija spēkā līdz 2023. gada 31. decembrim. Valsts nodevu par drošības rezervju uzturēšanu administrē Būvniecības valsts kontroles birojs.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

78. Būvniecības valsts kontroles birojs izpilda drošības rezervju pakalpojuma saistības, kas uzsāktas līdz 2023. gada 31. decembrim.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

79. Pārvaldītājs līdz 2024. gada 10. janvārim pārņem no Būvniecības valsts kontroles biroja līgumus ar komersantiem, kuri nodrošina un sniedz drošības rezervju pakalpojumu valsts naftas produktu rezervju izveidei 2024. gadā, un nodrošina to izpildi.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

80. Pārvaldītājs no 2024. gada 1. janvāra līdz 2028. gada 31. decembrim nodrošina drošības rezervju iegādi 100 procentu apmērā valsts īpašumā, ievērojot visus šādus nosacījumus:

1) pārvaldītājs, sākot ar 2024. gadu, katru gadu valsts īpašumā iegādājas ne mazāk kā 15 procentus no

nepieciešamo drošības rezervju apjoma;

2) pārvaldītājs, sākot ar 2024. gadu, katru gadu iegādājas drošības rezervju pakalpojumu drošības rezervju izveidei tādā apjomā, par kādu nav iegādātas drošības rezerves valsts īpašumā;

3) šā pārejas noteikumu punkta 2. apakšpunktā minēto drošības rezervju pakalpojuma iegādes līgumu izpildes un administrēšanas izmaksas pārvaldītājs sedz no drošības rezervju uzkrāšanas fonda līdzekļiem.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

81. Ja laikposmā no 2024. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam drošības rezervju uzkrāšanas fondā trūkst līdzekļu, lai nodrošinātu šajā likumā noteikto uzdevumu izpildi, pārvaldītājs izmaksas sedz no saviem līdzekļiem. Pārvaldītāja izdevumus kompensē no nākotnes ienākumiem drošības rezervju uzkrāšanas fondā.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

82. Grozījumi šā likuma 1. panta pirmās daļas 6. punktā (par to, ka drošības rezerves var tikt izmantotas, ja Starptautiskā Enerģētikas aģentūra aktivizē koordinētu ārkārtas reaģēšanas pasākumu) un 75.¹ pants stājas spēkā dienā, kad Latvijas Republika pievienojas Starptautiskajai Enerģētikas aģentūrai. Par dienu, kad Latvijas Republika pievienojusies Starptautiskajai Enerģētikas aģentūrai, Ministru kabinets paziņo oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

83. Ministru kabinets šā likuma 75.¹ pantā minētos noteikumus izdod triju mēnešu laikā pēc šā panta stāšanās spēkā.

(07.12.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2024.)

84. Ministru kabinets līdz 2024. gada 31. augustam izdod šā likuma 58.¹³ panta otrajā daļā minētos noteikumus. Šā likuma 58.¹² panta otrajā daļā minētais vienotais kontaktpunkts uzsāk darbu sešu mēnešu laikā pēc Ministru kabineta noteikumu stāšanās spēkā.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

85. Ministru kabinets līdz 2024. gada 31. decembrim izdod šā likuma 58.¹ panta trešajā daļā, 58.³ panta sestajā daļā un 58.⁹ panta pirmajā daļā minētos noteikumus.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

86. Ministru kabinets līdz 2025. gada 31. maijam izdod šā likuma 123. panta trešajā daļā minētos noteikumus.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

87. Ministru kabinets līdz 2024. gada 31. decembrim izdod šā likuma 58.⁴ panta piektajā daļā, 58.⁵ panta septītajā daļā un 124. panta piektajā daļā minētos noteikumus.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

88. Līdz 2030. gada 31. decembrim komercdarbības atbalstu var piešķirt par tādu no biodegvielām, bioloģiskajiem šķidrājiem kurināmajiem, biomasas kurināmajiem un biomasas degvielām iegūto enerģiju vai elektroenerģiju, kas ražota no normatīvajos aktos noteiktajiem ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijiem atbilstoša kurināmā, ja tiek izpildīti abi šādi nosacījumi:

1) lēmums par komercdarbības atbalsta piešķiršanu, kas pieņemts, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu kritērijus, kas bija spēkā līdz 2022. gada 2. novembrim, ir stājies spēkā līdz 2023. gada 19. novembrim;

2) komercdarbības atbalsts tiek piešķirts ilgtermiņa atbalsta veidā, attiecīgajā lēmumā par šā komercdarbības atbalsta piešķiršanu ir noteikts fiksēts atbalsts, un ar to ir ieviests korekcijas mehānisms, kas nodrošina pārmērīgas kompensācijas neesību.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

89. Šā likuma 110. panta sestajā daļā minētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2025. gada 14. janvārim. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2025. gada 13. janvārim piemērojami Ministru kabineta 2022. gada 13. septembra noteikumi Nr. 567 "Noteikumi par prasībām biometāna un gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķīdinātās dabasgāzes ievadīšanai un transportēšanai dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā".

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

90. Šā likuma 47.¹ panta nosacījumi attiecas uz visiem tiem siltumenerģijas pārvades un sadales sistēmas objektiem, kas tiek nodoti ekspluatācijā, sākot ar 2024. gada 15. jūliju.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

91. Šā likuma 48. panta otrās daļas nosacījums attiecas uz visiem tiem centralizētās siltumapgādes sistēmas objektiem, kas tiek nodoti ekspluatācijā, sākot ar 2024. gada 15. jūliju.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

92. Šā likuma 49. panta 1.², 1.³ un 1.⁴ daļa stājas spēkā 2024. gada 1. oktobrī.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

93. Ministru kabinets līdz 2025. gada 14. janvārim izdod šā likuma 49.¹ panta trešajā daļā minētos noteikumus.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

94. Šā likuma 112. panta 19. punkts piemērojams pieslēgumiem dabasgāzes pārvades vai sadales sistēmai biometāna ievadīšanai nacionālajā dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā, kuri ierīkoti līdz 2024. gada 14. jūlijam. Vienotais dabasgāzes pārvades uzglabāšanas sistēmas operators kompensē attiecīgajam biometāna ražotājam dabasgāzes uzskaiti, kvalitātes kontrolei un odorizācijai nepieciešamo iekārtu kopuma ierīkošanas pamatotās izmaksas, ja biometānu paredzēts piegādāt galalietotājiem. Vienotā dabasgāzes pārvades uzglabāšanas sistēmas operatora veiktās kompensācijas izmaksas iekļaujamās dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifos.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

95. Siltumapgādes sistēmas operators, kura triju gadu vidējais lietotājiem piegādātās siltumenerģijas apjoms pārsniedz 2 000 000 megavatstundu gadā, līdz 2024. gada 31. augustam izstrādā šā likuma 49. panta 1.⁴ daļā minēto metodiku.

(13.06.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

96. Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators publicē šā likuma 44. panta 8.¹ daļā minētos noteikumus līdz 2024. gada 10. oktobrim.

(12.09.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2024.)

97. No 2024. gada 1. oktobra līdz 2030. gada 30. aprīlim par uzglabāšanas pakalpojumu Inčukalna pazemes gāzes krātuves solidaritātes daļā vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators piemēro maksu, kas atbilst Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2021. gada 1. marta lēmumā Nr. 18 noteiktajam krājumu pārceļšanas produkta tarifam, kas bija spēkā līdz 2024. gada 30. aprīlim.

(12.09.2024. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2024.)

98. Šā likuma 44. panta 8.³ daļa stājas spēkā 2026. gada 1. janvārī. Piemērojot šā likuma 44. panta astotās daļas 2. punktu, līdz 2025. gada 31. decembrim Inčukalna pazemes gāzes krātuves tirgus daļas jaudas apjomu rezervē saskaņā ar šā likuma 15. panta septītajā daļā minētajiem dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumiem un piemēro maksu par dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojumu, kuras galīgais apmērs noteikts izsolē saskaņā ar vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora izstrādātu un regulatora saskaņotu Inčukalna pazemes gāzes krātuves tirgus daļas jaudas izsoles nolikumu.

(12.09.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2024. 44. panta 8.³ daļa iekļauta likuma redakcijā uz 01.01.2026.)

99. Grozījums par šā likuma 15. panta 1.¹ daļas papildināšanu stājas spēkā 2026. gada 1. maijā.
(12.09.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2024. Minētais grozījums iekļauts likuma redakcijā uz 01.05.2026.)

100. Saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2020. gada 8. oktobra lēmumu Nr. 1/15 "Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika" noteiktā regulatīvā perioda beigās 2026. gada 30. aprīlī regulatīvā rēķina atlikumu, kas izveidojies, vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators attiecina šādi:

1) ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, uzkrātos ieņēmumus iekļauj rezervēs nolūkā finansēt aktīvus, kas nepieciešami Inčukalna pazemes gāzes krātuves darbības funkcionalitātes un elastības uzlabošanai, iegādei, izveidei vai modernizēšanai;

2) ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, izdevumus, kas radušies, sedz no iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas.

(12.09.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2024.)

101. Šā likuma 72.¹ panta pirmās un trešās daļas noteikumi par drošības rezervju pakalpojuma maksas un nokavējuma naudas samaksu 2024. gadā un periodā līdz 2025. gada 31. maijam netiek piemēroti attiecībā uz Latvijas Republikas teritorijā brīvā apgrozījumā izlaisto, realizēto un patērēto aviācijas degvielas tonnu.

(28.11.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2024.)

102. Šā likuma 72.⁵ panta pirmajā daļā noteikto pienākumu izveidot aviācijas nozares uzturētas drošības rezerves aviācijas nozares komersanti sāk pildīt, sākot ar 2025. gada 1. jūniju.

(28.11.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2024.)

103. Ministru kabinets līdz 2025. gada 28. februārim izdod šā likuma 72.⁵ panta ceturtajā daļā minētos noteikumus.

(28.11.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2024.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.09.2011., 11.02.2016., 03.03.2016., 21.01.2021., 14.07.2022. un 13.06.2024. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2024.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) (izslēgts ar 11.02.2016. likumu);

2) Padomes 2009.gada 14.septembra direktīvas 2009/119/EK, ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu obligātas rezerves;

3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija direktīvas 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (Dokuments attiecas uz EEZ);

4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (Dokuments attiecas uz EEZ);

5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti, ar ko groza direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK;

6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa direktīvas (ES) 2019/692, ar ko groza direktīvu 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu;

7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija direktīvas (ES) 2019/944 par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza direktīvu 2012/27/ES;

8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra direktīvas (ES) 2018/2002, ar ko groza direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti;

9) Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra direktīvas (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu;

10) Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 18. oktobra direktīvas (ES) 2023/2413, ar ko attiecībā uz atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu groza direktīvu (ES) 2018/2001, regulu (ES) 2018/1999 un direktīvu 98/70/EK un atceļ Padomes direktīvu (ES) 2015/652;

11) Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra direktīvas (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti un ar ko groza regulu (ES) 2023/955.

Likums Saeimā pieņemts 1998.gada 3.septembrī.

Valsts prezidenta vietā
Saeimas priekšsēdētājs A.Čepānis

Rīgā 1998.gada 22.septembrī